

Sari Jaakola
Outi Lyytikäinen
Ruska Rimhanen-Finne
Saara Salmenlinna
Carita Savolainen-Kopra
Jaana Pirhonen
Jaana Vuopio
Jari Jalava
Maija Toropainen
Hanna Nohynek
Salla Toikkanen
Jan-Erik Löflund
Markku Kuusi
Mika Salminen
(toim.)

Tartuntataudit Suomessa 2013

RAPORTTI

**Jaakola Sari, Lyytikäinen Outi, Rimhanen-Finne Ruska, Salmenlinna Saara,
Savolainen-Kopra Carita, Pirhonen Jaana, Vuopio Jaana, Jalava Jari, Toropainen Maija,
Nohynek Hanna, Toikkanen Salla, Löflund Jan-Erik, Kuusi Markku, Salminen Mika (toim.)**

TARTUNTATAUDIT SUOMESSA 2013

TERVEYDEN JA
HYVINVOINNIN LAITOS

Raportti 16/2014

© Julkaisija
Terveysten ja hyvinvoinnin laitos (THL)
Tartuntatautiseurannan ja -torjunnan osasto
PL 30 (Mannerheimintie 166)
00271 Helsinki
Puhelin: 029 524 6000
<http://www.thl.fi/infektiotaudit>

Toimituskunta: Sari Jaakola, Outi Lyytikäinen, Ruska Rimhanen-Finne, Saara Salmenlinna, Carita Savolainen-Kopra, Jaana Pirhonen, Jaana Vuopio, Jari Jalava, Maija Toropainen, Hanna Nohynek, Salla Toikkanen, Jan-Erik Löflund, Markku Kuusi ja Mika Salminen.

Raporttiin sisällytettiin lisäksi kuvia ja taulukoita, joita ei rutiiniraportoinneissa käytetä.

Sukupuoli-, ikä- ja aluejakaumat löytyvät verkkosivuiltamme.

Tartuntatautirekisterin luvut päivittyvät joidenkin tautien osalta vielä painotuotteessa olevien lukujen jälkeen. Ajantasaiset luvut löytyvät osoitteesta **<http://tartuntatautirekisteri.fi/tilastot>**

Taitto: Kati Tiirikainen

Tartuntataudit Suomessa 2013.

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos, Raportti 16/2014

ISBN (painettu) 978-952-302-189-1
ISSN (painettu) 1798-0070

ISBN (verkko) 978-952-302-190-7
ISSN (verkko) 1798-0089

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-302-190-7>

Juvenes Print – Suomen yliopistopaino Oy
Tampere

Sisältö

JOHDANTO • 5

HENGITYSTIEINFEKTIOT • 7

Adenovirus	7
Influenssa	7
Parainfluenssa	9
Rinovirus	10
RSV	10
Hinkuyskä	10
Keuhkoklamydia	11
Legionella	11
Mykoplasma	12

SUOLISTOINFEKTIOT • 13

Elintarvikevälikkeiset epidemiat	13
<i>Clostridium difficile</i>	14
Enterohemorraginen <i>Escherichia coli</i> (EHEC)	15
Kampylobakteeri	16
Listeria	16
Salmonella	16
Shigella	18
Yersinia	19
Norovirus	19
Rotavirus	20

HEPATIITIT • 22

Hepatiitti A	22
Hepatiitti B	22
Hepatiitti C	22

SUKUPUOLITAUDIT • 25

Klamydia	25
Tippuri	25
Kuppa	26
Hiv ja aids	26

MIKROBILÄÄKERESISTENSSI • 28

MRSA	28
VRE	28
ESBL	29

TUBERKULOOSI • 32

Tuberkuloosi	32

MUUT INFEKTIOT • 36

Invasiivinen pneumokokkitauti	36
Haemophilus	37
Meningokokki	38
MPR-taudit (tuhkarokko, sikotauti, vihurirokko)	39

Vesirokkovirus	39
Borrelia (Lymen tauti).....	40
Puutiaisaivotulehdus, tickborne encephalitis (TBE)	40
Puumalavirus	41
Pogostantauti	42
Tularemia.....	43
Rabies	43
Malaria, dengue ja matkailuun liittyvät muut infektiot	43
Lasten veri- ja likvorilöydökset	45
Aikuisten veri- ja likvorilöydökset	52

KIRJOITTAJAT • 66

Johdanto

Tartuntatautien seurannan ja -torjunnan EU-tason yhteistoiminnassa tapahtui vuonna 2013 merkittävä muutos, kun EU:n parlamentin ja neuvoston päätös (1038/2103/EU) valtioiden rajat ylittävistä vakavista terveysuhkista astui voimaan 6.11.2013. Päätös saa automaattisesti lainvoiman jäsenmaissa ja se lisää komission toimintavaltuuksia paitsi tartuntatautien torjunnan ja seurannan alueella, myös ympäristö- ja kemiallisissa uhissa. Päätöksessä määritellään mm. EU:n tartuntatautien seurantajärjestelmä ja sen kansalliset toimivaltaiset viranomaistahot (Suomessa THL), varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmä ja sen kansalliset edustajat (STM ja THL) sekä rajat ylittävien terveysuhkien torjunnan koordinaatiosta vastaava terveysturvakomitea, joka koostuu jäsenmaiden toimivaltaisten viranomaisten edustajista (STM).

Päätös lisää komission toimivaltaa rajat ylittävissä terveysuhissa varsin selvästi ja velvoittaa jäsenmaita tiedottamaan ja koordinoimaan torjuntatoimiaan keskenään entistä paremmin.

Komissio sai päätöksen kautta myös valtuudet vaatia jäsenmailta selvityksiä valmius- ja varautumissuunnitelmistaan ja antaa mahdollisuuden EU:n laajuisten lääketieteellisten torjuntatoimien esim. rokotteet ja lääkkeet yhteishankintasopimusten tekemiseen.

Kansallisessa seurannan ja torjunnan yhteistyössä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia vuoden 2013 aikana, ellei näihin sitten lasketa valtioneuvoston päätöksen perustuvia STM:n hallinnonalan tutkimustoimintaan kohdistuvia budjettivähennyksiä, jotka koskevat koko THL:ää ja aiheuttavat jokavuotista toiminnan supistumista ainakin vuoteen 2017 asti. Näistä johtuen myös tartuntatautien seurannan ja torjunnan osastolla jouduttiin supistamaan henkilökuntaa viiden henkilötyövuoden verran ja joitakin epidemianseurantaan kuuluvia mikrobityypitystointintoja (*Yersinia* ja *Clostridium difficile*) jouduttiin merkittävästi vähentämään. Tulevien vuosien jo tiedossa oleviin leikkauksiin on myös tartuntatautien seurantajärjestelmää kehitettäessä varauduttava.

Vuonna 2013 SOTE-uudistus oli yhä kesken, jonka vuoksi tartuntatautilain kokonaisuudistus oli merkittävästi hidastunut. Tätä kirjoitettaessa SOTE-periaatteet ovat selvinneet ja tämä antaa toiveita siitä että laki saadaan valmiiksi vuoden 2014 aikana ja mahdollisesti voimaan 2015. Tämä voi tuoda erityisesti tartuntatautien torjunnan alueellisen ja paikallisen toiminnan työnjakoon ja koordinaatioon muutoksia,

mutta voi myös mahdollistaa alueellisen ja valtakunnallisen toiminnan välisen yhteistoiminnan tiivistämisen. Esim. sairaala- ja laitosinfektioiden seurantaa ja torjunnan edellytyksiä pyritään lain valmisteluissa vahvistamaan.

EPIDEMIOLOGINEN YLEISKUVA 2013

Influenssaepidemiakausi vuoden 2012–2013 vaihteessa osoittautui edelliskautta pidemmäksi ja influenssa A ja B -epidemiat sijoittuivat samalle ajanjaksolle, tammikuusta helmikuulle. Kauden valtavirukseksi nousi influenssa A(H1N1)pdm09, joskin myös edelliskautena dominoineita A(H3N2) viruksia esiintyi kautta maan. RSV-epidemia seurasi tyypillistä kausivaihteluaan ja oli edellisvuotta selvästi pienempi. Rinovirusinfektiot otettiin osaksi hengitystievirusinfektioiden virologista anturikeskuseurantaa, ja niitä esiintyikin sekä syys- että kevätkaudella tasaiseen tahtiin. Sen sijaan vuonna 2012 huippunsa saavuttanut mykoplasmaepidemia näyttää laantuneen takaisin epidemioiden väliselle tasolle. Hinkuyskätapausten määrä väheni edellisvuoteen verrattuna. Tuberkuloositapauksia ilmoitettiin vähemmän kuin aikaisemmin, mutta sairastuneet olivat entistä nuorempia. Kolmanneks tapauksista todettiin ulkomaalaisilla, joka kuvaa epidemiologiassa tapahtuvaa vähittäistä demografista muutosta ikääntyvien reaktivaatiotapausmäärien tasaisesti vähentyessä. Keuhkotuberkuloosin hoidon lopputulos oli samaa hyvää luokkaa kuin useimmissa EU-maissa, vaikka aivan WHO:n tavoitteisiin ei vielä päästäkään.

Vuoden aikana havaittiin useita vakavia elintarvikeperäisiä epidemioita. Pastöroimattoman maidon myynti aiheutti *Salmonella* Typhimurium -epidemian. EHEC aiheutti kaksi laajahkoa ryvystä. Taustaselvitykset viittasivat vahvasti elintarvikevälikäyttöön leviämiseen, mutta varsinaista tartunnanlähdeä ei pystytty osoittamaan. Pohjoismaiden kesken havaittiin hepatiitti A-epidemia, joka aiheutti Suomessa ainakin 11 todennäköisesti samasta lähteestä peräisin olevaa sairastumista. Perimältään samaa kantaa todettiin myös muissa Pohjoismaissa, Islantia lukuun ottamatta. Todennäköisin tartunnanlähde olivat pakastemarjat. A-hepatiitin tapausmäärät viisinkertaisesti olivatkin edellisvuoteen verrattuna.

Espoolaishotellissa lähes 200 henkilöä sairastuttaneen epidemian aiheuttaja osoittautui alkuun vaikeasti tun-

nistettavaksi ja paljastui vasta asiantuntijalaboratorion tutkimuksin norovirukseksi. Kampylobakteeri- ja *Clostridium difficile* -tapausten määrät laskivat edellisvuodesta jonkin verran. Kampylobakteeri on kuitenkin yleisin suolistotulehduksia aiheuttava bakteeri Suomessa, jonka kausivaihtelun taustaa ei kuitenkaan täysin ymmärretä. *Clostridium difficile* ilmaantuvuudessa on yhä huomattavia alueellisia eroja.

Sukupuolitautien ja HIV-infektion epidemiologinen tilanne jatkui varsin vakaana, mutta klamydiainfektio on muiden Pohjoismaiden tapaan Suomessa jatkuvasti huomattavan yleinen. Tippurin kohdalla ns. seksimatkatilanne näyttää olevan merkittävä taustatekijä ulkomailla saaduissa tartunnoissa. Hepatiittiviruksista C-tyypin tapauksia ilmoitetaan yhä runsaasti vuositason tasolla, ja tartuntojen torjunnassa tulee lähitulevaisuudessa olemaan uusia vaihtoehtoja lääkinällisen hääntöhoitojen mahdollisuuden kautta. Jotta ilmaantuvuuteen voitaisiin merkittävästi vaikuttaa, hoitojen täytyisi kuitenkin kattaa merkittävä osa korkean riskin ryhmästä. Tämä vaatii ruiskuhuumeiden käyttäjille sopeutettujen tehokkaiden hoitomallien luomista.

Vaikka vuoden aikana todetuista karbapenemaaseja tuottavista bakteerikannoista suurin osa oli lähtöisin ulkomailta, Suomessa todettiin ensimmäinen varsinainen paikallinen KPC-karbapeneesigeenin omaavan *K. pneumoniae* -bakteerin aiheuttama epidemia. MRSA-tapausten ja -veriviljelylöydösten määrä pysyi edellisvuosien tasolla ja VRE-tapausten määrä väheni. *E. coli* ESBL-löydösten määrän lisääntyminen sen sijaan jatkui. Rokoteserotyyppien aiheuttamia vakavia pneumokokkitauteja todettiin alle 2-vuotiaalla ainoastaan kuusi, joista yhtä lukuun ottamatta kaikki rokottamattomilla lapsilla. Penisilliinille vastustuskykyisten ja herkkydeltään alentuneiden pneumokokkikantojen osuus kääntyi laskuun.

Tuhkarokko-, vihurirokko- ja sikotautitilanne (MPR-taudit) säilyi yhä erinomaisena kiitos korkean rokotuskattavuuden. Tapauksia todettiin vain kourallinen ja ne liittyivät lähes kaikki rokottamattomien henkilöiden ulkomaan matkailuun.

Meningokokki-infektiot vähenivät kolmanneksella kolmeen edellisvuoteen verrattuna. Suomessa varusmiehet saavat palvelusaikanaan nelivalenttisen polysakkaridirokotteen, muutoin meningokokkrokotteita käytetään lähinnä matkailun ja epidemioiden yhteydessä. Valtaosa B-seroryhmän aiheuttamista tapauksista todettiin pienillä lapsilla ja Y-ryhmän kohdalla vanhemmat ikäryhmät ovat valtaosaa.

Puutiaisen välityksellä leviävistä taudeista sekä virusperäisen aivotulehduksen (TBE) että borrelian aiheuttamat tapausmäärät pysyivät edellisvuosien tasolla.

Suomeen kantautui matkailun kautta sekä vain ulkomailla esiintyviä infektioita, kuten malariaa ja denguekuumetta, mutta myös merkittäviä määriä meiltä, joko rokotuksin tai muiden torjunta- ja ennaltaehkäisytoimin hävitettyjä tai harvinaistuneita tauteja, kuten mm. salmonellaa, legionellaa, seksitau- teja ja A-hepatiitti-virusinfektioita. Rabiekselle altistui ulkomailla 50 henkilöä.

Helsingissä 16.5.2014

Mika Salminen
osastojohtaja

Hengitystieinfektiot

- Influenssa A:n epidemiakausi 2012–2013 osoittautui edelliskautta pidemmäksi.
- Influenssa B -epidemia ajoittui samaan ajankohtaan, jouluku–toukokuu, kuin influenssa A -epidemia.
- RSV-epidemia oli odotetusti pienempi kuin edellisvuoden talviepidemia.
- *Mycoplasma pneumoniae* -tauditapausten määrä on laskenut epidemioiden väliselle tasolle.
- Hinkuyskää havaittiin selvästi vähemmän kuin vuonna 2012.

ADENOVIRUS

Vuonna 2013 todettiin 700 varmistettua adenovirusinfektiota (2012: 677). Tapauksia oli eniten alle 5-vuotiailla, mutta runsaasti myös ikäryhmissä 5–9, 15–19 ja 20–24. Määrät olivat suurimmat marraskuussa (yli 80/kuukausi) ja pienimmillään heinä- ja elokuussa (noin 40/kuukausi).

Adenoviruksia tunnetaan 57 tyyppiä. Osa niistä aiheuttaa hengitystieinfektioita, osa suolisto-, silmä- tai muita infektioita. Adenovirukset ovat yleisiä taudinaiheuttajia imeväisikäisillä ja pienillä lapsilla, harvinaisempia aikuisilla. Vuoden 2013 aikana ei ollut todettavissa varsinaista adenovirusepidemiaa vaan adenoviruksia esiintyi tasaisesti koko vuoden.

Laboratorioissa on erilaisia testimenetelmiä käytössä, joiden avulla pystytään osoittamaan adenoviruksia kliinisistä näytteistä. Antigeenien osoitus, virusviljely ja PCR ovat hyvin herkkiä ja luotettavia menetelmiä, joita käytetään erikoistuneissa viruslaboratorioissa.

INFLUENSSA

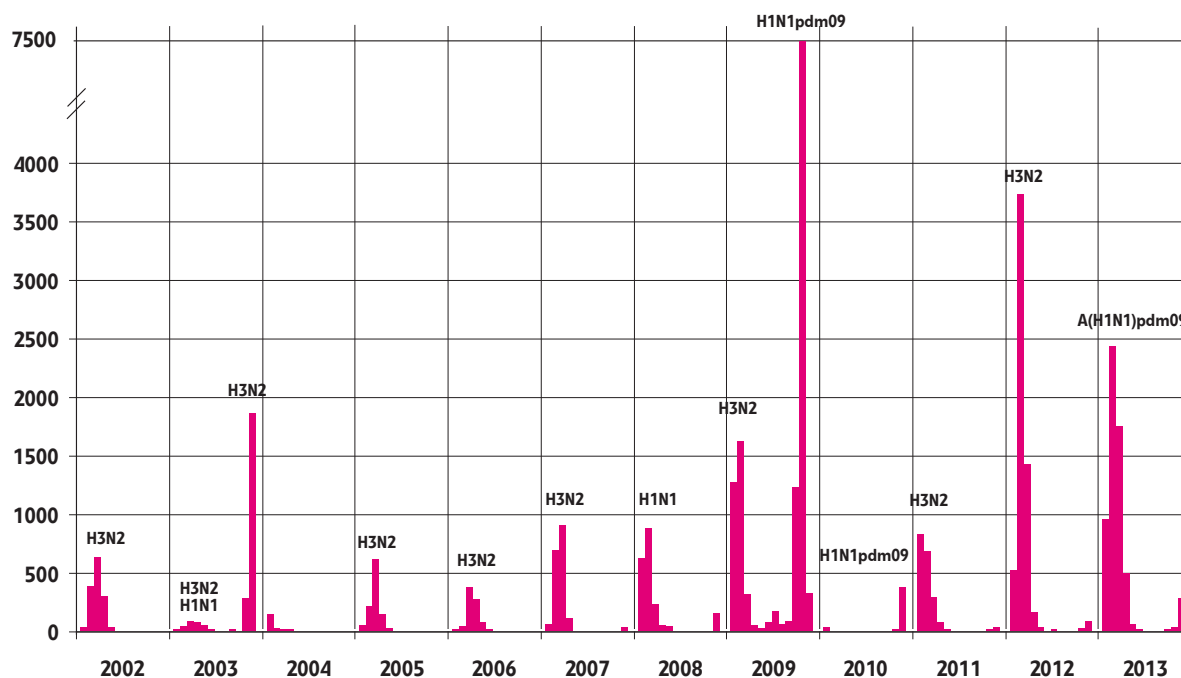
Talven 2013 epidemiakausi alkoi tammikuussa, saavutti huippunsa helmikuussa ja jatkui huhtikuun puoliväliin saakka. Epideemiseksi valtavirukseksi nousi kaudella 2012–2013 influenssa A(H1N1)pdm09 -alatyypin virukset. Valtaviruksen kanssa samanaikaisesti esiintyi myös influenssa A(H3N2) - ja B-viruksia.

Influenssa A

Vuonna 2013 tartuntatautirekisteriin ilmoitettiin 6061 influenssa A -löydöstä, joka on lähes saman verran kuin edellisenä vuonna (2012: 5960). THL:n virologian yksikön influenssavirusinfektioiden kansallisessa seurannassa todettiin 220 influenssa A -infektiota, joista noin 80 % todettiin influenssa A(H1N1)pdm09 -viruksen aiheuttamiksi. Epidemiakauden aikana molempia influenssa A -viruksia (H1N1pdm09 ja H3N2) kiersi samanaikaisesti. Ensimmäiset yksittäiset influenssa A -infektiot todettiin jo syksyn 2012 aikana, lisääntyen joulukuun aikana. Tartuntatautirekisterin ja THL:n kansallisen influenssaseurannan perusteella kauden 2012–2013 huippu saavutettiin viikkojen 5–11 aikana. Huhtikuun aikana tapausmäärät lähtivät vähenemään asteittain, kunnes toukokuussa todettiin enää yksittäisiä influenssa A -infektioita. Epidemiakausi 2012–2013 osoittautui kestoltaan edellistä kautta pidemmäksi. Influenssa A -infektioita esiintyi kaikissa ikäryhmissä. Vaikka kansallinen influenssarokotusohjelma tarjoaa ilmaisen kausi-influenssarokotteen sekä riskiryhmiin kuuluville lapsille että heidän lähipiiriinsä kuuluville ja terveille 6–35 kuukauden ikäisille lapsille, eniten influenssa A -tapauksia raportointiin erityisesti 0–4-vuotiaiden (708) ikäryhmässä. Syitä ko. ikäryhmän korkeampaan sairastavuuteen saattaa löytyä huonosta rokotuskattavuudesta, mihin on saattanut vaikuttaa uutisointi vuoden 2009 pandemiarokotteen (Pandemrix) yhteydestä narkolepsiaan sekä virheelliset käsitykset influenssan yleisyydestä ja vakavuudesta.

Viime vuosien aikana sekä influenssa A(H1N1)pdm09- että A(H3N2) -virusten geneettinen monimuotoisuus on lisääntynyt. Vuoden 2013 aikana mo-

Kuva 1. Influenssa A -tapaukset kuukausittain epideemisen virustyyppin mukaan 2002–2013, lkm.

lemmissä influenssa A -alatyypeissä todettiin esiintyvän useita geneettisiä ryhmiä.

Neljä vuotta ilmaantumisen jälkeen influenssa A(H1N1)pdm09 -virusten monimuotoisuus on lisääntynyt ja tänä aikana on todettu useita epideemisenä kiertäviä geneettisiä ryhmiä. Epidemiakauden 2012–2013 aikana todetut influenssa A(H1N1)pdm09 -virukset sijoittuivat kahteen Euroopassa yleisesti kiertäneisiin geneettisiin ryhmiin, joiden ei ole todettu poikkeavan antigeenisesti toisistaan eikä A/California/07/2009-rokoteviruksesta.

Maailmalla kiertäneet epideemiset influenssa A(H3N2) -virukset jakautuivat kahteen eri geneettiseen haaraan, Perth/16/2009 ja Victoria/208/2011, jotka jossain määrin poikkesivat antigeenisesti toisistaan. Kyseisten geneettisten haarojen sisällä virukset jakautuivat edelleen geneettisiin alaryhmiin. Vuoden 2012 aikana Victoria/208/2011-haaran virusten esiintyvyys lisääntyi ja kauden 2012–2013 influenssarokotteen A(H3N2) komponentiksi vaihdettiin Victoria/208/2011-haaran virus. Suomessa epidemiakauden 2012–2013 aikana todetut influenssa A(H3N2) -virukset kuuluivat kaikki Victoria/207/2011-haaran viruksiin ja siellä geneettiseen alaryhmään, jonka viruksia kiersi paljon myös muualla Euroopassa.

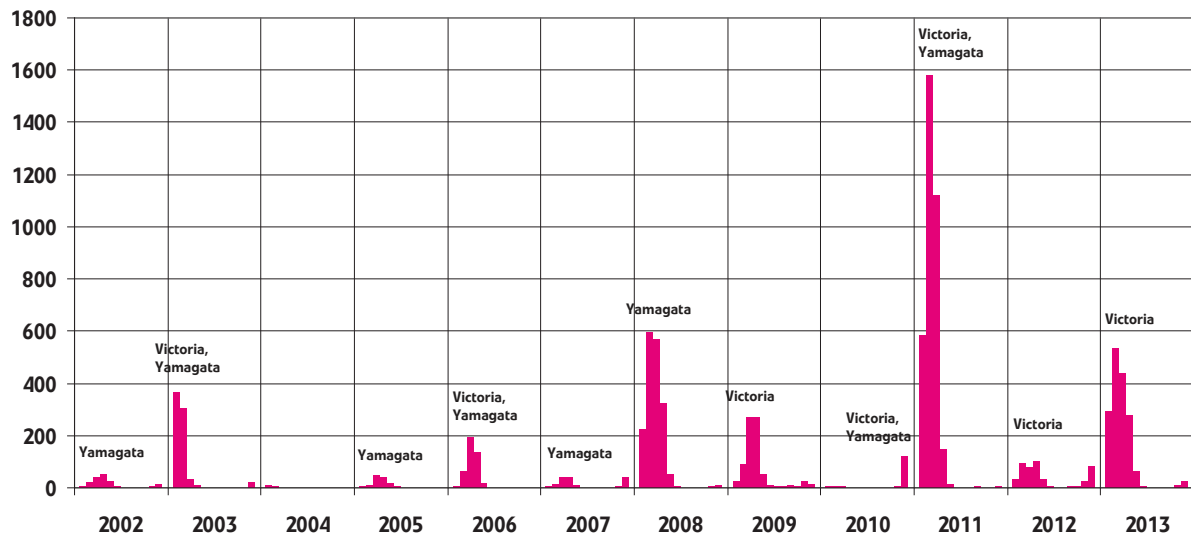
Influenssa B

Vuoden 2012 vaisun influenssa B -epidemian jälkeen tartuntatautirekisteriin ilmoitettiin vuonna 2013 yhteensä 1692 influenssa B -tapausta (2012: 464). Talven 2013 influenssa B -epidemia ajoittui samaan ajankohtaan (joulou-toukokuu) influenssa A -epidemian kanssa. Influenssa B -virusinfektioita todettiin kaikissa ikäryhmissä.

Viime vuosina maailmalla kiertävistä kahdesta influenssa B -virusten kehityshaarasta Yamagata-haaran virusten esiintyvyys lisääntyi vuoden 2012 aikana. Epidemiakaudella 2012–2013 Suomessa todettiin sekä Victoria- että Yamagata-haaran viruksia, kuitenkin enemmistö suomalaisista influenssa B -viruksista kuuluivat rokoteviruksesta poikkeavaan Victoria-haaran viruksiin. Vähäisessä määrässä todettiin molempia maailmalla kiertäviä geneettisesti ja jonkin verran antigeenisesti toisistaan poikkeavia Yamagata-haaran viruksia.

Epidemiakauden 2013–2014 rokote

Maailmalla kiertäneiden epideemisten influenssa A ja B -virusten perusteella WHO suositteli pohjoisen pallonpuoliskon rokotekokoonpanoon epidemiakaudelle 2013–2014 muutosta. Influenssa A(H3N2) -viruskomponentti suositeltiin muu-

Kuva 2. Influenssa B -tapaukset kuukausittain epideemisen virustyyppin mukaan 2002–2013, lkm.

tettavan A/Texas/50/2012-virukseksi, joka vastaa antigeenisesti paremmin epideemisenä kiertäviä A/Victoria/361/2011-kaltaisia viruksia. Influenssa A(H1N1)pdm09-komponentti säilytettiin ennallaan A/California/07/2009-viruksena.

Influenssa B -virus muutettiin B/Massachusetts/2/2012-virukseksi, joka edelleen edusti Yamagata-haaran viruksia, mutta antigeenisesti poikkesi aiemmin rokotteessa olleesta influenssa B -viruksesta.

Kausi 2013–2014

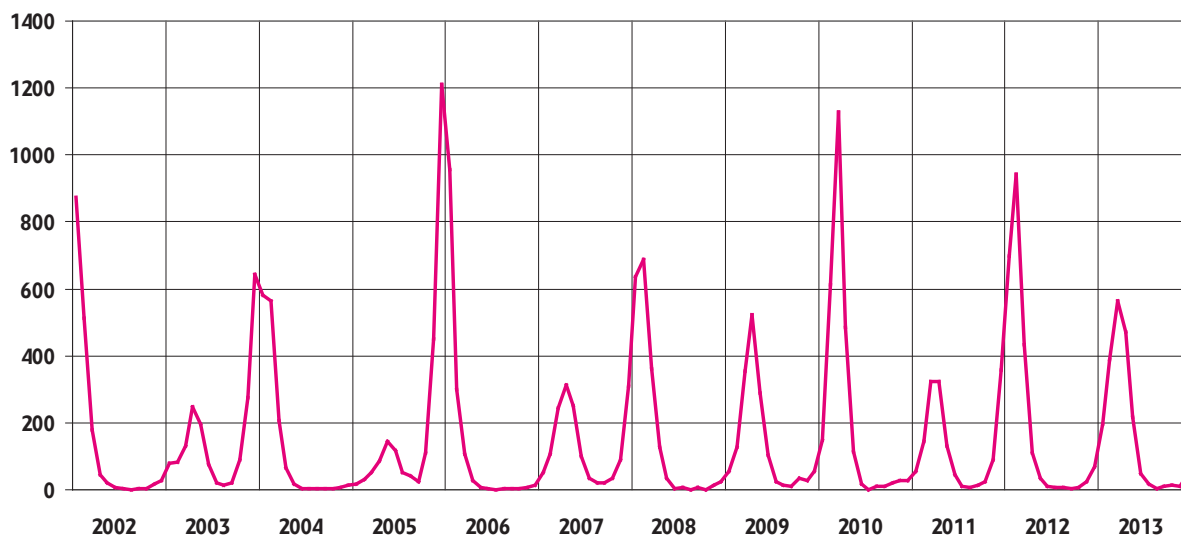
Ensimmäisiä influenssa A ja B -infektioita todettiin vuoden 2013 marras-joulukuussa. Kausi 2013–2014 käynnistyi hitaasti influenssatapausten lisääntyessä asteittain joulutammikuun aikana. Huippu saavutettiin helmikuun puolivälin aikoihin. Kauden aikana todettiin molempia influenssa A -viruksia, vaikkakin valtavirukseksi nousi influenssa A(H1N1)pdm09-virus. Yamagata-haaran influenssa B-virus infektiot olivat yksittäisiä.

Kauden 2012–2013 epideemisenä kiertävien virusten tarkempi analyysi on vielä kesken, mutta alustavasti näyttäisi että Suomessa epideemisenä kiertäneet influenssa A -virukset vastasivat melko hyvin kausi-influenssarokotteessa olevia influenssa A(H3N2)- ja A(H1N1)pdm09- sekä influenssa B -komponentteja. Helmikuussa 2014 WHO antoi uuden rokotesuosituksen pohjoisen pallonpuoliskon epidemiakaudelle 2014–2015 sen hetkisen epideemisen tilanteen perusteella. Uudessa suosituksessaan WHO ei suositellut muutoksia rokotteiden kokoonpanoon.

Kausi-influenssarokotuskampanjoinnissa korostettiin edelleen, että kaudella 2013–2014 vakavalle influenssalle alttiin henkilön lähipiiri tulisi rokottaa osana kansallista rokotusohjelmaa. Tiedot kausi-influenssarokotuskattavuudesta kaudella 2013–2014 valmistuvat huhtikuun aikana.

PARAINFLUENSSA

Parainfluenssavirukset on koottu saman otsikon alle tartuntatautirekisteriin, vaikka laboratoriot määrittävät usein erikseen parainfluenssavirukset 1, 2 ja 3. Vuonna 2013 varmistettiin 429 parainfluenssainfektioita (2012: 401), joista suurin osa oli ikäryhmässä 0–4 vuotta. Suurimmat kuukausittaiset tapausmäärät (80–108) olivat huhti–toukokuussa ja joulukuussa (71). Parainfluenssavirusinfektioita todetaan kaikissa ikäryhmissä. Lapsen ensimmäiset parainfluenssavirustartunnat voivat johtaa hyvin rajuun, jopa sairaalahoitoa vaativaan tautiin. Kun vanhempi lapsi tai aikuinen saa parainfluenssaviruksen aiheuttaman infektion, taudinkuva on yleensä huomattavasti lievempi. Se ilmenee usein tavallisena ylähengitystieinfektiona eikä välttämättä vaadi laboratoriodiagnostiikkaa. Sen sijaan erityisryhmissä kuten immuunipuutospotilailla parainfluenssavirukset voivat aiheuttaa vakavia taudinkuvia. Parainfluenssavirus tyyppi 3 aiheuttaa lähes vuosittain pieniä epidemioita kesällä ja syksyllä. Tyypin 1 ja 2 parainfluenssat eivät aiheuta joka vuosi epidemioita. Parainfluenssavirukset, varsinkin tyyppi 1, aiheuttavat pienille lapsille usein laryngiittia.

Kuva 3. RSV-tapaukset kuukausittain 2002–2013, lkm.

RINOVIRUS

Vuonna 2013 todettiin yli 420 varmistettua rinovirusinfektiota (2012: 211). Määrät olivat suurimmat touko-, loka- ja marraskuussa (noin 50/kuukausi) ja pienimmillään tammikuussa (12/kuukausi). Lähes 60 % infektiosta todettiin alle 4-vuotiailla lapsilla.

Rinoviruksia tunnetaan yli 150 tyyppiä. Ne ovat yleisimpiä lievien hengitystieinfektioiden aiheuttajia. Rinovirukset ovat yleisimpiä pienillä lapsilla, mutta esiintyvät kaikenikäisillä. Vuonna 2013 rinovirusinfektioita tavattiin useissa varuskunnissa. Kevään 2013 rinovirusinfektio oli osittain samanaikainen parainfluenssakauden huipun kanssa toukokuussa. Syksyn rinovirusinfektio alkoi tyypilliseen tapaan koulujen alkamisen jälkeen elokuussa ja jatkui melko tasaisena koko syyskauden.

Elokuusta alkaen rinovirukset ovat olleet mukana THL:n virologian yksikön hengitystievirusinfektioiden seurannassa, mikä saattaa osin vaikuttaa siihen että tapausluvut olivat aiempaa suuremmat. Rinovirusten osoittamiseen kliinisistä näytteistä käytetään laboratorioissa PCR-testiä, joka on erittäin herkkä ja luotettava. Erikoistuneissa viruslaboratorioissa rinoviruksia voidaan myös viljellä.

RSV

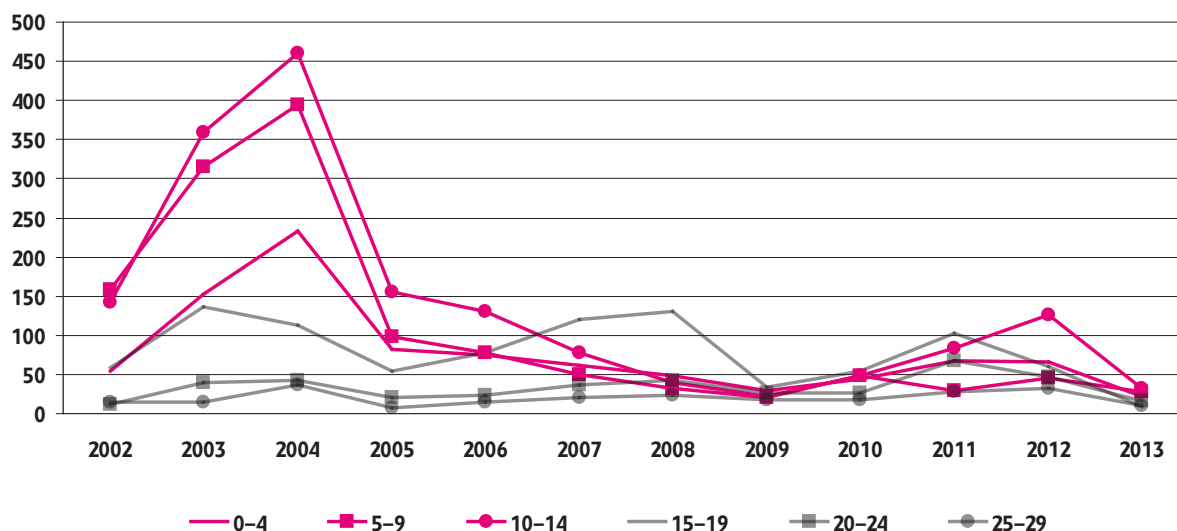
Vuonna 2013 tartuntatautirekisteriin ilmoitettiin 1997 laboratoriotutkimuksin varmistettua RSV-tapausta (2012: 2345). Pitkäaikaisseurannassa on Suomessa havaittu joka toisena talvena esiintyvä iso

RSV-epidemia, joka usein käynnistyy marras–joulukuussa, sekä suurten epidemioiden väliin sijoittuva pienempi epidemia. Vuoden 2012 suuren talviepidemian jälkeen seurasi odotetusti pienempi epidemia, joka käynnistyi tammikuussa 2013 ja jatkui aina toukokuulle asti. RSV:n ilmaantuvuus vaihteli sairaanhoitopiireittäin (4–79/100 000), mikä johtuu todennäköisesti laboratoriodiagnostiikan käytön eroista. Aiempaan tapaan suurin osa (lähes 90 %) RSV-tapauksista oli 0–4-vuotiailla. Vaikka RSV-infektioita esiintyy kaikenikäisillä, sairaalahoitoon ja laboratoriodiagnostiikkaan johtavat taudit keskittyvät vauvoihin ja pikkulapsiin.

RSV:n diagnostiikkaan on kehitetty luotettavia pikatestejä, joita voi käyttää terveyskeskuksessa, poliklinikalla ja sairaalassa. Sairaalaympäristössä RSV tarttuu helposti potilaasta toiseen. Pikatestit nopeuttavat RSV-infektioiden tunnistamista ja voivat näin helpottaa tartuntojen torjuntaa. Erikoistuneissa viruslaboratorioissa käytetään yhä useammin geeninmonistumenetelmiä RSV:n osoittamiseksi.

HINKUYSKÄ

Vuonna 2013 hinkuyskätapauksia ilmoitettiin tartuntatautirekisteriin 192 (3,6/100 000). Määrä oli selvästi vähemmän kuin vuonna 2012 (536; 9,9/100 000). Tapaukset painottuivat 0–14-vuotiaiden ikäryhmään. Tapauksista neljä oli alle 1-vuotiaita ja heistä kolme alle 3 kuukauden ikäisiä. Kaikkien alle 1-vuotiaiden diagnoosi perustui PCR-tutkimukseen. Muutoin diagnoosi tehtiin valtaosassa tapauksista vasta-ainetutkimuksen perusteella (178).

Kuva 4. Hinkuyskätapaukset lasten ja nuorten aikuisten ikäryhmissä 2002–2013, lkm.

Vuonna 2013 yhtä *B. pertussis* -kantaa (1/5) lukuun ottamatta testatut kannat tuottivat pertaktiinia, joka on yksi Suomessa käytetyn rokotteen komponenteista.

Kuten aiemmin, hinkuyskän ilmaantuvuus vaihteli huomattavasti sairaanhoitopiireittäin (0–13,7/100 000). Se oli suurin Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirissä. Ahvenanmaalla, Itä-Savon, Lapin ja Länsi-Pohjan sairaanhoitopiireissä ei todettu yhtään tapausta.

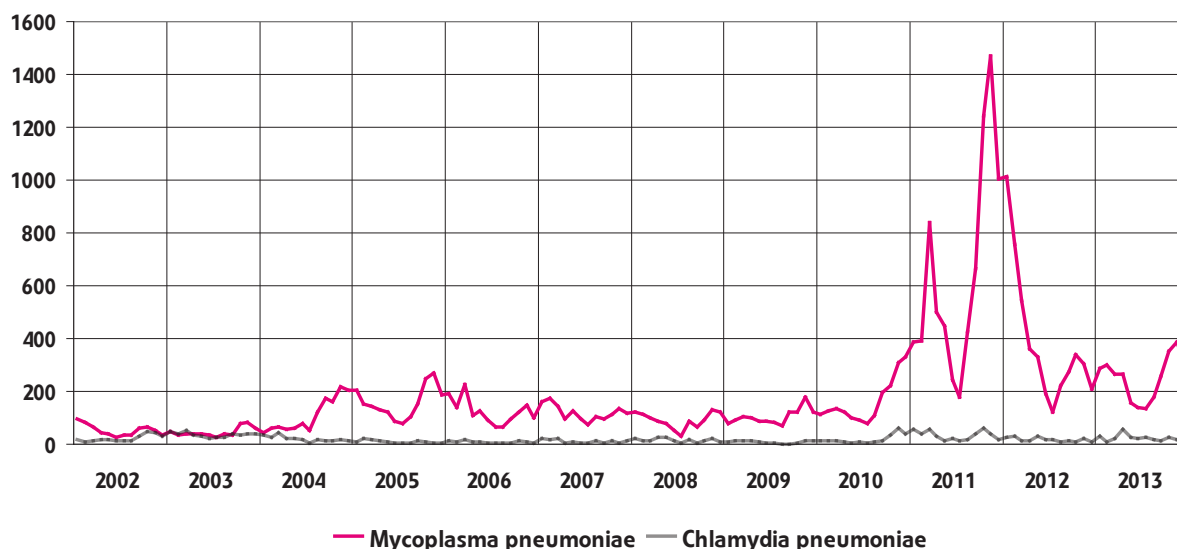
Optimaalisen hinkuyskärököttämisen strategian valitseminen on vaikeaa, sillä käytettävissä olevat rokotteet ovat suojateholtaan ja suojan kestoalta epätydellisiä. Suomessa kansalliseen rokotusohjelmaan lisättiin tehosteannos 6-vuotiaille vuonna 2003. Vuonna 2005 siirryttiin käyttämään kokosolurokotteen tilalla solutonta hinkuyskäntigeenia sisältävää yhdistelmärokotetta kaikilla neuvolaikäisillä. Nuorisoiän rokotukset toteutettiin vuoteen 2007 asti 11–13 vuoden iässä. Vuodesta 2009 nuorisoiäiset on suositeltu rokotettavaksi 14–15 vuoden iässä, eli 8. luokka-asteelta alkaen. Siirtymävaiheessa vuosina 2009–2011 näitä rokotuksia annettiin erittäin vähän. Tämä on luonut nuorisoiäisten joukkoon väliaikaisesti heikommin suojatun kohortin. Imeväisikäisten taudit kertovatkin puutteellisesta laumasuojasta. Suomi on toistaiseksi kuitenkin säästynyt laajalta hinkuyskäepidemialta, joka koettiin USA:ssa (yli 40 000 tapausta) ja Englannissa (lähes 10 000 tapausta) vuoden 2012 aikana. USA:ssa kerättiin epidemiavuonna 2012 laaja kantakokoelma, josta havaittiin, että 60 % *B. pertussis* -kannoista ei tuottanut pertaktiinia.

KEUHKOKLAMYDIA

Vuonna 2013 vasta-ainetutkimuksiin perustuvia *Chlamydia pneumoniae* -tapauksia ilmoitettiin 285. Väestömäärään suhteutettuna eniten tapauksia todettiin Vaasan ja Lapin sairaanhoitopiireissä (12/100 000). Myös Etelä-Karjalan, Kainuun, Kymenlaakson, Länsi-Pohjan ja Satakunnan sairaanhoitopiireissä tapauksia todettiin enemmän (9/100 000) kuin Suomessa keskimäärin (5/100 000). Eniten infektioita raportoitiin 10–24-vuotiailla, mutta tapauksia tavataan kaikissa ikäryhmissä.

LEGIONELLA

Vuonna 2013 ilmoitettiin 32 legionelloositapausta. Neljässä tapauksessa diagnoosi perustui kahteen laboratoriotestiin; 11 löydöstä perustui virtsan antigeenin osoittamiseen, 4 bakteerikannan eristykseen, 1 yskösnäytteestä tehtyyn nukleiinihapon osoitukseen ja 20 serologisiin menetelmiin. Jatkoselvityksissä ilmeni, että 15 (47 %) tapauksen taudinkuva sopi legionellakeuhkokuumeeseen. Näistä 15 tapauksesta virtsan legionella-antigeeni oli positiivinen yhdessätoista, bakteerikanta eristettiin kolmessa ja serologista näyttöä oli neljässä tapauksessa. Viittä lukuun ottamatta kaikki olivat olleet ulkomailla ennen sairastumistaan, näistä 9 Euroopan maissa ja yksi Kaukoidässä. Yksi kotimainen tartunta johti potilaan kuolemaan. Legionellakeuhkokuumepotilaista 80 % oli miehiä. Potilaiden keski-ikä oli 56 (52–67) vuotta. Kaikista viljelypositiivisista tapauksista kolme oli *L. pneumophila*

Kuva 5. *Mycoplasma pneumoniae* - ja *Chlamydia pneumoniae* -tapaukset kuukausittain 2002–2013, Ikm.

seroryhmä 1 keuhkokuumeita ja yksi *L. longbeachae* -kämmenhaava liittyi kukkamullan käsittelyyn.

Yhden kotimaassa sairastuneen potilaan mahdollisia tartuntalähteitä tutkittiin tarkemmin eri kiinteistöissä (koti, asuntola, terveyskeskus). Legionellapitoisuudet tutkituissa vesijärjestelmissä olivat ennen puhdistustoimia 500–30 000 pmy/l (pesäkettä muodostavia yksiköitä/litra) ja niiden jälkeen suurimmillaan enää 100 pmy/l. Puhdistuksia edellyttävä toimenpideraja on >1000 pmy/l Suomessakin noudatettavassa eurooppalaisessa legionellaohjeistossa.

Virtsan EIA-antigeenitesti on kansainvälisesti käytetty diagnosoimismenetelmä. EIA-pohjaisista menetelmistä on raportoitu, että kuoppalevypohjaiset testit olisivat sekä herkempiä että spesifisempiä kuin membraanipohjaiset testit.

Kaikkien ulkomailla sairastuneen majoituspaikkoihin liittyvät tiedot ilmoitettiin ELDSNet:iin (European Legionnaires' Disease Surveillance Network), joka kerää tietoja matkailuun liittyvistä legionelloositapauksista. Eurooppalaisen seurannan mukaan valtaosa (n. 60–70 %) tapauksista on yhdyskuntalähtöisiä, matkailuun liittyy n. 20 % ja sairaalasyntyisiä on alle 10 % tapauksista. Suomessa legionelloosit yhdistetään useimmin matkailuun, eikä sitä aina osata epäillä kotimaisissa sairaalan ulkopuolisissa pneumonioissa.

MYKOPLASMA

Talvikaudella 2011–2012 Suomessa oli kaksihuippuisena esiintyneen *Mycoplasma pneumoniae* -epidemian jälkimmäinen huippu. Vuonna 2013 laboratoriovarmistettuja *M. pneumoniae* -tapauksia oli 3026, kun 2012 niitä oli yli 4600 ja 2011 yli 7800. Olemme siis palanneet epidemioiden väliseen aikaan.

Edellisvuoden tapaan suurin osa tapauksista todettiin Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirissä (yli 1000 tapausta). Tapauksista yli 60 % todettiin 5–24-vuotiailla. Ilmaantuvuus oli korkeinta Itä-Savon sairaanhoitopiirissä (>190/100 000).

Epidemioiden välinen aika kestää 4–7 vuotta ja nyt onkin hyvä parantaa diagnostiikkaa. Muualla maailmassa viime vuosina lisääntynyttä *M. pneumoniae* makrolidiresistenssiä ei Suomessa ole aiemmin tutkittu, mutta alustavasti näyttää siltä, että myös meillä tavataan muualla kuvattuihin mutaatioihin perustuvia resistenttejä kantoja.

Suolistoinfektiot

- Pohjoismaisen A-hepatiittiepidemian lähteeksi epäiltiin pakastettuja mansikoita. Tartuntojen torjumiseksi annettiin ulkomaisten pakastettujen marjojen kuumennuskehotus.
- Lähes 200 henkilöä sairastui touko–kesäkuussa vatsatautiin vierailtuaan espoolaisessa hotellissa. Poikkeuksellisesti norovirusta ei pystytty toteamaan potilasnäytteistä tavanomaisilla diagnostisilla tutkimusmenetelmillä.
- *Clostridium difficile* -tapausten määrä on jatkanut laskuaan. Ilmaantuvuudessa on edelleen huomattavia alueellisia eroja.
- EHEC aiheutti 2 laajahkoa ryvästä. Toisessa rypäässä todennäköiseksi tartunnanlähteeksi epäiltiin laajalevikkistä ruokaa ja toisessa tapauksia yhdisti päiväkotiruokailu.
- Kampylobakteerilöydöksiä ilmoitettiin tartuntatautirekisteriin hiukan vähemmän kuin edellisenä vuonna. Kampylobakteeri on kuitenkin edelleen yleisin suolistotulehduksia aiheuttava bakteeri Suomessa.
- Listeriaa todettiin saman verran kuin edellisenä vuonna. Sairastuneista yli puolet oli yli 75-vuotiaita.

ELINTARVIKEVÄLITTEISET EPIDEMIAT

Vuoden 2010 alusta kunnalliset epidemiaselvitystyöryhmät ovat tehneet epäilyilmoituksen elintarvike- ja vesivälitteisistä epidemioista THL:n ja Elintarvike- ja turvallisuusviraston (Evira) yhteiseen sähköiseen ruokamyrkytys-epidemioiden rekisteritietojärjestelmään (RYMY). Vuonna 2013 THL:ssa toteutettiin käyttäjäarviointi, jossa järjestelmän vahvuuksiksi todettiin epäilyilmoituksen tekemisen helppous, tietojen nopea välittyminen eri toimijoiden kesken sekä käyttäjien sitoutuneisuus ja myönteisyys sähköiseen raportointijärjestelmään. Järjestelmän heikkouksina pidettiin huonoa käytettävyyttä, raportointiominaisuuksien puutetta ja järjestelmään esitettyjen muutosten ja parannusehdotusten hidasta toteutumista. Tulevaisuuden haasteena on rakentaa järjestelmä, joka myötävaikuttaisi epidemioiden selvitys- ja torjuntatyön tehostamista ja selvitysten laadun parantamista.

THL tukee kunnan selvitystyöryhmiä elintarvike- ja vesivälitteisten epidemioiden selvittämisessä ja tarvittaessa koordinoi epidemiaselvitystä esim. poikkeuksellisen vakavissa tai maantieteellisesti laajalle levinneissä epidemioissa. Vuonna 2013 RYMY-järjestelmään tehtiin 73 epäilyilmoitusta (vuonna 2012: 88)

ja THL oli yhteydessä kunnalliseen selvitystyöryhmään 26 epäilyilmoituksen osalta. Lisäksi todettiin useita muita suolistoinfektioyrypäitä.

THL kuuluu myös Euroopan tautikeskuksen (ECDC) koordinoimaan EPIS-ilmoitusjärjestelmään, jonka kautta Euroopan maat voivat epidemiatilanteissa tiedottaa ja saada tietoa muiden maiden epidemiaselvityksistä. Vuonna 2013 THL osallistui 37 kansainvälisen suolistobakteeriepidemian torjuntaan välittämällä ajantasaista tietoa Suomen tilanteesta tämän järjestelmän kautta. Myös Suomesta lähetettiin neljä EPIS-kyselyä koskien kahta kotimaista EHEC O157-, yhtä *S. Typhimurium* FT 120 - sekä yhtä *S. Typhimurium* FT U311 -epidemiaa. ECDC:n koordinoimassa Molecular Surveillance Pilot-hankkeessa THL osallistui lisäksi seitsemän (*S. Enteritidis* FT 8, *S. Virchow*, *S. Kentucky* ja neljä *Listeria monocytogenes*) kansainvälisen epidemiaryppään selvittämiseen.

EHEC aiheutti kaksi laajahkoa ryvästä

Huhti–toukokuussa 10 henkilöä sairastui sorbitolia fermentoivan EHEC O157:H7 (FT 88, stx2, hlyA, eae) -kannan aiheuttamaan infektiioon. Sama EHEC-kanta todettiin myös kolmelta sairastuneelta joulukuussa, lisäksi yhden perheenjäsen sairastui he-

molyttis-ureemiseen oireyhtymään ilman ulosteen EHEC-löydöstä. Sairastuneet olivat 1–8-vuotiaita lapsia. Haastatteluissa ei todettu tiettyä sairastuneita yhdistävää tapahtumaa tai tilakäyntiä, pastöroidimattoman maidon nauttimista tai ruokailua tiettyssä ravintolassa tai ravintolaketjussa. Koska sairastuneet olivat kotoisin eri puolilta Suomea, on todennäköistä että tartunta saatiin laajalevikkisen ruuan tai muun EHEC-bakteerilla saastuneen tuotteen välityksellä. Euroopan tautikeskuksen asiantuntijaverkoston mukaan samanlaista bakteerikantaa ei todettu muissa Euroopan maissa eikä Yhdysvalloissa.

Lohjalla havaittiin loka–marraskuussa EHEC O157:H7 (FT2, stx2, hlyA, eae) -kannan aiheuttama epidemia, jossa sairastuneita yhdistäväksi tekijäksi todettiin päiväkotiruokailu mutta epidemian lähdettä ei tunnistettu. Lokakuun lopussa kahdeksan lasta sairastui kyseisen kannan aiheuttamaan infektiin, ja marraskuussa infektio todettiin yhdeksällä lasten perheenjäsenellä. Epidemian yhteydessä EHEC-bakteerin varalta tutkittiin noin 300 ulostenäytettä oireetomilta päiväkotilapsilta, päiväkotihenkilökunnalta, sairastuneiden lähikontakteilta ja perusterveydenhuoltoon oireiden vuoksi yhteyttä ottaneilta.

Pohjoismaisen hepatiitti A-epidemian lähteeksi epäiltiin pakastettuja mansikoita

Tammi–lokakuussa todettiin eri puolilla Suomea 11 hepatiitti A -tapausta, joiden seeruminäytteistä todettiin virustyyppi 1B. Henkilöt eivät olleet matkustaneet ulkomailla oireitaan edeltävästi. Genotyypeiltään samaa virustyyppiä todettiin myös Tanskassa, Norjassa ja Ruotsissa. Lisäksi todettiin 5 IgM-positiivista hepatiitti A-tapausta, joiden näytteistä genotyyppitystä ei voitu tehdä. Yhteispohjoismaisen tapaus-verrokkitutkimuksen perusteella todennäköisin tartuntalähde oli pakastetut mansikat. Mansikoista ei hepatiitti A-virusta todettu eikä mansikoiden alkupe-
rä ole toistaiseksi varmistunut. Tartuntojen torjumiseksi annettiin ulkomaisten pakastettujen marjojen kuumennuskehoitus.

Uuden norovirustyyppin aiheuttamat toistuvat epidemiat vaivasivat Espoossa

Touko–kesäkuussa yli 170 henkilöä 10 asiakasryhmästä sairastui vatsatautiin vierailtuaan espoolaisissa hotelleissa. Sairastuneiden oireet, taudin itämis aika ja kesto viittasivat norovirusepidemiaan, mutta tutkittuista potilasnäytteistä ei todettu norovirusta tavantomaisilla diagnostisilla menetelmillä. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen jatkotutkimuksissa potilasnäytteistä todettiin genoryhmän 1 norovirus. Tämän jälkeen sama virustyyppi löydettiin toukokuussa otetun vesinäytteen uusintatutkimuksessa ja kesäkuussa

hotellin ruokasalin WC:stä otetuissa pintapuhtausnäytteissä. Epidemia saatiin kuriin talousvesijärjestelmän puhdistuksella ja desinfiointilla sekä tehostamalla hotellin tilojen puhdistusta.

Salmonellarypäitä

Kesäkuussa mikrobilääkkeille herkkä *S. Enteritidis* FT 3 aiheutti Itä-Suomessa 6 Venäjän matkaan liittyvää tapausta, jotka olivat genotyypeiltään (MLVA 3-2-7-10-2, SENT 15) identtiset. Tapauksista tiedotettiin Karjalan tasavallan terveysviranomaisia.

Lokakuussa länsi-suomalaisella tilalla todettiin ripulioivissa nautoissa salmonellaa. Tilanväki sekä perheet, joille tilalta oli myyty pastöroidimatonta maitoa, tutkittiin salmonellatartunnan varalta. Mikrobilääkkeille herkkä *S. Typhimurium* FT135 todettiin 8 henkilöllä, joista yksi oli oireinen, sekä nautojen ulosteesta. Tilaympäristöstä ja tilan kissasta todettiin ihmisiltä todettujen kantojen kanssa identtinen MLVA 2-14-11-11-0312, STYM 245 -kanta.

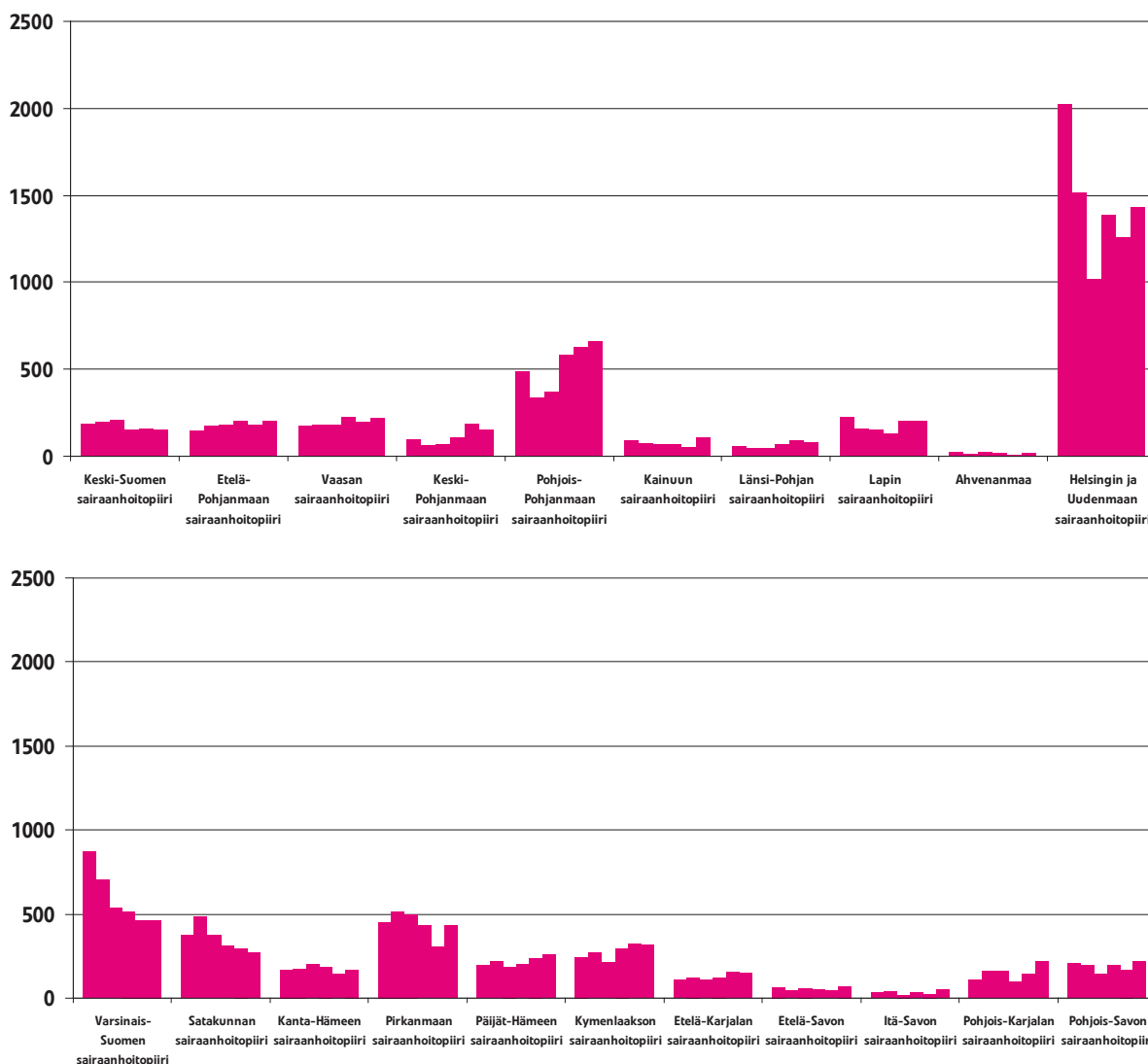
Loka–marraskuussa mikrobilääkkeille resistentti (ACSSuT) *S. Typhimurium* FT 120 aiheutti infektiorypään, jossa eri puolilla Suomea todettiin 10 tapausta. Rypään kannat koostuivat kahdesta keskenään hyvin samankaltaisesta genotyyppistä (MLVA 3-15-14-23-0311 ja 3-15-14-23-0110). Herkkyydeltään ja faagityypiltään samanlainen kanta todettiin saksalaisesta sianlihasta eristetyssä kannassa. MLVA-tutkimuksessa kanta todettiin erilaiseksi kuin potilaskannat.

Loka–joulukuussa todettiin eri paikkakunnilla sijaitseissa hoitokodin yksiköissä kahdeksan monofaasisen *S. Typhimurium* FT U311 -kantojen aiheuttamaa tapausta. Identtisiä kantoja (MLVA 3-13-11-NA-0211 ja resistenssiprofiililtaan ASSuT) todettiin myös Norjassa ja Ruotsissa. Selvitykset ovat edelleen käynnissä.

CLOSTRIDIUM DIFFICILE

Clostridium difficile on ollut tartuntatautirekisteriin ilmoitettava löydös vuodesta 2008. Vuonna 2013 tapauksia ilmoitettiin lähes 6000 (2012: >6000, 2011: >6000, 2010: >6000, 2009: >7000, 2008: >8000), joista 4855:ssä (2012: 5256, 2011: 5382, 2010: 4804, 2009: 5700, 2008: 6301) kanta oli toksiniin tuottava. *C. difficile* -tapauksista lähes 60 % oli naisia ja lähes puolet oli 75 vuotta täyttäneitä. Alle 15-vuotiailla todettuja toksiinipositiivisia kantoja ilmoitettiin 183 (4 %) (2008–2012: 2–3 %). Ilmaantuvuudessa oli huomattavia alueellisia eroja (32–206/100 000) ja se oli korkein Keski-Pohjanmaan, Lapin, Kymenlaakson ja Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiireissä.

Kuva 6a ja 6b. Clostridium difficile -tapaukset sairaanhoitopiireittäin ja vuosittain 2008–2013, lkm.

THL:ssä tyypitetyt *C. difficile* -bakteerikannat olivat peräisin 9 eri sairaanhoitopiiristä ja kattoivat 4 % tartuntatauti-ilmoitusten määrästä. Kannat olivat heterogeenisiä, eri ribotyyppejä todettiin 58. Merkittävä osuus (22 %) tyypitetyistä kannoista oli lähettävässä laboratoriossa todettu toksinigeeniprofililtaan potentiaalisesti hypervirulentiksi (toksiini A/B+, binääritoksiini+, tcdC deletio), nämä kannat edustivat 23 eri ribotyyppiä, joista yleisimpiä olivat 078, 023, 027 ja 126. Ribotyyppi 078 oli ensi kertaa yleisin ribotyyppi (11 % kannoista), ribotyypin 027 osuus oli 9,7 % (2012: 4,3 %). Muita yleisimpiä ribotyyppejä ovat 023, 002, 020, 014, 001 ja 005. Tyypityksessä on keskitytty vakaviin tapauksiin ja epidemiaepäilyihin. Taustatietojen mukaan 2,6 % kannoista liittyi vakaviin tautitapauksiin, 15 % uusiutuviin infektioidiin ja 16 % epidemiaepäilyihin.

ENTEROHEMORRAGINEN ESCHERICHIA COLI (EHEC)

Tartuntatautirekisteriin ilmoitettiin 98 mikrobiologisesti varmistettua enterohemorragisen *Escherichia coli* (EHEC)-bakteerin aiheuttamaa tapausta (1,8/100 000). Tartuntojen määrä kolminkertaistui vuodesta 2012, jolloin tartuntoja todettiin 30 (0,6/100 000). EHEC-tapausten vuosittainen ilmaantuvuus on aiemmin 2000-luvulla ollut Suomessa alhainen (0,2–0,6/100 000). Vuonna 2013 runsas puolet tartunnoista (61; 59 %) luokiteltiin kotimaisiksi. Ilmaantuvuus oli korkein alle 5-vuotiailla (10,5/100 000). Kolmellatoista tapauksella (13 %) todettiin hemolyttis-ureeminen oireyhtymä.

Tapauksista 17 liittyi Lohjalla päiväkodeissa ja kouluissa todettuun EHEC O157:H7 (stx2, eae, hlyA)

-epidemiaan. Päiväkoteja ja kouluja, joissa tapaukset todettiin, yhdisti yhteinen keskuskeittiö. Lisäksi keväällä ja loppuvuodesta todettiin yhteensä 16 sorbitolia fermentoivan EHEC O157:H7 (stx2, eae, hlyA) -kannan aiheuttamaa tapausta eri puolilla Suomea. Seitsemällä potilaalla oli haastattelutietojen perusteella maatilakontakti ja potilaskantojen kanssa identtinen EHEC-kanta todettiin kahdelta tilalta. Lisäksi joulukuussa todettiin todennäköisesti maatalaan liittyvä perhe-epidemia, jossa viidellä perheenjäsenellä todettiin EHEC O157:H7 (stx1, stx2, eae, hlyA, PFGE 1.164) -tartunta. Sama EHEC-kanta todettiin tilalta, jossa oireeton perheenjäsen, jolta EHEC-bakteeria ei todettu, oli työskennellyt marraskuun lopussa.

Laboratoriossa varmistettiin yhteensä 98 EHEC-tapauksen bakteeriviljely. Näistä 7 (7 %) saatiin varmistettua ainoastaan PCR-menetelmin, lopuista saatiin eristettyä myös bakteerikanta. Kotimaisia tartuntoja oli 65 ja ulkomaisia 33. O157:H7-serotyypin kannat aiheuttivat yhteensä 58 tapausta ja jakautuivat 8 faagityyppiin, yleisimmin FT 8 (33 %), FT 2 (29 %) ja FT 88 (28 %). Kaikki FT 88 -kannat liittyivät kahteen ajallisesti erilliseen, keväällä ja loppuvuodesta esiintyneeseen kotimaiseen rypäaseen, olivat positiivisia *stx2*-geenin suhteen, fermentoivat sorbitolia, olivat H7-flagella-antigeenia koodittavasta geenistä huolimatta liikkumattomia ja yhtä lukuun ottamatta PFGE -genotyypiltään (1.203) keskenään identtisiä. Kaikki FT 2-kannat liittyivät Lohjan epidemiaan, olivat positiivisia *stx2*-geenin suhteen, eivät fermentoineet sorbitolia ja olivat yhtä lukuun ottamatta PFGE-genotyypiltään (1.211) keskenään identtisiä. Non-O157 seroryhmän tapauksia todettiin 33. Niistä eristetyt kannat jakautuivat 12 eri non-O157 serotyyppiin. Yleisin oli serotyyppi O26 (11 kantaa), joka puolestaan jakautui 5 eri PFGE -genotyypiin. Kaksi kantaa jäi tyyppittämättä (ONT) ja yhdeltä puuttui O-antigeeni (O rough).

KAMPYLOBAKTEERI

Vuonna 2013 kampylobakteerilöydöksiä ilmoitettiin 4064, mikä oli hiukan vähemmän kuin edellisinä vuosina. Kampylobakteeri on kuitenkin edelleen yleisin suolistotulehduksia aiheuttava bakteeri Suomessa. *Campylobacter jejuni* oli selvästi yleisin kampylobakteerilaji (2448 tapausta), *C. coli* -tapauksia ilmoitettiin 180 ja kampylobakteerilöydöksen lajia ei ollut määritetty 1436 tapauksessa.

Ilmaantuvuus koko väestössä oli 75/100 000. Tapauksista 52 prosenttia oli miehiä. Eniten tartuntoja ilmoitettiin 20–54-vuotiailla (ilmaantuvuus yli 100/100 000). Sairaanhoitopiireistä ilmaantuvuus oli

korkein Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirissä (112/100 000).

Vuodenaikavaihtelu oli tyypillinen kampylobakteerille: ilmaantuvuus oli suurinta heinä–elokuussa. Vuoden 2013 tartunnoista 12 % (478) oli kotimaisia, joskin tartuntamaatieto puuttui 38 %:lta tapauksista. Ulkomaanmatkaan liittyi 50 % (2032); näitä tuli eniten Espanjasta (302), seuraavaksi yleisimmät tartuntamaat olivat Thaimaa (287) ja Turkki (285).

LISTERIA

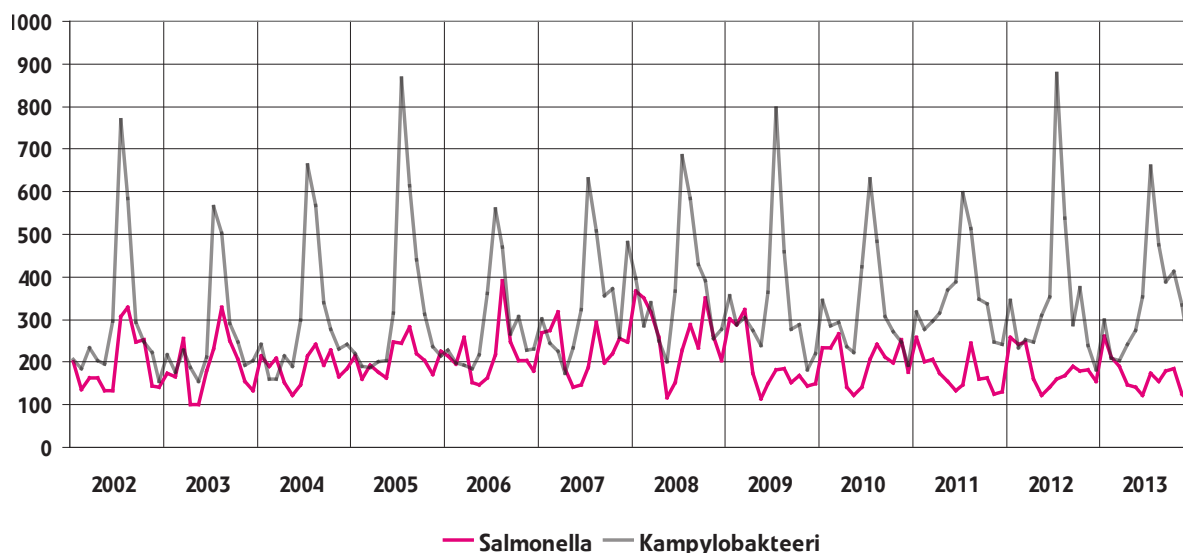
Vuonna 2013 *Listeria monocytogenes* -bakteerin aiheuttamia vaikeita yleisinfektioita todettiin 61 (2000–2011: 18–71, 2012: 62). Tapauksista puolet oli yli 75-vuotiaita, miehiä ja naisia todettiin yhtä paljon. Listerioositapauksia esiintyi eri puolella Suomea. Tietoa raskaudesta ei toistaiseksi raportoida tartuntatautirekisteriin, mutta laboratoriolähetteiden perusteella todettiin yksi vastasyntyneen listerioosi. Kun tartuntatautien sähköinen lääkärintilmoitus otetaan käyttöön, myös listerioosin seurantatietoja tarkennetaan.

Laboratorioon tuli tyyppitettäväksi 61 potilaan verestä tai/aivoselkäydinnesteestä eristettyä *Listeria monocytogenes* -kantaa. *L. monocytogenes* -serotyyppi määritettiin PCR-menetelmällä. Kannoista 47 (77 %) kuului serotyyppiin IIa (vastaa aiemmalla menetelmällä serotyyppiä 1/2a ja 3a) ja 14 (23 %) serotyyppiin IVb (4b, 4d ja 4e). Kannat jakaantuivat yhteensä 38 eri PFGE-genotyypiin. Tyyppityksissä tuli esiin viisi kotimaista 3–4 kannan ryvästä (Asc 218-Apa 30, Asc 14-Apa 5, Asc 96-Apa 1, Asc 440-Apa 56, Asc 225-Apa 61), joiden profileja verrattiin Eviran tietokantaan. Asc 218-Apa 30-kantoja löytyi valmissalaa-teista ja herne-maissi-paprikapakasteista, ja Asc 14-Apa 5-kantoja graavikalasta.

Vuonna 2013 *L. monocytogenes* -kantojen DNA-tyypitystietoja lähetettiin ajantasaisesti ECDC:n koordinoimaan kansainväliseen tietokantaan. Tietokannasta on tähän mennessä löytynyt neljä kansainvälistä ryvästä, joissa suomalaisten DNA-profileita on esiintynyt. Yhden rypään tutkimukset ovat edelleen kesken.

SALMONELLA

Vuonna 2013 salmonellatapauksia ilmoitettiin yhteensä 1987 (2012: 2194), joista naisia oli 55 prosenttia. Vuosittainen ilmaantuvuus oli koko maassa 40/100 000. Ilmaantuvuus oli suurin Lapin sairaanhoitopiirissä (54/100 000) ja pienin Ahvenan-

Kuva 7. Salmonella- ja kampylobakteeritapaukset kuukausittain 2002–2013, Ikm.

Taulukko 1. Salmonellatapausten yleisimmät serotyytit 2002–2013 (ei sis. S. Typhi ja S. Paratyphi), Ikm.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Ulkomaiset (Lähde: Tartuntatautirekisteri)												
Salmonella Enteritidis	904	887	758	834	879	735	1066	657	778	612	480	521
Salmonella ryhmä B	33	23	37	38	55	93	166	119	103	144	143	170
Salmonella Stanley	65	67	105	113	116	175	136	111	98	68	98	69
Salmonella Typhimurium	115	155	183	194	141	246	198	166	142	80	92	79
Salmonella Infantis	20	16	33	39	31	54	31	42	42	31	46	37
Salmonella Corvallis	10	40	39	60	56	59	70	68	42	45	42	35
Salmonella Virchow	55	67	74	88	80	135	115	90	77	35	30	29
Salmonella Newport	47	40	53	47	66	57	76	54	54	32	30	27
Salmonella Oranienburg	5	7	11	5	10	9	13	2	14	41	27	24
Salmonella Agona	29	21	26	23	25	20	33	22	25	23	30	23
Muut	561	539	521	504	524	690	702	608	655	503	658	973
Yhteensä	1844	1862	1840	1945	2027	2273	2606	1939	2030	1614	1676	1987
Kotimaiset (Lähde: THL:n Bakteriologian yksikkö)												
Salmonella Typhimurium	222	137	132	241	170	150	80	134	132	94	98	94
Salmonella Enteritidis	42	61	81	75	69	61	49	48	44	47	83	46
Salmonella ryhmä B	3	2	7	1	4	11	5	7	8	40	35	38
Salmonella Infantis	4	4	4	11	6	3	7	2	9	10	36	12
Salmonella Agona	16	12	27	32	11	40	15	2	2	11	33	12
Salmonella Newport	3	16	8	3	9	23	70	9	8	6	7	11
Salmonella Thompson	0	2	2	2	3	0	3	2	12	2	5	9
Salmonella Abony	15	7	7	2	0	0	2	2	8	4	16	7
Salmonella Napoli	0	3	2	0	2	0	2	0	6	6	3	7
Salmonella Corvallis	0	3	0	1	1	1	2	2	3	1	2	6
Muut	101	63	66	75	122	83	139	101	102	117	89	95
Yhteensä	406	310	336	443	397	372	374	309	334	338	407	337

maalla (21/100 000). Eniten tartuntoja ilmoitettiin 20–24-vuotiailla.

Lavantautia aiheuttavaa *S. Typhi* -bakteeria todettiin yhdeksällä henkilöllä. Heistä kahdella ei ollut tietoa lähiajan ulkomaanmatkasta, yksi oli saapunut Intiasta yli puoli vuotta aiemmin ja muilla matkatietona oli Intia, Nepal, Thaimaa tai Kenia. Pikkulavantautia aiheuttavaa *S. Paratyphi* todettiin 3 tapausta; kaksi *S. Paratyphi B*-tapausta Brasiliasta ja Bulgariasta sekä yksi *S. Paratyphi A* -tapaus Intiasta.

Yhteensä 1777 salmonellatapausten bakteerikanta tyypitettiin THL:ssa. Näistä 1413 (79 %) oli ulkomaisia ja 337 (19 %) kotimaisia. Sekä kotimaisten että ulkomaisien tapausten määrä laski hieman edellisvuodesta. Kotimaasta saadun *Salmonella* tartunnan ilmaantuvuus oli 6,2/100 000 (vuonna 2012: 7,5/100 000). Tieto salmonellatartunnan alkuperästä jäi puuttumaan 27 (2 %) tapaukselta.

Kotimaisia salmonellatartuntoja aiheutti 60 eri serotyyppiä. Niistä viisi yleisintä olivat: *Typhimurium* (94/337, 28 %), *Enteritidis* (46), ryhmä B (38), *Agona* (12), *Infantis* (12) ja *Newport* (11). Suurin osa (195/337, 58 %) oli edelleen herkkiä kaikille 12 testatulle antibiootille, mutta moniresistenttien osuus nousi selvästi edellisvuodesta (2013: 70/337, 21 % vs. 2012: 16 %). Kotimaisten ryhmä B -tapausten lukumäärä (38) on jo kolmatta vuotta korkea. Lukumäärän nousu johtuu ryhmään B kuuluvan ns. monofaasisen *S. Typhimuriumin* yleistymisestä. Valtaosa monofaasisista *Typhimurium*-kannoista oli moniresistenttejä (87 %); yleisimmin ampicilliinille, streptomysiinille, sulfonamidille ja tetrasykliinille. Monofaasisen yleisin faagityyppi on vaihdellut; vuonna 2011 FT 195, vuonna 2012 FT 193 ja vuonna 2013 jälleen FT 195, mutta suurin osa jäi tyyppittymättä faageilla tai faagityyppeillä ei ole nimetty (NT tai NST). Moniresistentti monofaasisen *Typhimurium*-kanta (FT U311, MLVA 3-13-11-NA-0211) aiheutti myös epidemian, jonka lähde ei toistaiseksi ole selvinnyt. Moniresistenttejä FT 193, FT 195 ja FT U311 kantoja ei tiedetä esiintyvän kotimaisissa tuotantoeläimissä. Muista kotimaisista *Typhimurium*-kannoista 23 % (22/94) oli moniresistenttejä. Perinteinen kotoperäinen FT 1 -faagityyppi oli edelleen yleisin ja sen osuus on suurempi kuin edellisvuonna, mutta pienempi kuin muutama vuosi sitten (2013: 27 %, 2012: 23 % ja 2011: 60 %). Kaikki FT 1 -kannat olivat mikrobilääkkeille herkkiä ja jakaantuivat seitsemään eri MLVA-genotyyppiin, joista yleisin oli edellisvuosien tapaan 3-16-NA-NA-0311. Faagireaktioita aiheuttavia, mutta nimeämättömiä faagityyppejä (FT NST, not specific type) oli 14 %, samoin faagityyppejä FT 120 (14 %). Kotimaisia *Enteritidis*-serotyypin aiheuttamia tapauksia oli tavanomainen määrä (46).

Ne olivat pääosin herkkiä mikrobilääkkeille (33/46, 71 %) ja jakautuneet 12 erilaiseen faagityyppiin. Faagityypitystulokseltaan NT tai NST kantojen osuus oli 11 %. Yhteensä 17 erilaisesta PFGE-genotyyppistä eniten oli tyyppiä SENT 115 (65 %), joka jakaantui neljään faagityyppiin ja neljään MLVA-tyyppiin.

Ulkomailla saaduissa tartunnoissa todettiin 112 eri serotyyppiä. Yleisimmät serotyypit olivat samat kuin kahtena edellisvuotena; *Enteritidis* (479/1413, 34 %), ryhmä B (158), *Stanley* (74) ja *Typhimurium* (60). WHO-Euromaista (56 Euroopan ja sen lähialueiden maata) peräisin olevista kannoista 72 % (383/532) oli serotyyppiä *Enteritidis*. WHO-Euromaiden ulkopuolelta tuotiin yhtä paljon sekä *Enteritidis*- (16 %, 126/811) että ryhmä B-kantoja (15 %, 124/811). Puolet (705/1413) ulkomaisista kannoista valittiin mikrobilääkeherkkyysmäärittelyksiin ja serotyypin mukaisesti jatkotyyppityksiin. Valikoinnissa painotettiin WHO-Euromaista peräisin olevia kantoja, mutta serotyypin suhteen valikointi oli satunnaista. Moniresistenttien kantojen osuus oli noussut edellisvuodesta sekä WHO-Euroalueella (2013: 11 % vs. 2012: 8 %) että sen ulkopuolella (28 % vs. 24 %). WHO-Euromaista peräisin olevat *Enteritidis*-kannat jakautuivat 21 faagityyppiin; 55 % oli faagityyppejä FT 14b tai FT 8. Kaukomaiden *Enteritidis*-kannat jakautuivat tasaisemmin 14 faagityyppiin. Jatkotyyppitykseen valitut, kaukomailta (yleisimmin Thaimaasta) peräisin olevat, ryhmä B -kannat (N=40) olivat valtaosin moniresistenttejä monofaasisia *S. Typhimurium* -kantoja (N=33). Yleisin faagityyppi oli FT 195 (N= 20).

SHIGELLA

Shigelloosin ilmaantuvuus vuonna 2013 oli 2,0/100 000. Tapauksia ilmoitettiin yhteensä 110, näistä miehiä oli 51 ja naisia 59. Tapausten iän mediaani oli 35,5 vuotta (vaihteluväli 2–75). Valtaosa tapauksista (77) todettiin 20–59-vuotiailla. Yli puolet (59) ilmoitettiin Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiristä. Seitsemässä sairaanhoitopiirissä ei todettu lainkaan tapauksia. Löydösten puuttuminen näin monesta sairaanhoitopiiristä antaa aiheen epäillä ongelmia shigellojen primaaridiagnostiikassa, jonka tiedetään vaativan näyttöiden lukijalta erityistä huolellisuutta. Tartunnoista 91 (83 %) ilmoitettiin ulkomailta saaduksi, kotimaisia oli 10 ja yhdeksän tapauksen tartuntamaata ei ilmoitettu. Yleisimmät tartuntamaat olivat Egypti (21 tartuntaa) ja Intia (16 tartuntaa). Yleisimmät shigellalajit olivat *Shigella sonnei* (74) ja *S. flexneri* (30). *S. flexneri* jakautui kuuteen eri serotyyppiin, joista serotyyppi 2a aiheutti

helmi–maaliskuulla paikallisen rypään Turussa ja serotyyppi 3a liittyi huhtikuussa Egyptin matkoihin.

Vuoden 2013 kannoista 79 % (2012: 80 %) oli moniresistenttejä (R vähintään neljälle testatuista 12 mikrobilääkkeestä) ja siprofloksasiinille täysin resistenttejä tai herkkyydeltään alentuneita (MIC 0,125–12 mg/L) oli 43 % (2012: 45 %). Osa Egyptistä tuoduista kannoista oli herkkiä siprofloksasiinille, sen sijaan Intiassa saaduista tartunnoista eristetyistä kannoista ei yksikään. Kolme kantaa oli resistenttejä kefotaksiimille (tartunnat Afganistanissa, Kiinassa, Vietnamsissa).

YERSINIA

Tartuntatautiasetuksen mukaisesti yersiniat kuuluvat rekisteröitäviin bakteereihin, jotka ilmoitetaan tartuntatautirekisteriin, mutta joita ei asetuksen mukaan tarvitse lähettää THL:n kantakokoelmaan. Yersiniakantojen lajimääritys ja bio/serotyyppitys saattavat kuitenkin olla ongelmallisia kliinisen mikrobiologian laboratorioissa. Vuoden 2014 alusta lähtien ei ongelmallisiakaan kantoja ole enää otettu rutiinimaisesti vastaan.

Yersinia enterocolitica

Vuonna 2013 tartuntatautirekisteriin ilmoitettiin 497 *Yersinia enterocolitica* -tapausta, mikä on saman verran kuin vuonna 2012 (497). Ilmaantuvuus koko maassa oli 9,2/100 000. Rekisteriin ilmoitettujen tapausten perusteella ilmaantuvuus oli suurinta yli 75-vuotiailla (15/100 000) pienintä alle 20-vuotiailla. *Y. enterocolitica* -löydösten alueellinen vaihtelu oli suurta. Suurin ilmaantuvuus oli Helsingin ja Uudenmaan, Pohjois-Pohjanmaan, Kymenlaakson sairaanhoitopiirissä (16/100 000) ja Länsi-Pohjan sairaanhoitopiirissä (15/100 000), Itä-Savon sairaanhoitopiirissä ei todettu yhtään tapausta.

Y. enterocolitica määritetään tavallisimmin ulosteviljelyllä. Vuonna 2013 viljelyllä määritettiin 436 tapausta ja vain 60 tapausta määrittämällä vasta-aineet seerumista, yhdessä tapauksessa tehtiin sekä vasta-ainemääritys että viljely. *Y. enterocolitica* -tyypitystuloksia ilmoitettiin alle puolessa viljelyllä todetuista tapauksista, joten johtopäätöksiä eri bio/serotyyppien osuudesta tai löydösten todellisesta kliinisestä merkityksestä ei voida tehdä. THL:een lähetettiin tyypitettäväksi 88 *Y. enterocolitica* -kantaa ja niistä puolet (51 %) oli biotyyppiä 1A. Biotyyppi 1A *Y. enterocolitica* -kannat ovat hyvin heterogeeninen ryhmä kantoja, joilta puuttuu patogeenisille yersinioille ominainen pYV-virulenssiplasmidi. Tämän johdosta biotyyppi 1A kantoja on pidetty ei-patogeenisina. Osalla kannoista

ta voi kuitenkin olla muita ominaisuuksia, jotka vaikuttavat niiden taudinaiheuttamiskykyyn. Erillisessä tutkimuksessa on todettu, että erityisesti vanhoilta henkilöiltä eristetyt *Y. enterocolitica* -bakteerit ovat pääasiassa biotyyppiin 1A kantoja ja bio/serotyyppien BT2/O:9 ja BT3-4/O:3 patogeenisiksi luokitellut kannat ovat yliedustettuja pikkulapsilla.

Yersinia pseudotuberculosis

Yersinia pseudotuberculosis -tapausten määrä (39 tapausta) oli edelliseen vuoteen verrattuna pienempi (56). Suurin osa tapauksista (33) määritettiin viljelyllä ja vain 6 tapausta todettiin vasta-ainemäärityksellä. Vuonna 2013 ilmaantuvuus koko maassa oli 0,7/100 000 asukasta kohti. Tapausmäärät ovat liian pieniä alueellisten erojen kuvaamiseen ja kahdessa-toista sairaanhoitopiirissä ei todettu yhtään tapausta vuoden 2013 aikana. Epidemiat ovat aikaisempina vuosina aiheuttaneet suurta vaihtelua *Y. pseudotuberculosis* -tapausten vuosittaiseen ilmaantuvuuteen.

NOROVIRUS

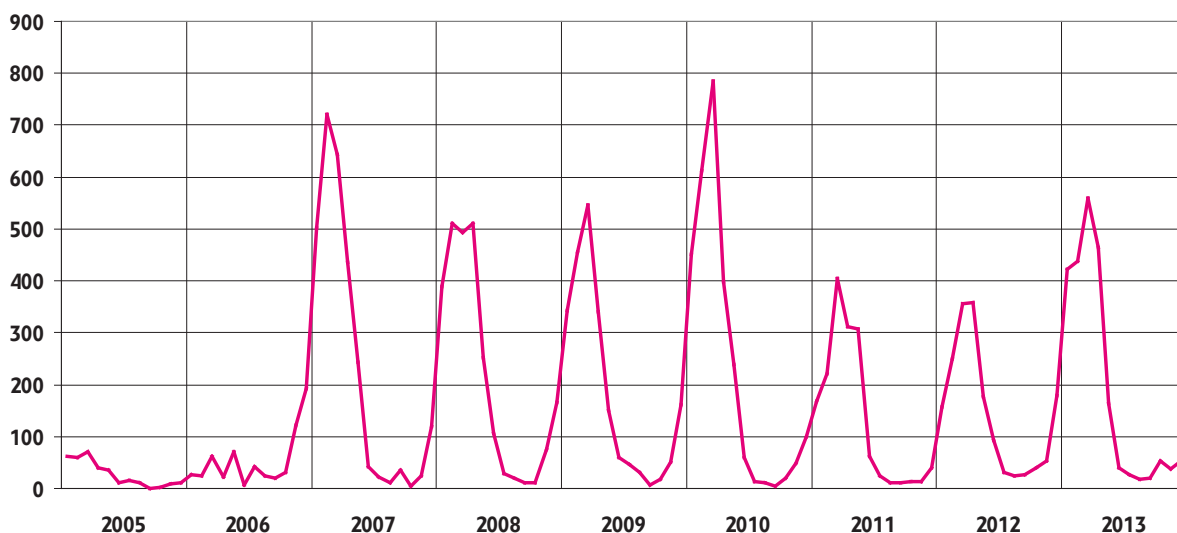
Vuonna 2013 ilmoitettiin 2296 norovirustapausta, joka on noin 30 % enemmän kuin vuonna 2012. Tapauksista 89 % ilmoitettiin tammi–toukokuun aikana ja naisia oli 1281 (56 %). Vaikka tapauksista yli puolet (56 %) oli yli 75-vuotiailla, esiintyi niitä kaikissa ikäryhmissä. Tautitapauksia raportoitiin kaikista sairaanhoitopiireissä.

Vuosi 2013 oli jo kuudes perättäinen vuosi, jolloin noroviruksen genotyyppiin GII.4 kuuluvat ns. uudet, vuoden parin välein syntyneet virusvariantit ovat aiheuttaneet niin Suomessa kuin muuallakin maailmassa laajoja epidemioita. Samoin kuin aiempina vuosina (2007–2012) suuri osa vuoden 2013 epidemioista oli laitosepidemioita. Tämä selittää osaltaan myös korkean ilmaantuvuuden vanhuksilla.

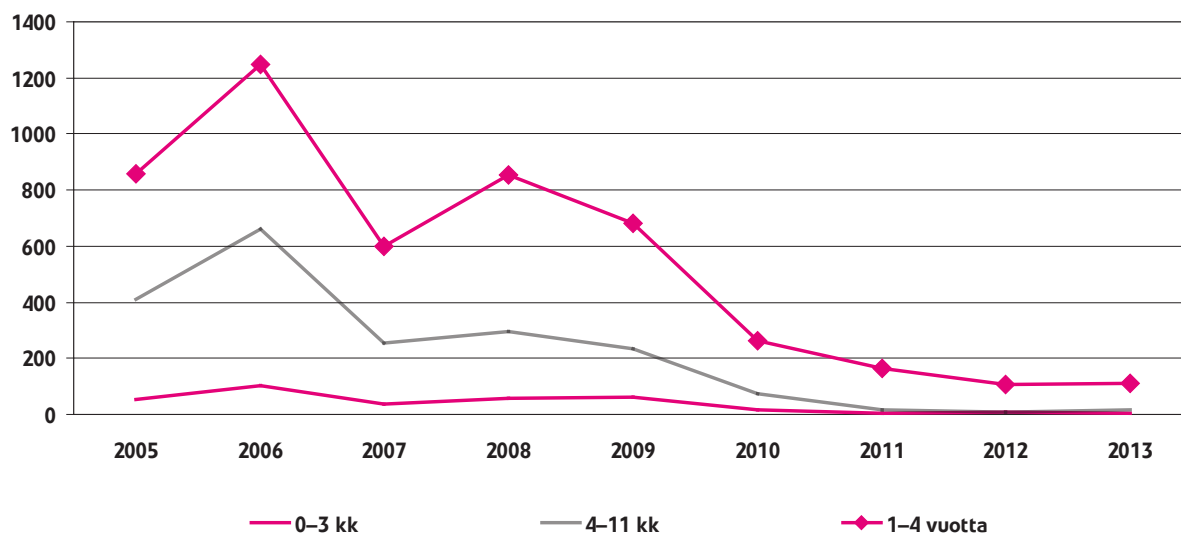
Vuonna 2013 epidemioiden aiheuttajat olivat usein GII.4-norovirusvariantteja (GII.P4 Sydney 2012 tai New Orleans 2009 tai jommastakummasta näistä rekombinaation tuloksena muodostunut variantti). Vuoden 2013 aikana ilmeni myös yksittäisiä muiden genotyyppien (esim. GI.Pb, GII.Pb, GII.P7) aiheuttamia epidemioita.

2000-luvulla norovirus on noussut yhdeksi yleisimmistä elintarvike- tai vesivälitteisten epidemioiden aiheuttajista. Vuonna 2013 elintarvikevälitteisiä epidemioita aiheuttivat sekä genoryhmän I että II norovirukset.

Kuva 8. Norovirustapaukset kuukausittain 2005–2013, lkm.

Kuva 9. Rotavirustapaukset 0–4-vuotiailla lapsilla vuosina 2005–2013, lkm.

Touko–kesäkuussa genoryhmän 1 norovirus aiheutti espoolaisessa hotellissa ison vesivälitteisen norovirus-epidemian. Aiheuttajavirus osoittautui poikkeukselliseksi, sillä se löydettiin vasta tavanomaisen diagnostiikan jälkeen tehdyillä jatkotesteillä (ks. tarkempi kuvaus kohdasta epidemiat).

ROTAVIRUS

Rotavirustapauksia ilmoitettiin vuonna 2013 282. Määrä vastaa vuosien 2011 ja 2012 tasoa. Viime vuosina rotavirusten määrä on ollut selkeästi vuoden 2006 tasoa pienempi. Rotavirusrokote tuli ap-

teekkeihin kesällä 2006. Rokotetta käytettiin aluksi vähän, mutta vuonna 2008 jo joka kolmas lapsi sai rotavirusrokotteen vanhempien kustantamana. Kansalliseen rokotusohjelmaan rotavirusrokote otettiin syyskuussa 2009.

Selvästi korkein ilmaantuvuus (44/100 000) todettiin edelleen alle 5-vuotiailla, mutta ilmaantuvuus on pudonnut selvästi rokotusohjelmaa edeltävästä keskimääräisestä ilmaantuvuudesta (tässä ikäryhmässä 460/100 000). Kun pienet lapset enenevästi rokotetaan, jäljelle jäävistä tapauksista suurempi osuus esiintyy vanhemmissa ikäryhmissä. Vuonna 2013 tapauksista 52 % esiintyi 5 vuotta täyttäneillä, kun

ennen rokotuksia vanhemmat ikäryhmät ovat vastanneet korkeimmillaan noin 10 %:sta tapauksista.

Eri virustyyppien aiheuttamat kliiniset taudinkuvat ovat hyvin samanlaisia. Rotavirusdiagnostiikka perustuu lähinnä pikatesteihin, jotka eivät tunnista viruksen tyyppiä. Vuonna 2013 tautitapauksia aiheuttivat rotavirustyyppit G1P[8], G2P[4], G3P[8], G4P[8], G9P[8] ja G12P[8].

Rotavirusrokotusohjelman takia rokotuskattavuus on korkea ja nyt selvitetään korvautuvatko rokotuksella vähentyneet tai jo hävitetyt viruskannat vähitellen toisilla viruskannoilla. Tästä johtuen rotavirus liitettiin tartuntatautilain ja -asetuksen mukaiseen mikrobikantakokoelmaan 1.5.2013 eli kaikki pikatesti-positiiviset ulosteet lähetetään THL:n virologian yksikköön molekyyligeneettistä tyyppitystä varten.

Hepatiitit

- A-hepatiittien määrä viisinkertaistui edellisvuoteen verrattuna. Poikkeuksellisen suuri tapausmäärä johtui pakastemarjojen välityksellä levinneestä epidemiasta.
- Akuutteja hepatiitti B -infektioita raportoitiin hyvin vähän.
- Eniten C-hepatiitti -tartuntoja todettiin 20–29-vuotiailla. Puolet kaikenikäisistä tartunnan saaneista oli käyttänyt ruiskuhuumeita.

HEPATIITTI A

Vuonna 2013 ilmoitettiin 41 hepatiitti A -tapusta (0,8/100 000), mikä oli viisi kertaa enemmän kuin edellisenä vuonna. Tapauksista 22 oli miehiä ja 19 naisia. Tapausten iän mediaani oli 25 vuotta (vaihteluväli 0–77 vuotta). Hepatiitti A:ta todettiin 11 sairaanhoitopiirissä, eniten niitä (20) oli HUS-piirissä ja toiseksi eniten Vaasan sairaanhoitopiirissä (7). Tartunnoista 20 oli saatu Suomessa ja 12 ulkomailta, yhdeksän tapauksen tartuntapaikkaa ei ilmoitettu. Poikkeuksellisen suuri tapausmäärä edeltäviin vuosiin verrattuna ja suuri kotimaassa saatujen tartuntojen osuus johtui pakastemarjojen välityksellä levinneestä epidemiasta. Tämä epidemia aiheutti sairastumisia paitsi Suomessa niin muissakin Pohjoismaissa (ks. elintarvikevälitteiset epidemiat s. 14).

HEPATIITTI B

Vuonna 2013 ilmoitettiin 20 (0,4/ 100 000) akuuttia hepatiitti B -tartuntaa, 13 miehillä ja seitsemän naisilla. Tartunnan saaneista 16 oli suomalaisia. Tartuntatapa tiedettiin 11 tapauksessa, joissa kaikissa se oli seksi yhtä lukuun ottamatta. Tartuntamaa raportoitiin 12 tapauksessa – kuusi tartuntaa oli tapahtunut Suomessa ja kuusi ulkomailla.

Akuutteja hepatiitti B -infektioita raportoidaan nykyisin merkittävästi vähemmän kuin 90-luvun loppuun, jolloin todettiin enimmillään lähes 200 tartuntaa vuodessa. Tartuntojen lasku johtuu pääasiassa lisääntyneestä rokotesuojasta. Lisäksi neulojen vaihto on vähentänyt tartuntoja ruiskuhuumeiden käyttäjien keskuudessa. Riskiryhmien rokottaminen aloitettiin 1990-luvulla. Lisäksi rokote on ollut suosittu etenkin matkailijoiden keskuudessa.

Kroonisia hepatiitti B -tartuntoja raportoitiin 247 (4,6/100 000), 58 % miehillä ja 42 % naisilla. Tartunnoista suurin osa, 85 %, todettiin ulkomaalaisilla. Tartuntatapa ilmoitettiin vain 16 %:ssa tapauksia – seksi- ja perinataaliset tartunnat olivat yleisimpiä.

Kroonisten hepatiitti B -tapauksien määrä on laskenut huippuvuodesta 1996, jolloin niitä raportoitiin yli 600. Lasku ei ole kuitenkaan ollut yhtä jyrkkää kuin akuuteissa tartunnoissa, mitä selittää ulkomaalaisten suuri osuus.

Hepatiitti B -tapauksien jaottelua akuutteihin ja kroonisiin on täsmennetty. Akuuteiksi luokitellaan nykyisin vain tapaukset, joissa laboratorio ilmoittaa IgM-luokan vasta-aineita (S-HBc-AbM). Korjauksia on tehty vuosien 2008–2013 tilastoihin, minkä seurauksena luvut ovat muuttuneet aiemmin ilmoitettuihin verrattuna.

HEPATIITTI C

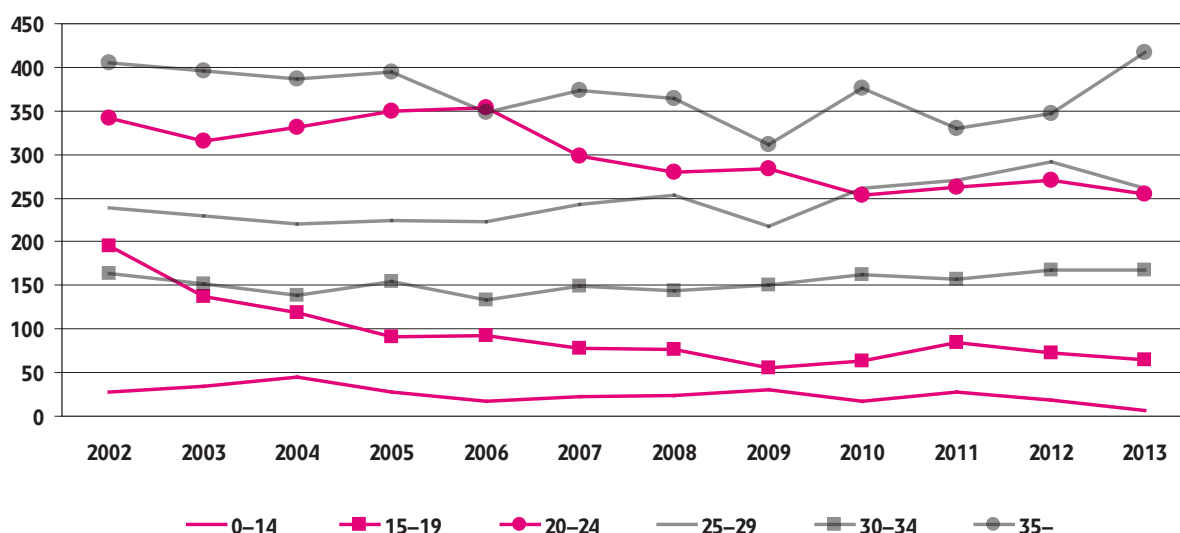
Vuonna 2013 tartuntatautirekisteriin ilmoitettiin 1172 uutta hepatiitti C -tartuntaa (22/100 000). Tartunnoista 66 % todettiin miehillä ja 34 % naisilla. Eniten tartuntoja, yhteensä 44 %, raportoitiin 20–29-vuotiaiden keskuudessa. Tässä ikäryhmässä tartunnat ovat hieman yleistyneet viime vuosien aikana. Noin puolessa tapauksissa tartuntatavaksi ilmoitettiin ruiskuhuumeiden käyttö, seitsemässä prosentissa seksi ja tietä tartuntatavasta puuttui lähes 40 % tapauksista.

Suurin osa (83 %) hepatiitti C-tartunnoista todettiin suomalaisilla. Tartuntamaa oli tiedossa 60 % tapauksista. Näistä valtaosassa (85 %) tartunnan raportoitiin tapahtuneen Suomessa. Eniten tartuntoja suhteessa asukaslukuun raportoitiin Länsi-Pohjan (39/100 000) ja Etelä-Karjalan (38/100 000)

sairaanhoitopiireistä ja vähiten Etelä-Pohjanmaan (6/100 000) ja Keski-Pohjanmaan (7/100 000) sairaanhoitopiireistä.

Pääosa hepatiitti C -tartunnoista ilmoitettiin ilman henkilötunnusta vuoteen 1998 saakka. 1990-luvun lopun ja 2000-luvun alun korkeat hepatiitti C -luvut (1400–1900 tapausta) johtuvat ilmoituskäytännön muuttumisesta ja jo aiempina vuosina ilmoitettujen tapausten kirjautumisesta uusiksi tapauksiksi. Vuodesta 2006 lähtien vuosittaiset tapausmäärät ovat pysyneet alle 1200, alimmillaan tapausmäärä oli vuonna 2009 (1042), jonka jälkeen tartuntojen määrä on noussut lähelle 1200.

Hepatiitti C -vasta-aineiden esiintyvyyden on todettu olevan ruiskuhuumeita käyttävien keskuudessa erittäin korkea, 80 % luokkaa. Tästä johtuen hepatiitti C -viruksen esiintyvyyden kääntäminen laskuun ruiskuhuumeita käyttävien keskuudessa on vaikeaa huolimatta ruiskujen ja neulojen vaihto-ohjelmista.

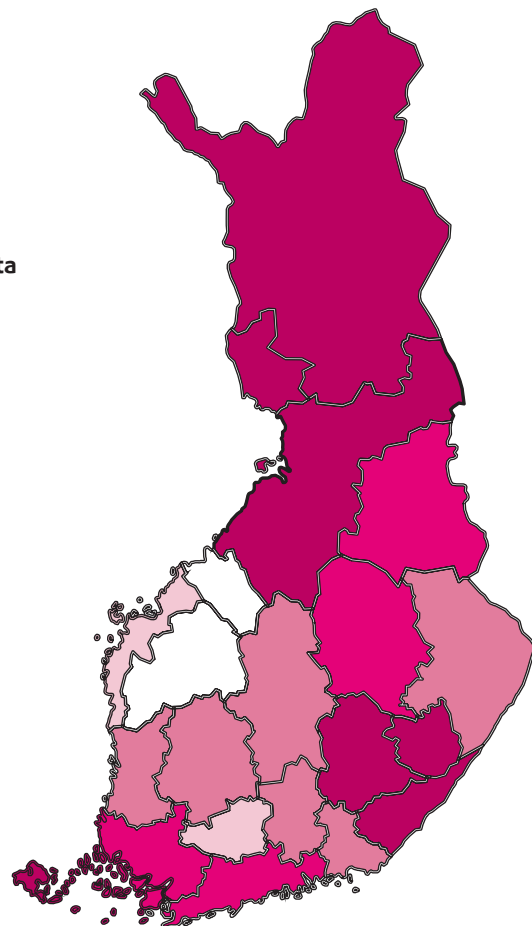
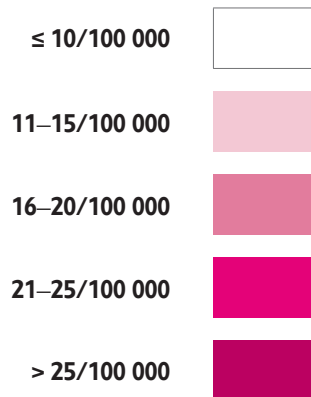

Kuva 10. Hepatiitti C ikäryhmittäin 2002–2013, lkm.

Taulukko 2. Kaikki hepatiitti C -tapaukset lääkärin ilmoitusten mukaan tartuntatavoittain 2002–2013, lkm.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Ruiskuhuumeet	717	637	615	629	578	468	574	516	596	600	615	607
Seksi	45	46	60	62	72	68	74	70	73	86	69	85
Perinataali	3	1	11	5	5	3	11	9	10	11	7	3
Verituotteet	19	22	18	24	7	21	20	2	9	7	7	9
Muu	28	35	31	34	37	28	34	31	38	39	31	37
Tuntematon	560	524	506	490	469	577	429	422	406	417	450	445
Yhteensä	1372	1265	1241	1244	1168	1165	1142	1050	1132	1160	1179	1186

Hepatiitti C -tapauksia vuonna 2013/100 000 asukasta

Kuva 11. Hepatiitti C -ilmaantuvuus Suomessa 2013, tapauksia/100 000 asukasta.

Sukupuolitaudit

- Tippuritartunnoista lähes puolet on saatu ulkomailta. Tartuntoja tuotiin eniten Thaimaasta.
- Reilu kolmannes tippuritartunnoista oli saatu miesten välisessä seksissä.
- Hiv-tartunnoissa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia viime vuosina. Myös aids-tapausten ja aids-kuolemien määrä pysyi ennallaan.

KLAMYDIA (CHLAMYDIA TRACHOMATIS)

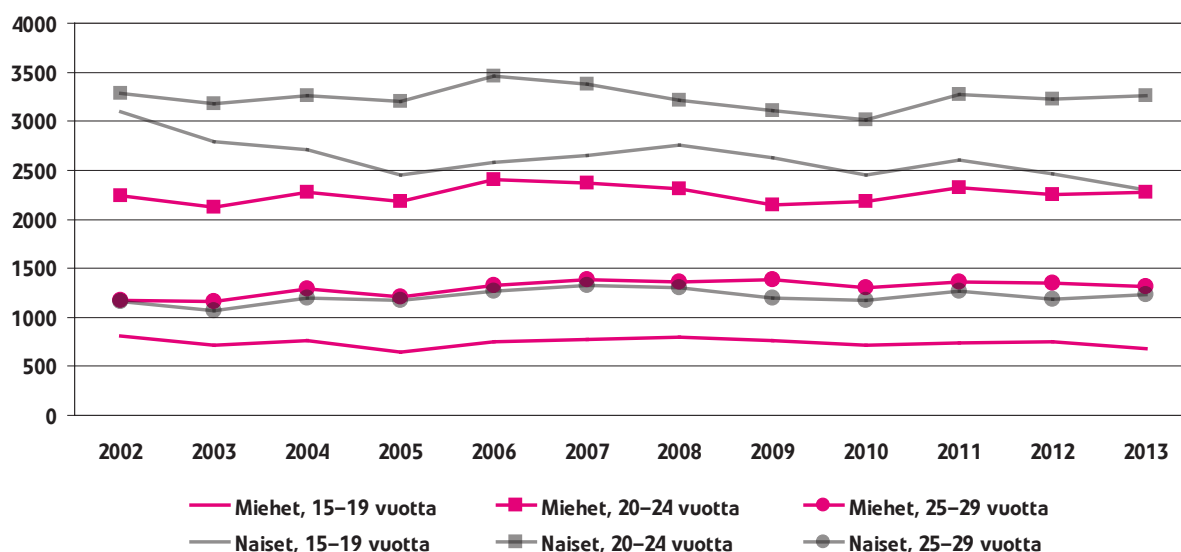
Klamydiatapauksia ilmoitettiin 13 216 (244/100 000), mikä on vähemmän kuin vuonna 2012. 59 prosenttia oli naisia. Korkeimmat ilmaantuvuudet todettiin Lapin (286/100 000), Helsingin ja Uudenmaan (285/100 000) sekä Päijät-Hämeen (283/100 000) sairaanhoitopiireissä. Eniten tapauksia todettiin (42 %) todettiin 20–24-vuotiailla naisilla ja miehillä. Naisten tartunnoista 30 % (2 299) ja miesten tartunnoista 13 % (677) todettiin alle 20-vuotiailla.

Vuodesta 2011 alkaen on raportoitu *Chlamydia trachomatis* L1-3 immunityyppien aiheuttamia lymphogranuloma venereum-tartuntoja (LGV). Vuonna 2013 todettiin seitsemällä miehellä LGV.

TIPPURI (NEISSERIA GONORRHOEAE)

Tippuritartuntoja ilmoitettiin vähemmän kuin edellisenä vuotena: 268 tapasta (4,9/100 000). Tartunnoista 74 prosenttia todettiin miehillä. Eniten tartuntoja todettiin 20–24-vuotiaiden ikäryhmässä sekä naisilla (30 %) että miehillä (20 %). Tartuntatapa oli ilmoitettu 81 prosentissa tapauksista, miesten tartunnoista 35 prosenttia oli saatu miesten välisessä seksissä. Korkeimmat ilmaantuvuudet todettiin Helsingin ja Uudenmaan (11/100 000), Pirkanmaan (4,3/100 000) ja Varsinais-Suomen (3,8/100 000) sairaanhoitopiireissä. Tartuntamaa oli ilmoitettu 88 prosentissa. Tartunnoista 56 prosenttia oli saatu Suomessa. Eniten tartuntoja tuotiin Thaimaasta (31).

Vuonna 2013 keftriaksonille resistenttejä gonokokkikantoja ei todettu.

Kuva 12. Klamydiatapaukset nuorten aikuisten ikäryhmissä 2002–2013, lkm.

Taulukko 3. Koti- ja ulkomaiset tippuritapaukset 2002–2013, lkm.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Suomi	100	89	133	133	112	79	90	115	123	106	164	154
Thaimaa	31	27	38	30	42	44	34	36	45	35	35	31
Viro	5	2	6	1	0	2	0	0	3	8	6	0
Venäjä	28	9	7	23	12	6	17	8	8	6	7	3
Muu maa	18	21	21	20	25	22	24	40	33	41	55	49
Ei tiedossa	53	41	47	33	45	42	35	40	45	92	45	31
Yhteensä	235	189	252	240	236	195	200	239	257	288	312	268

Taulukko 4. Koti- ja ulkomaiset kuppatapaukset 2002–2013, lkm.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Suomi	25	30	22	25	21	56	57	69	36	29	55	25
Venäjä	22	18	16	22	18	17	26	18	26	22	27	22
Thaimaa	0	1	2	1	1	2	6	5	4	5	6	5
Viro	1	6	1	6	3	4	9	3	9	4	6	4
Muu maa	14	16	12	21	20	29	43	40	50	45	41	28
Ei tiedossa	67	62	58	68	67	79	75	67	84	74	66	72
Yhteensä	129	133	111	143	130	187	216	202	209	179	201	156

KUPPA (TREPONEMA PALLIDUM)

Kuppatapauksia ilmoitettiin 157 (2,9/100 000), vähemmän kuin vuonna 2012 (200). Tapauksista 64 % todettiin miehillä. Eniten tartuntoja (15 %) todettiin miehillä 40–44-vuotiaiden ja naisilla (29 %) 30–34-vuotiaiden ikäryhmässä. Tartuntatapa oli ilmoitettu 33 prosentissa tapauksista, miesten tartunnoista neljäsosa oli hankittu miesten välisessä seksissä. Ilmaantuvuus oli suurin Etelä-Karjalan (6,0/100 000), Helsingin- ja Uudenmaan (5,4/100 000) ja Lapin (4,2/100 000) sairaanhoitopiireissä. Tartuntamaa oli ilmoitettu 54 prosentissa tapauksista, 16 prosentissa tartunta oli saatu Suomessa. Ulkomaatartunnat olivat useimmiten Venäjältä (22) peräisin.

HIV JA AIDS

Vuonna 2013 todettiin 157 uutta hiv-tartuntaa (ilmaantuvuus 2,9/100 000). Aids-tapauksia raportoitiin 16 ja kahdeksan aids-kuolemaa. Tartunnoissa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia, ja myös aids-tapausten ja -kuolemien määrät pysyivät viimeisten vuosien tasolla.

Vuoden 2013 tartunnoista 65 % todettiin miehillä ja 35 % naisilla. Keski-ikä tartunnan toteamisen hetkellä oli 39 vuotta. Suurin osa tartunnoista oli saatu seksiteitse. Ulkomaalaisten osuus oli 48 %. Tapauksista 53 % (5,8/100 000) raportoitiin Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirissä. Tartuntatapa puuttui 27 % tapauksista, joista lähes 80 % oli ulkomaalaisia. Puolesta puuttui kokonaan lääkärin ilmoitus.

Heteroseksin välityksellä saatuja tartuntoja raportoitiin 67, mikä on 54 % kaikista tapauksista. Tartunnoista 45 % oli ulkomaalaisilla. Kaksi kolmesta tartunnasta oli saatu ulkomailla. Matkailulla on merkittävä rooli suomalaisten heteroseksin välityksellä saaduissa tartunnoissa.

Miesten välisen seksin tartuntoja raportoitiin 43, mikä on 27 % kaikista tapauksista. Tapauksista 93 % todettiin suomalaisilla. Tartunnoista 39 % oli saatu ulkomailla.

Ruiskuhuumeiden käyttöön liittyviä tartuntoja todettiin vain kolme. Kaikki tapaukset olivat ulkomalaisilla. Tartunnat on onnistuttu pitämään matalalla tasolla vuosituhaten vaihteen epidemian jälkeen neulojen- ja ruiskujen vaihdon ja tartunnan saaneiden hiv-lääkityksen ansiosta.

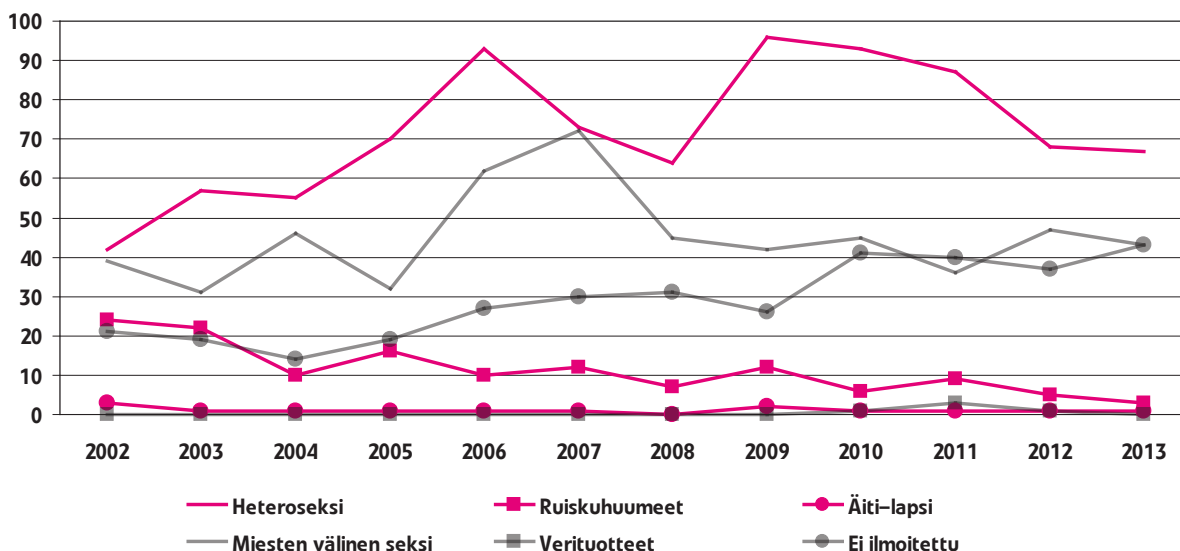
Äidistä lapseen -tartuntoja raportoitiin yksi. Lapsi oli syntynyt ulkomailla. Äitiysneuvolaseulonnoissa löydettiin 32 tartuntaa. Näistä seitsemän oli uusia tartuntoja. Lopuissa tartunta oli tiedossa ennen raskautta. Kaikki 2000-luvun äidistä lapseen -tartunnat yhtä lukuun ottamatta ovat ulkomaalaista alkuperää. Äidin hiv-lääkehoidolla voidaan tehokkaasti estää raskauden ja synnytyksen aikainen tartunta lapseen.

Verensiirrossa saatuja tartuntoja ei raportoitu yhtään. Vuoden 1985 jälkeen, jolloin luovutetun veren testaus aloitettiin maassamme, ei tiedetä tapahtuneen verituotteiden kautta Suomessa saatuja tartuntoja.

Vuonna 2013 raportoitiin 16 uutta aids-tapausta, joista 12 oli suomalaisilla ja neljä ulkomaalaisilla. Hiv-tartunnan saaneiden kuolemia ilmoitettiin yhteensä 21, joista kahdeksassa kuolinsyy oli aids. Ajoissa aloitettu lääkehoito estää tehokkaasti aids-kuolemia.

Myöhään todettujen tartuntojen, CD4-arvo alle 350, osuus oli aiempien vuosien tapaan korkea, 52 %. Myöhäinen tartunnan toteaminen huonontaa hoidon ennustetta ja lisää myös jatkotartuntojen mahdollisuutta. Alustavien analyysien mukaan kantakokoelmanäytteistä 4 %:ssa oli primaariresistenssimutaatioita, mikä on samaa luokkaa kuin edellisessä vuonna.

Vuoden 2013 loppuun mennessä Suomessa on todettu yhteensä 3 219 hiv-tartuntaa. Hiv-tartunnan saaneiden kuolemia on raportoitu 584, joista 313 on aids-kuolemia.

Kuva 13. Hiv-tapaukset tartuntaryhmän mukaan 2002–2013, lkm.

Mikrobilääkeresistenssi

- MRSA-tapausten ja -veriviljelylöydösten määrä pysyi ennallaan edellisvuosiin verrattuna.
- VRE-tapausten määrä väheni.
- *E. colin* ESBL-löydösten määrän lisääntyminen jatkui.
- Suurin osa karbapenemaaseja tuottavista bakteerikannoista oli lähtöisin ulkomailta.

MRSA

Vuonna 2013 ilmoitettiin 1289 metisilliiniresistenttiä *Staphylococcus aureus* (MRSA) -tapausta, mikä on samaa luokkaa kuin edellisvuonna (2012: 1283). Myös veriviljelyllä todettuja MRSA-tapauksia oli saman verran kuin edellisvuonna (2013: 30 ja 2012: 30). MRSA-veriviljelylöydöksistä 9 (30 %) oli Pirkanmaalla (1,8/100 000) ja 9 (30 %) Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirissä (0,6/100 000); muissa sairaanhoitopiireissä näitä tapauksia oli nollasta kolmeen, yhteensä 12. Suurin osa (19/30) invasiivisista tapauksista esiintyi 65 vuotta täyttäneiltä, ei yhtään lapsilla. Kuten aiemmin kokonaistapausmäärät olivat suurimmat Pirkanmaan ja Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiireissä. Ilmaantuvuus oli korkein Pirkanmaan ja Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiireissä. Löydöksistä 43 prosenttia oli 75 vuotta täyttäneiltä, osuus on hieman enemmän kuin aiemmin (37 %). Lasten MRSA-tapausten määrä ei lisääntynyt (127–113).

MRSA-kanta tyypitettiin 1330 henkilöltä. MRSA-kannat jakautuivat 211 eri spa-tyyppiin (2012: 186). Kolme yleisintä spa-tyyppiä olivat samat kuin edellisvuosina. Yleisimmät tyypit vuonna 2013 olivat: t172 18 % (2012: 17 %), t067 16 % (2012: 15 %), t008 11 % (2012: 12 %), t032 4 % (2012: 3 %) ja t044 3 % (2012: 2 %). t172 esiintyi 18 sairaanhoitopiirissä. t067 puolestaan esiintyi kahdeksassa eri sairaanhoitopiirissä, yleisimmin Pirkanmaalla ja Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirissä. Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirissä t067 kannan esiintyvyydessä tapahtui merkittävä nousu vuoden 2013 aikana.

Paikallisia rypäitä aiheuttivat lisäksi mm. t020 ja t509 Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirissä, t721 ja

t304 Pohjois-Karjalan sairaanhoitopiirissä ja t1012 Pirkanmaan sairaanhoitopiirissä.

75 vuotta täyttäneillä yleisin spa-tyyppi oli t067 (26 %, 2012: 27 %). Alle 16-vuotiaiden lasten yleisimmät spa-tyypit olivat t172 (18 %), t044 (13 %) ja t019 (7 %). Myös vuonna 2012 t172 (18 %) oli lasten yleisin spa-tyyppi, toiseksi ja kolmanneksi yleisimpien ollessa t657:n (9 %) ja t008:n (8 %).

Veriviljelyn MRSA-kanta tyypitettiin 25 henkilöltä. Viisi näistä oli spa-tyyppiä t067, kolme t008, kaksi t172 ja loput (15/25) edustivat kukin eri spa-tyyppejä.

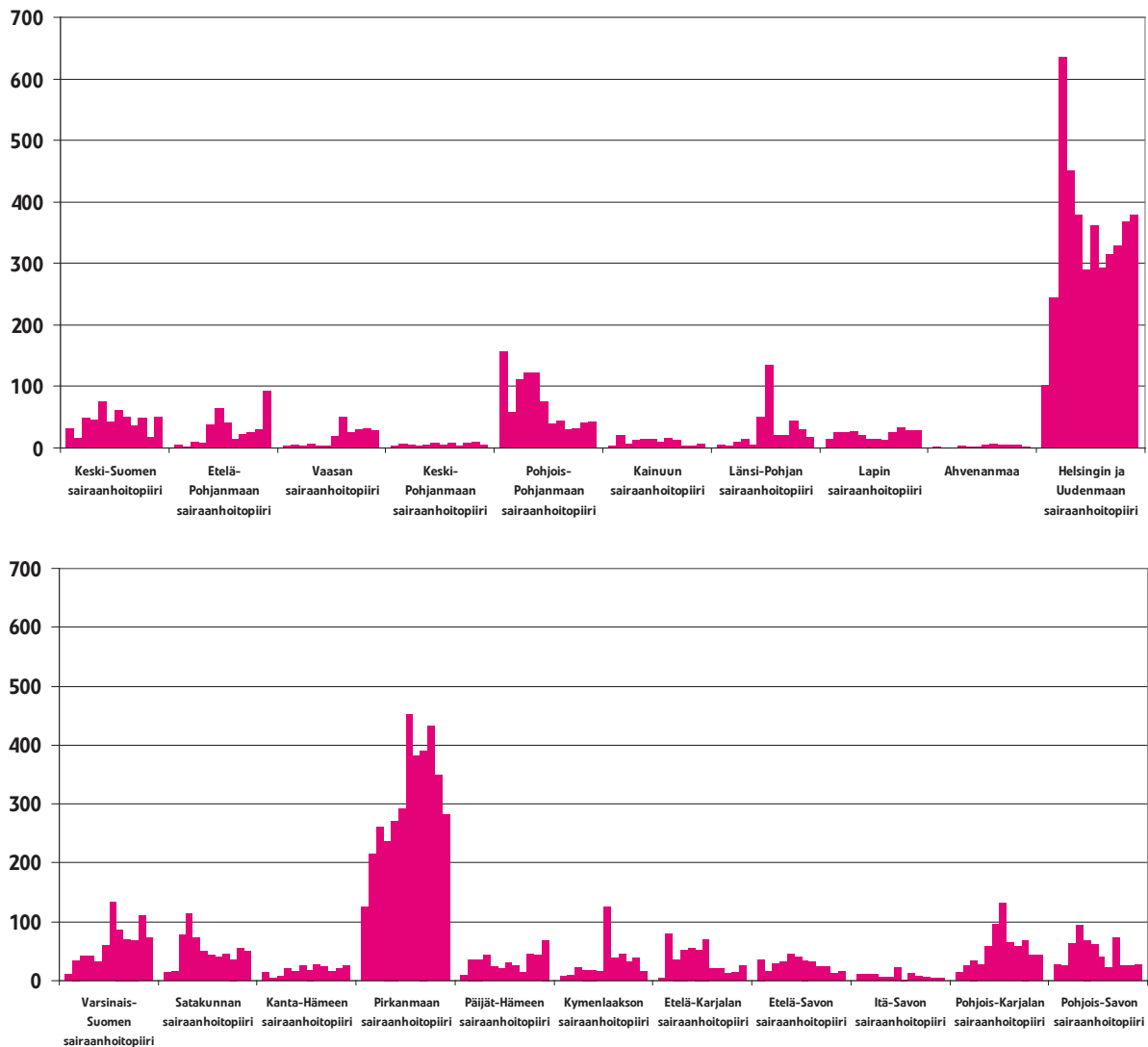
Vuonna 2013 kliinisistä näytteistä eristettiin kolme *mecC*-geenin omaavaa MRSA-kantaa (Helsingin ja Uudenmaan-, Pirkanmaan- ja Pohjois-Savon sairaanhoitopiireissä). Kaksi kannoista oli spa-tyyppiä t843 ja yksi t742.

VRE

Vuonna 2013 ilmoitettujen vankomysiiniresistenttien enterokokki (VRE) -tapausten määrä väheni edellisvuodesta (2013: 45 ja 2012: 93). Suuri osa oli Helsingin ja Uudenmaan (17), Pohjois-Pohjanmaan (7) ja Keski-Pohjanmaan (7) sairaanhoitopiireissä (31/45) ja 65 vuotta täyttäneiltä (30/45). Muissa sairaanhoitopiireissä löydösten lukumäärä oli nollasta kolmeen. Löydöksistä yhdeksän oli verestä (2012: 7).

VRE-kanta tyypitettiin 33 eri henkilöltä. Kuten aikaisempina vuosina suurin osa löydöksistä oli *E. faecium* -lajia (28/33) ja *vanB*-tyyppiä (22/33). Vuonna 2012 Kymenlaakson sairaanhoitopiirissä levinnyt uusi epidemiakanta VRE XIII, joka oli *E. faecalis* -la-

Kuvat 14a ja 14b. MRSA-tapaukset sairaanhoitopiireittäin ja vuosittain 2002–2013, Ikm.

jia, löydettiin vuonna 2013 vain yhdeltä henkilöltä. Tyypitetut kannat olivat lähes kaikki yksittäislöydöksiä, pulssikenttägeielektroforeesi (PFGE) -profililtaan omanlaisia (28/33). Kahden edellisen vuoden yleisimpiä, rypäitä aiheuttaneita kantatyyppijä, löytyi vuonna 2013 vain yksittäistapauksina: VRE VII (1/33), VRE X (2/33) tai VRE XI (1/33).

ESBL

Kolmannen polven kefalosporiineille herkkydeltään alentuneet (I, intermediate) ja resistentit (R, resistant) *Escherichia coli* - ja *Klebsiella pneumoniae* -lajien löydökset on ilmoitettu tartuntatautirekisteriin vuodesta 2008. Suurin osa näistä bakteereista on laajakirjoi-

sia kefalosporiineja ja kaikkia penisilliinejä pilkkovia entsyymejä tuottavia nk. ESBL-kantoja.

Vuonna 2013 ESBL-löydöksistä suurin osa oli *E. coli* - (4445; vuonna 2012: 3688) ja pieni osa *K. pneumoniae* -kantoja (255; vuonna 2012: 204). *E. coli* ESBL-löydöksiä tehtiin kaiken ikäisiltä, 76 prosenttia oli naisilta ja yli puolet 65 vuotta täyttäneiltä. Puolet löydöksistä (50 %, 2226/4445) oli viljelty virtsasta. Lukumäärä oli suurin Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirissä (1370, 89/100 000), mutta ilmaantuvuus oli korkein Lapin (128/100 000), Kymenlaakson (104/100 000) ja Pohjois-Karjalan (103/100 000) sairaanhoitopiireissä sekä Ahvenanmaalla (162/100 000). Verilöydöksiä oli hieman enemmän kuin vuonna 2012 (230 vrt. 204) (ESBL-

Taulukko 5. MRSA-löydökset ja niiden osuus veren *S.aureus* -löydöksistä 1995–2013, lkm ja %.

	MRSA-löydökset	<i>S. aureus</i> -veriviljelylöydökset	MRSA-veriviljelylöydökset ja <i>S. aureuksen</i> metisilliiniresistenssi (%)
1995	89	627	2 (0,3)
1996	110	667	0 (0,0)
1997	121	747	4 (0,5)
1998	190	719	5 (0,7)
1999	212	813	8 (1,0)
2000	266	850	4 (0,5)
2001	340	887	4 (0,5)
2002	600	989	9 (0,9)
2003	859	981	7 (0,7)
2004	1478	1059	30 (2,8)
2005	1381	1013	27 (2,7)
2006	1330	1239	37 (3,0)
2007	1297	1179	32 (2,7)
2008	1772	1261	40 (3,2)
2009	1267	1288	30 (2,3)
2010	1267	1370	26 (1,9)
2011	1327	1487	42 (2,8)
2012	1283	1488	30 (2,0)
2013	1289	1595	30 (1,9)

Taulukko 6 . Kolmannen polven kefalosporiiniherkyydeltään alentuneet (mahdollinen ESBL, extended-spectrum β -lactamase) *E. coli* -löydökset ja ESBL-osuus 2008–2013, lkm ja %.

	ESBL-löydökset	<i>E. coli</i> -veriviljelylöydökset	ESBL <i>E. coli</i> -veriviljelylöydökset ja <i>E. colin</i> ESBL-osuus (%)
2008	1707	2813	42 (1,5)
2009	2158	2991	77 (2,6)
2010	2522	3211	112 (3,5)
2011	3119	3473	150 (4,3)
2012	3688	3448	204 (5,9)
2013	4445	3877	230 (5,9)

osuus *E. coli* -veriviljelyissä: 230/3877, 5,9 % vrt. vuonna 2012 5,9 %). Näistä 25 % oli Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiristä. Verilöydösten ilmaantuvuus oli kuitenkin korkein Länsi-Pohjan sairaanhoitopiireissä.

K. pneumoniae ESBL-löydöksistä yli puolet oli 65 täyttäneiltä, mutta naisten osuus oli pienempi kuin *E. coli* ESBL-löydöksissä, 65 prosenttia. Runsas kol-

mannes (36 %, 91/255) oli virtsasta. Niitä oli eniten Helsingin ja Uudenmaan (93) ja Pohjois-Pohjanmaan (26) sairaanhoitopiireissä, ilmaantuvuus oli korkein Lapin sairaanhoitopiireissä. Viisitoista (2012: 17) löydöksistä oli verestä (ESBL-osuus *K. pneumoniae* -veriviljelyissä: 15/570, 2,6 % vrt. 2012: 2,9 %).

Taulukko 7. Kolmannen polven kefalosporiiniherkyydeltään alentuneet (mahdollinen ESBL, extended-spectrum β -lactamase) *K. pneumoniae* -löydökset ja ESBL-osuus 2008–2013, lkm ja %.

	ESBL-löydökset	<i>K. pneumoniae</i> -veriviljelylöydökset	ESBL <i>K. pneumoniae</i> -veriviljelylöydökset ja <i>K. pneumoniae</i> ESBL-osuus (%)
2008	111	418	4 (1)
2009	154	480	6 (1,3)
2010	184	504	16 (3,2)
2011	244	449	16 (3,6)
2012	204	581	17 (2,9)
2013	255	570	15 (2,6)

CPE (karbapenemaasia tuottavat enterobakteerit)

Vuoden 2013 aikana tutkittiin 122 karbapeneemiherkyydeltään alentuneen *Escherichia coli* -, *Klebsiella pneumoniae*- ja *Enterobacter cloacae* -kannan karbapenemaasigeenit. Tutkituista kannoista 21 oli jokin karbapenemaasigeeni. Neljällä *E. coli* -kannalla oli NDM-geeni. Kannat olivat kaikki eri sekvenssityyppejä (ST405, ST636, ST648 ja ST940). Kaikissa tapauksissa potilaalla oli jokin kontakti ulkomaille (Intia, Kroatia, Kamputsea). NDM-karbapenemaasin omaavat bakteerikannat ovat yleisiä Intian niemimaalla ja niitä esiintyy endeemisenä myös Balkanin alueella. Kahdelta *E. coli* -kannalta löydettiin OXA-48-karbapenemaasi, molemmissa tapauksissa potilailla oli kontakti ulkomaille (Hollanti ja Turkki). Kaikkiaan 14 *K. pneumoniae* -kannalta löytyi karbapenemaasigeeni. Kahdella niistä oli NDM, yhdellä OXA-48 ja 11 kannalla oli KPC. Mukana luvuissa on 10 paikallisesta epidemiasta eristettyä karbapeneemille resistenttiä *K. pneumoniae* -kanta, joilla kaikilla oli KPC-karbapenemaasigeeni. NDM-geenin omaavat kannat olivat sekvenssityyppejä ST 231 ja ST 11 ja potilailla oli kontakti ulkomaille (Thaimaa, Intia). Myös OXA-48 positiivinen kanta oli sekvenssityyppejä ST11 ja potilasta oli hoidettu espanjalaisessa sairaalassa. KPC-geenin omaavat kannat olivat kaikki sekvenssityyppejä ST512. Tätä sekvenssityyppeä ei ole aikaisemmin löydetty Suomesta. Se on sukua maailmalla hyvin laajalle levinneelle *K. pneumoniae* ST258

-kannalle, josta sen uskotaan syntyneen. *K. pneumoniae* ST512 -kannan tiedetään aiheuttaneen sairaalaepidemioita Israelissa ja Italiassa. Näiden *K. pneumoniae* ST512 -kantojen kohdalla potilailta ei löydy kontaktia ulkomaille. Vuonna 2013 yhdellä *E. cloacae* -kannalla oli KPC-karbapenemaasi. Tässäkin tapauksessa potilaalla oli kontakti ulkomaille (Dominikaaninen tasavalta).

Kuten vuonna 2012, suurin osa karbapenemaaseja tuottavista bakteerikannoista on siis lähtöisin ulkomailta, mutta myös kotimaista alkuperää olevia kantoja löytyi. Vuoden 2013 aikana Suomessa todettiin ensimmäinen varsinainen paikallinen epidemia. Merkittävää oli, että epidemian aiheuttanut bakteerikanta oli toistaiseksi harvinaista sekvenssityyppeä, joka on sukua hyvin leviämiskykyiselle *K. pneumoniae* -kannalle. Lisäksi näiden *K. pneumoniae* -kantojen kohdalla tartunta on todennäköisesti saatu Suomessa.

Tuberkuloosi

- Tuberkuloosiin sairastuneista kolmannes oli ulkomaalaisia, joista suurin osa 15–44-vuotiaita.
- Lähes kaikki *M. tuberculosis* -kannat olivat lääkkeille herkkiä.
- Keuhkotuberkuloosin hoidon lopputulosseurannassa vuonna 2011 hoidon lopputulos oli hyvä 69 prosentissa tapauksista. Tulos oli samaa luokkaa kuin useimmissa EU-maissa.

TUBERKULOOSI – MYCOBACTERIUM TUBERCULOSIS

Tuberkuloosin seuranta

Tuberkuloositilastoihin sisällytettiin vuosina 1995–2006 kaikki laboratorion ilmoituksen perusteella viljelyvarmistetut tapaukset sekä lisäksi lääkärin ilmoittamista tapauksista ne, joissa ilmoitettuun keuhkotuberkuloosiin liittyi positiivinen ysköksen tuberkuloosivärjäys tai tuberkuloosin diagnoosin ilmoitettiin perustuvan kudostutkimukseen.

Vuodesta 2007 alkaen on noudatettu EU:n tartuntatautiseurannan tuberkuloosin tapausmääritelmää: edellä mainitut kriteerit täyttävien tapauksen lisäksi tilastoidaan myös tapaukset, joissa lääkäri on kliinisin perustein epäillyt tuberkuloosia ja päättänyt antaa täyden tuberkuloosihoidon, vaikka infektiota ei ole varmistettu mikrobiologisin kokein tai kudostutkimuksin. Uusi tilastointiperuste ei vaikuta viljelyvarmistukseen tai kudostutkimukseen perustuvien tapauksien määrään.

Tuberkuloosin esiintyvyys 2013

Tuberkuloositapauksia oli 269 (5,0/100 000), 6 tapasta (2 %) vähemmän kuin vuonna 2012 (275, 5,1/100 000). Keuhkotuberkuloosia oli 213 (79 %) tapasta, joista 91 (43 %) yskösvärjäyspositiivisia. Viljelyllä varmistettuja tuberkuloositapauksia oli 204 (76 %), 20 vähemmän kuin vuonna 2012 (224). Lääkärin ilmoituksen perusteella 17 (6 %) tapauksella oli ollut aikaisemmin tuberkuloosi vuoden 1950 jälkeen, jolloin tuberkuloosin lääkehoito otettiin käyttöön.

EU-seurannan tapausmääritelmän käyttöönotto Suomessa vuonna 2007 selittää tapauksen kokonaismäärän nousun vuodesta 2006 vuosiin 2007–2008. Viljelyvarmistettujen tapauksen lukumäärä on keskenään vertailukelpoinen koko seurannan ajalta. Viljelyvarmistettujen lukumäärä pysyi vakaana 2007–2011 lukuun ottamatta vuotta 2009, jolloin oli poikkeuksellisen runsaasti ulkomaalaisilla todettuja tapauksia, mutta vuosina 2012–2013 lukumäärä pieneni.

Tuberkuloositapauksista ilmoitettiin 2 (1 %) alle 15-vuotiailla, 52 (19 %) 15–29-vuotiailla, 35 (13 %) 30–44-vuotiailla, 30 (11 %) 45–59-vuotiailla, 65 (24 %) 60–74-vuotiailla ja 83 (31 %) 75 vuotta täyttäneillä. Puolet tapauksista esiintyi 60 vuotta täyttäneillä, joista valtaosa on syntyperältään suomalaisia, ja kyseessä on vuosikymmeniä sitten saadun piilevän infektion reaktivaatio. Niiden ikäluokkien vähentyminen, joiden nuoruudessa tuberkuloosin esiintyvyys Suomessa oli korkea, on johtanut 2000–2013 tuberkuloositapauksen keski-ikänsä selvään laskuun 64 ikävuodesta 57 vuoteen. Alle 5-vuotiaissa lapsissa ei ole havaittavissa tapausmäärien nousua vuonna 2006 tapahtuneen rokotusohjelman muutoksen jälkeen.

Kaikista tapauksista 86 (32 %) ilmoitettiin ulkomaalaisilla (ulkomailla syntynyt, em. tiedon puuttuessa muu kansalaisuus kuin Suomi). Heistä kukaan ei ollut alle 15-vuotias, 45 (52 %) oli 15–29-vuotiaita, 30 (35 %) 30–44-vuotiaita, 5 (6 %) 45–59-vuotiaita ja 6 (7 %) 60 vuotta täyttäneitä. Tapauksista 65 (76 %) sairasti keuhkotuberkuloosia ja 21 (24 %) muita tuberkuloosimuotoja. Tieto syntymämaasta tai kansalaisuudesta puuttui 2 (1 %) tapaukselta.

Taulukko 8. Tuberkuloosin ilmaantuvuus sekä viljelyvarmistettujen tapauksen osuus Suomessa 1995–2013, lkm ja %.

	Keuhkotuberkuloosi				Muu tuberkuloosi		Kaikki			
	Tapauksia	Ilmaantu- vuus /100 000	Yskös- värjäys-pos. tapauksia	Yskös- värjäys-pos. ilmaant. /100 000	Tapauksia	Ilmaan- tuvuus /100 000	Tapauksia	Ilmaan- tuvuus /100 000	Vilj.-var- mistettujen tapauksia	Vilj.-var- mistettujen % kaikista
1995	436	8,6	241	4,7	217	4,3	653	12,8	475	72,7
1996	442	8,6	232	4,5	193	3,8	635	12,4	513	80,8
1997	360	7,9	185	3,6	197	3,8	557	10,9	442	79,4
1998	397	7,7	203	3,9	213	4,1	610	11,9	494	81
1999	405	7,8	185	3,6	188	3,6	593	11,5	510	86
2000	376	7,3	227	4,4	171	3,3	547	10,6	460	84,1
2001	312	6	150	2,9	181	3,5	493	9,5	411	83,4
2002	299	5,8	136	2,6	175	3,4	474	9,1	392	82,7
2003	290	5,6	144	2,8	122	2,3	412	7,9	348	84,5
2004	233	4,5	128	2,5	103	2	336	6,4	291	86,6
2005	269	5,1	136	2,6	100	1,9	369	7	321	87
2006	212	4,0	101	1,9	83	1,6	295	5,6	270	91,5
2007	235	4,5	93	1,8	111	2,1	346	6,6	250	72,3
2008	222	4,2	109	2,1	124	2,3	346	6,5	247	71,4
2009	295	5,5	96	1,8	116	2,2	411	7,7	303	73,7
2010	242	4,5	88	1,6	83	1,5	325	6,0	258	79
2011	236	4,4	86	1,6	90	1,7	326	6,1	251	77
2012	196	3,6	83	1,5	79	1,5	275	5,1	224	81,5
2013	213	3,9	91	1,7	56	1,0	269	5,0	204	75,8

Vuoden 2013 tuberkuloositapauksista neljällä (2 %) oli myös hiv-infektio. Kahdessa näistä tapauksista hiv-infektio ilmoitettiin uutena tapauksena vuonna 2013, kahdessa tapauksessa hiv-infektio oli rekisteröity aikaisemmin. Kaksi tapauksista oli alkuperältään ulkomaalaisia.

Tuberkuloosin genotyyppityslöydökset 2013

Kaikki uudet *Mycobacterium tuberculosis* -kannat genotyyppitettiin kansainvälisesti yhtenäistetyillä spoligotyyppitys- ja MIRU-VNTR-menetelmillä. Vuosina 2008–2013 on tyyppitetty kaikkiaan 1474 *M. tuberculosis* -kanta, joista 578 (39 %) oli rypäissä.

Suomen yleisin ryväs on jo pitkään pääkaupunki-seudulla levinnyt Jazz-ryväs (SIT42), johon liittyi 4 uutta tapaus vuonna 2013. Toiseksi yleisin on myös Tanskassa ja Ruotsissa laajasti levinnyt, SIT53-ryväs, johon liittyi 6 uutta tapaus eri puolilta Suomea.

Tampereen seudulla sosiaalisesti syrjäytyneiden keskuudessa levinneeseen SIT53-rypäseen liittyi 4 uutta tapaus. Turun koulu epidemiassa todettiin vuosina 2012–2013 kaikkiaan 12 viljelyvarmistettua tapaus (SIT149-ryväs). Genotyyppityksen avulla pystyttiin myös osoittamaan kaksi laboratorionkontaminaatiota.

Tuberkuloosikantojen herkkyytilanne 2013

M. tuberculosis -kantojen lääkeherkkyytilanne on edelleen erittäin hyvä. Kaikista viljelyvarmistettujen tapauksen kannoista 95 % oli täysin herkkiä ja vain 10 tapauksessa todettiin resistenssi jollekin lääkkeelle. Vuoden aikana havaittiin kaksi moniresistenttiä (MDR) tapaus, jotka molemmat olivat suomalais-syntyisiä.

Tuberkuloosin hoidon lopputulosseuranta 2007–2011

Taulukossa 12 on hoidon lopputuloksen jakauma vuosina 2007–2011. Kohteena ovat viljelyllä, geenimonistuksella (PCR) tai mykobakteerivärjäyksellä varmennetut keuhkotuberkuloositapaukset. Tapaukset, joissa aiheuttaja on MDR-kanta, raportoidaan erikseen eivätkä sisälly taulukkoon 10. Hoidon lopputulosarvio tehdään 12 kuukauden kuluttua näytteenotto päivästä.

Vuoden 2011 hoidon lopputulos oli hyvä 69 %:ssa tapauksista. Hyvän lopputuloksen osuus on pienempi kuin WHO:n kansainväliseksi tavoitteeksi asettama 85 %, mutta samaa luokkaa kuin useimpien muiden EU-maiden. Kuolleiden osuus (ennen hoidon aloitusta tai hoidon aikana) oli 19 %.

Taulukko 9. Tuberkuloositapaukset ulkomaalaisilla 1995–2013, lkm ja %.

	Keuhkotuberkuloosi		Muu tuberkuloosi		Kaikki	
	Tapauksia ulko-maalaisilla	Ulko-maalaisten osuus (%)	Tapauksia ulko-maalaisilla	Ulko-maalaisten osuus (%)	Tapauksia ulko-maalaisilla	Ulko-maalaisten osuus (%)
1995	25	5,7	13	6	38	5,8
1996	17	3,8	24	12,4	41	6,5
1997	23	6,4	23	11,7	46	8,3
1998	26	6,5	31	14,6	57	9,3
1999	25	6,2	21	11,2	46	7,8
2000	29	7,7	16	9,4	45	8,2
2001	34	10,9	28	15,5	62	12,6
2002	23	7,7	24	13,7	47	9,9
2003	36	12,4	13	10,7	49	11,9
2004	22	9,4	20	19,4	42	12,5
2005	28	10,4	24	24	52	14,1
2006	30	14,2	22	26,5	52	17,6
2007	45	19,1	28	25,2	73	21,1
2008	31	14	22	17,7	53	15,3
2009	81	27,4	43	37,1	124	30,1
2010	72	30	32	39	104	32
2011	49	20,8	31	34,4	80	24,5
2012	54	27,6	23	29,1	77	28,0
2013	65	30,5	21	37,5	86	32,0

Taulukko 10. Mikrobiologisesti varmistetun keuhkotuberkuloosin hoidon loppuseurannan tulokset 2007–2011, lkm ja %.

	2007	2008	2009	2010	2011
Seurannan kohteena olevat keuhkotuberkuloositapaukset	200	191	241	187	191
HOIDON LOPPUTULOS					
Hyvä	144 (72 %)	140 (73 %)	167 (69 %)	149 (80 %)	132 (69 %)
Parantunut	85	89	84	94	74
Hoito saatettu loppuun	59	51	83	55	58
Huono	41 (21 %)	37 (19 %)	44 (18 %)	22 (12 %)	38 (20 %)
Kuollut	38 (19 %)	33 (17 %)	41 (17 %)	18 (10 %)	37 (19 %)
Epäonnistunut hoito	1	1	0	0	1
Keskeytynyt hoito	2	3	3	4	0
Puuttuu	15 (7 %)	14 (7 %)	30 (12 %)	16 (8 %)	21 (11 %)
Siirto muualle hoitoon	2	2	13	4	7
Hoito jatkuu 12 kk:n kohdalla	7	9	9	8	8
Ilmoitettu, ettei tiedossa	1	3	2	1	5
Ilmoitus puuttuu	5	0	6	3	1

Muut infektiot

- Rokoteserotyyppien aiheuttamia vakavia pneumokokkitauteja todettiin alle 2-vuotiaalla ainoastaan 6, yhtä lukuun ottamatta kaikki olivat rokottamattomia.
- Penisilliinille vastustuskykyisten ja herkkyydeltään alentuneiden pneumokokkikantojen osuus kääntyi laskuun.
- Meningokokki-infektiot vähenivät kolmanneksella kolmeen edellisvuoteen verrattuna.
- Valtaosa B-seroryhmän aiheuttamista tapauksista todettiin pienillä lapsilla ja Y-ryhmän todettiin vanhemmissa ikäryhmissä.
- Suomessa puolustusvoimat rokottavat kaikki alokkaat nelivalenttisella polysakkaridirokotteella. Muutoin meningokokkikrokotteita käytetään lähinnä epidemioiden ja matkailun yhteydessä.
- Tuhkarokkoa ilmoitettiin vain kaksi tapausta.
- Borrelia ei ole lisääntynyt edellisvuosiin verrattuna.
- Puutiaisaivotulehduksen (TBE) määrä pysyi ennallaan aiempiin vuosiin verrattuna. Eniten puutiaisaivotulehdusta todettiin syyskuussa.
- Puumalavirusta raportoitiin noin puolet enemmän kuin vuonna 2012. Sairastuneista suurin osa oli työikäisiä.
- Rabiexselle altistui ulkomailla 50 henkilöä, eniten Thaimaassa ja Venäjällä. Yli puolet näistä liittyi koiranpuremiin.

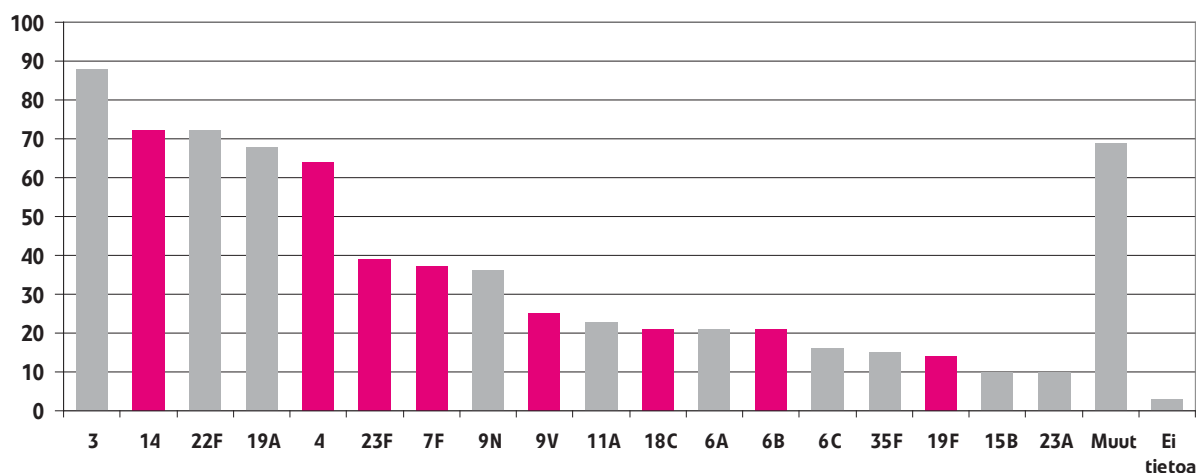
INVASIIVINEN PNEUMOKOKKITAUTI (STREPTOCOCCUS PNEUMONIAE)

Invasiivisia veri- tai likvoriviljelyllä todettuja pneumokokkitautitapauksia ilmoitettiin 724 (13/100 000) (2012: 752, 14/100 000). Ilmaantuvuus oli aiempaan tapaan suurempi miehillä kuin naisilla (15 vs. 12/100 000). Alueellinen vaihtelu ilmaantuvuudessa sairaanhoitopiirien välillä oli noin kaksinkertainen (10–24/100 000), mikä saattaa liittyä eroihin veriviljelyiden ottoaktiivisuudessa. Alle 5-vuotiaiden lasten osuus sairastuneista oli 4,6 % ja yli 65-vuotiaiden 44,0 %. Pelkän antigeeni- tai nukleinihappo-osoituksen perusteella ilmoitettuja tapauksia oli 18. Näistä ei ole serotyyppitietoa saatavilla eivätkä tapaukset ole mukana esitetyissä tilastoissa.

Vuonna 2013 määritettiin serotyyppi 721:lle viljelyllä varmistetulle pneumokokkitapaukselle. Tapaukset jakaantuivat 40 serotyyppiin tai seroryhmään. Edel-

lisvuosista poiketen yleisin serotyyppi oli 3 (12,2 %). Seuraavaksi yleisimmät serotyypit olivat 14 (9,9 %), 22F (9,9 %), 19A (9,4 %) ja 4 (8,8 %). Nämä viisi yleisintä serotyyppiä kattoivat puolet (50,3 %) kaikista tapauksista.

Kymmenen-valenttinen pneumokokkikonjugaattirokote (PCV10) on ollut osana lasten kansallista rokotusohjelmaa syyskuusta 2010 lähtien. Rokotukset annetaan 3, 5 ja 12 kuukauden iässä. Rokotusohjelman vaikuttavuutta seurataan ja kaikkien 1.6.2010 ja sen jälkeen syntyneiden vakavan pneumokokkitaudin sairastaneiden lasten rokotustiedot selvitetään. Vuonna 2013 PCV10-rokoteserotyyppien (1, 4, 5, 6B, 7F, 9V, 14, 18C, 19F, 23F) aiheuttamat vakavat pneumokokkitaudit vähenivät edelleen kaikissa ikäryhmissä rokotuksen käyttöönottoa edeltäviin vuosiin verrattuna (2008–2009). Alle 2-vuotiailla PCV10-serotyyppien aiheuttamia tapauksia todettiin 6 kpl vuonna 2013. Kaikki nämä tapaukset todettiin yhtä lukuun ottamatta lapsilla, jotka eivät ikänsä puolesta olleet saa-

Kuva 15. Veren ja aivoselkäydinnesteen pneumokokkilöydösten serotyypit 2013, Ikm.

PCV10-serotyypit, punaiset pylväät. Pylväs "Muut" sisältää serotyypit joiden aiheuttamia tapauksia oli <10.

Taulukko 11. Veren ja aivoselkäydinnesteen pneumokokkilöydökset iän ja rokotteen sisältämien serotyyppiin mukaan 2008–2013, Ikm.

	PCV10 rokoteserotyypit					Ei-rokoteserotyypit					Ei tietoa
	<2	2–4	5–64	65–	Yht.	<2	2–4	5–64	65–	Yht.	
2008	49	26	305	198	578	13	6	177	118	314	34
2009	47	26	301	166	540	12	4	149	117	282	33
2010	51	35	253	167	506	8	5	155	123	291	39
2011	34	16	232	150	432	11	11	172	145	339	8
2012	8	15	192	147	362	7	2	178	180	367	21
2013	6	3	173	110	292	13	11	197	208	429	3

neet rokotusta tai joiden vanhemmat olivat kieltäneet lapsen rokotamisen. Muiden kuin PCV10-serotyyppien aiheuttamat tapaukset lisääntyivät jonkin verran vanhemmissa ikäryhmissä rokotuksen käyttöönottoa edeltäviin vuosiin verrattuna.

Mikrobilääkeherkkyys määritettiin 668 invasiiviselle pneumokokkikannalle (taulukko 12). Penisilliinille herkkydeltään alentuneiden (MIC>0,06 mg/L) osuus oli 19 % ja penisilliinille täysin resistenttejä (MIC>2 mg/L) kantoja löytyi vain yksi. Makrolideille resistenttien kantojen osuus on myös edelleen laskenut; 17 % invasiivisista pneumokokkikannoista oli resistenttejä erytromysiinille. Moniresistenttien (PEN IR-ERY R-TET R) kantojen osuus oli 4 %. Vuonna 2013 ei löytynyt yhtään levofloksasiinille (MIC>2 mg/L) resistenttiä kantaa. Keftriaksonille re-

sistenttejä (MIC>2 mg/L) kantoja oli 1 (0,2 %). Vuoteen 2012 verrattuna näyttää siltä, että penisilliinille resistenttien ja herkkydeltään alentuneiden kantojen osuus on kääntynyt laskuun. Makrolidiresistenssin lasku myös jatkuu.

HAEMOPHILUS (HAEMOPHILUS INFLUENZAE)

Verestä tai aivoselkäydinnesteestä todettuja *Haemophilus influenzae* -bakteerin aiheuttamia infektoita oli yhteensä 48, mikä on samaa luokkaa kuin viime vuosina keskimäärin, mutta selvästi vähemmän kuin huippuvuonna 2012 (81). Reilu kolmannes tapauksista (38 %) todettiin 75 vuotta täyttäneillä.

Taulukko 12. Veren ja aivoselkäydinnesteen pneumokokkilöydösten mikrobilääkeresistenssi 1998–2013, lkm ja %.

	Tartuntatautirekisteriin ilmoitetut tapaukset	Tutkitut kannat	Erytromysiini (R) (%)	Penisilliini (I+R) (%)	Moniresistenssi (%)
1998	561	84	3,6	0	0
1999	568	471	5,9	7,2	0
2000	601	439	8,0	3,7	1,4
2001	658	360	18,8	7,5	5,0
2002	599	594	16,3	8,0	3,7
2003	721	739	21,9	12,7	5,7
2004	748	748	20,5	9,6	3,7
2005	735	731	20,5	9,6	4,4
2006	741	760	27,9	16,4	5,4
2007	788	794	23,2	14,4	3,5
2008	924	930	24,5	17,7	3,4
2009	854	848	28,4	19,9	4,7
2010	827	819	28,6	23,4	1,7
2011	779	780	26,8	21,9	2,8
2012	751	754	22,2	27,7	5,0
2013	724	668	16,8	18,7	4,0

I – herkkyydeltään alentunut; R – resistentti; Moniresistenssi – kannat samanaikaisesti resistenttejä penisilliinille (I+R), erytromysiinille (R) ja tetrasykliinille (R)

Kaikki tapaukset todettiin bakteeriviljelylöydöksen perusteella. Valtaosa (38, 79 %) oli edellisvuosien tavoin kapselittoman *Haemophilus influenzae*-bakteerin aiheuttamia. Serotyyppi b aiheutti taudin 2-vuotiaalle lapselle, serotyyppi a 6 kuukauden ikäiselle vauvalle ja serotyyppi f viidelle 38–78-vuotiaalle aikuiselle. Serotyyppejä c, d, ja e ei ollut lainkaan. Kolmen tapauksen osalta serotyyppi jäi tuntemattomaksi, koska kantoja ei saatu THL:een tyypitettäväksi.

Serotyyppi b -tapauksessa potilas oli 2-vuotias rokkottamaton lapsi, jolla todettiin vakava epiglottiitti. Bakteerin nielukantajuutta rajoittavalla rokotusohjelmalla on pystytty vähentämään serotyypin b kiertoa väestössä. Tautitapauksia voi kuitenkin esiintyä lapsilla, joiden rokotussuoja on puutteellinen.

Vuonna 1985 ja sen jälkeen syntyneille lapsille on annettu Hib-rokote lastenneuvoloissa. Vuoden 2005 alusta uuden rokotusohjelman mukaan Hib-rokote annetaan yhdistelmärokotteen osana 3, 5 ja 12 kuukauden iässä. Rokotuksen suojatehoa seurataan ja kaikista Hib-tautiin sairastuneista lapsista selvitetään rokotustiedot.

MENINGOKOKKI (NEISSERIA MENINGITIDIS)

Verestä tai selkäydinnesteestä todettuja meningokokki-infektioita oli vuonna 2013 yhteensä 20 (0,37/100 000), mikä on reilun kolmanneksen vähemmän kuin kolmena edellisenä vuotena (taulukko 13). Kaikki tapaukset todettiin bakteeriviljelylöydösten perusteella ja kaikki kannat seroryhmitettiin ja genotyyppitettiin. Kannoista 10 (50 %) kuului seroryhmään B, 8 (40 %) seroryhmään Y ja 2 (10 %) seroryhmään C.

Edellisvuosista poiketen, ei meningokokkitautia todettu lainkaan 5–29-vuotiailla. Puolet (10, 50 %) tapauksista todettiin 0–4-vuotiailla ja puolet (10, 50 %) 30 vuotta täyttäneillä. Valtaosa (80 %) B-seroryhmän meningokokin aiheuttamista tapauksista todettiin pienillä lapsilla, kun taas kaikki Y-ryhmän aiheuttamat vanhemmissa ikäryhmissä.

B-ryhmän kannat jakaantuivat genotyyppityksen perusteella kahdeksaan eri tyyppiin. Yleisin tyyppi oli B:P1.7-2,4:F1-5, joka aiheutti taudin kahdelle lapselle ja yhdelle aikuiselle eri puolilla Suomea. Vuonna 2012 sama ärhäkkä kanta aiheutti taudin neljälle hen-

Taulukko 13. Meningokokkitapaukset seroryhmittäin 2002–2013, lkm.

	A-ryhmä	B-ryhmä	C-ryhmä	Y-ryhmä	W135-ryhmä	Ei tietoa	Yhteensä
2002	0	34	9	4	1	3	51
2003	0	36	6	4	1	2	49
2004	0	28	5	6	0	2	41
2005	0	29	5	4	2	4	44
2006	0	33	1	3	0	3	40
2007	0	38	5	1	0	1	45
2008	0	29	8	5	0	1	43
2009	0	19	8	2	0	0	29
2010	0	14	4	13	1	3	35
2011	0	19	6	7	1	1	34
2012	0	17	3	8	1	4	33
2013	0	10	2	8	0	0	20

kilölle ja kymmenelle vuonna 2011. Loput B-ryhmän kannat aiheuttivat yksittäisiä tapauksia. Y-ryhmän kantoja oli viittä eri tyyppiä. Yleisin oli edellisvuoden tapaan Y:P1.5-1,10-1:F4-1, joka aiheutti taudin kolmelle aikuiselle eri puolilla Suomea. C-ryhmän kannat kuuluivat kahteen eri tyyppiin.

Alkuvuodesta 2013 havaittiin Etelä-Suomessa B-ryhmän meningokokin aiheuttama ryvä, jossa kolme pikkulasta sairastui vakavasti. Genotyyppitysten perusteella tapaukset olivat kuitenkin eri bakteerikannan aiheuttamia. Varsinais-Suomessa todettiin heinäkuussa 2013 saman Y-kannan aiheuttama tauti kahdella aikuisella, mutta tapausten välillä ei todettu epidemiologista yhteyttä.

Yksittäisen meningokokkitapauksen yhteydessä lähi-kontakteille terveydenhuoltohenkilökuntaa lukuun ottamatta tulisi estolääkityksen lisäksi antaa rokotus, mikäli taudin aiheuttanut kanta on ehkäistävissä rokotteella. Suomessa on käytössä rokotteita meningokokin seroryhmiä A, C, Y ja W vastaan. Suomessa puolustusvoimat rokottaa kaikki alokkaat nelivalenttisella polysakkaridirokotteella. Muutoin meningokokkirokotteita käytetään lähinnä epidemioiden ja matkailun yhteydessä. Markkinoille on tulossa myös uusi B-ryhmän meningokokeilta ehkäisevä rokote.

MPR-TAUDIT (TUHKAROKKO, SIKOTAUTI, VIHURIROKKO)

Vuonna 2013 ilmoitettiin 2 tuhkarokkotapausta, joka on samaa luokkaa, kuin viime vuosina, mutta selvästi vähemmän kuin huippuvuonna 2011 (27).

Molemmat sairastuneet olivat aikuisia, joista toinen suositusten mukaan rokotettu ja toinen rokottamaton. Toisella oli takanaan Kaakkois-Aasian matka ja toinen oli ollut kontaktissa Suomessa vierailleen tuhkarokkoa sairastavaan henkilöön.

Sikotautia ilmoitettiin yksi tapaus aikuisella vuonna 2013. Sairastunut oli matkaillut edeltävästi Englannissa ja oli tiettävästi rokottamaton.

Suomessa todettiin kaksi vihurirokkotapausta vuonna 2013. Molemmat olivat rokottamattomia vierastyöntekijöitä.

VESIROKKOVIRUS

Vesirokkoviruslöydöksiä ilmoitettiin tartuntatautirekisteriin hieman aiempaa vähemmän, 455 (2012: 489). Näistä 227 perustui antigeenin osoitukseen, 98 nukleiinihapon osoitukseen ja 146 serologiseen diagnostikkaan. Likvorista tehtyyn diagnostiseen tutkimukseen perustuvia ilmoituksia oli 42 (9 %) ja niistä 39 tapauksessa likvorissa oli todettu vesirokkoviruksen nukleiinihappoa, 3 tapauksessa antigeeni ja 9 tapauksessa vesirokkovasta-aineita.

Potilaat olivat iältään 0–92-vuotiaita. Lasten vesirokko on erittäin yleinen tauti, jota arvioidaan Suomessa sairastettavan noin 57 000 tapausta vuosittain. Se diagnosoidaan useimmiten kliinisesti eikä valtaosassa johda hoitokontaktiin. Sen sijaan vyöruusu, etenkin ikääntyneillä, aiheuttaa enemmän terveyspalveluiden käyttöä, mikä näkyy myös viruslöydösten ikäjakamassa. Ilmaantuvuus oli keskimäärin 8/100 000 ollen

suurin yli 65-vuotiailla: ikäryhmässä 65–69-vuotiaat 14/100 000, 70–74-vuotiaat 13/100 000 ja 75 vuotta täyttäneillä 15/100 000. Tällä hetkellä vesirokkokotetta suositellaan 13 vuotta täyttäneille, jotka eivät ole sairastaneet vesirokkoa.

BORRELIA (LYMEN TAUTI)

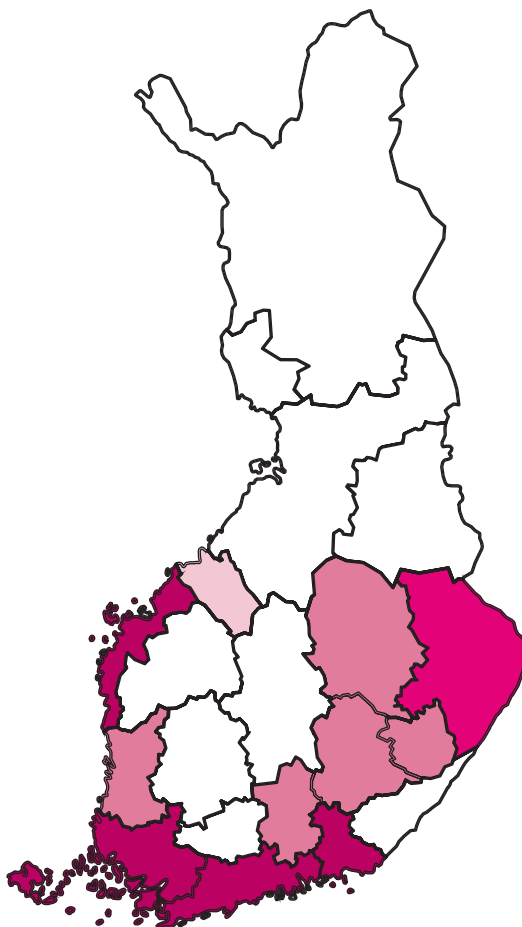
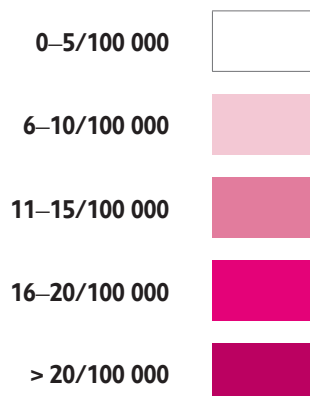
Borreliatapauksia ilmoitettiin 1707, mikä on samaa luokkaa kuin aiempina vuosina (2012: 1587, 2011: 1662 ja 2010: 1 442). Ilmoituksista 27 perustui nukleinihappo-osoitukseen ja 1670 serologiseen testiin. Ilmaantuvuus oli koko maassa keskimäärin 31/100 000, mutta vaihteli runsaasti alueittain. Se oli korkein Ahvenanmaalla (1621/100 000), missä todettiin 462 tapausta eli yli neljäsosa koko maan borreliatapauksista. Aiempaan tapaan borreliaa esiintyi eniten syksyllä elo–marraskuussa. Pääosa (76 %) tapauksista todettiin yli 45-vuotiailla ja 51 % naisilla.

PUUTIAISAIVOTULEHDUS, TICKBORNE ENCEPHALITIS (TBE)

Vuonna 2013 tartuntatautirekisteriin ilmoitettiin 38 TBE-vasta-ainelöydöstä, mikä vastaa aiempien vuosien määrää. Positiivisia puutiaisaivotulehduslöydöksiä todettiin touko–lokakuun välisenä aikana, eniten syyskuussa. Puutiaisaivotulehdukseen sairastuneet olivat 1–76 vuoden ikäisiä.

Tartuntapaikkakunnan määrittelyä varten THL haastatteli vuoden 2013 TBE-potilaita ja/tai tutki heidän potilasasiakirjojaan. Yhdeksän henkilöä sairastui puutiaisaivotulehdukseen Ahvenanmaalla, 25 sai tartuntansa Manner-Suomesta ja 4 ulkomailta. Ulkomaiset tartunnat olivat peräsin tunnetuilta taudin esiintymisalueilta Ruotsista, Sveitsistä, Virosta ja Itävaltasta. Vuodesta 2006 lähtien ahvenanmaalaiset ovat olleet oikeutettuja ilmaisrokotuksiin puutiaisaivotulehdukseen vastaan. Kaksi ahvenanmaalaisesta oli sairastunut rokotuksista huolimatta.

Borreliaosi
Tapauksia vuonna 2013/100 000 asukasta

Kuva 16. Borreliaositapaukset sairaanhoitopiireittäin 2013, tapauksia/100 000 asukasta.

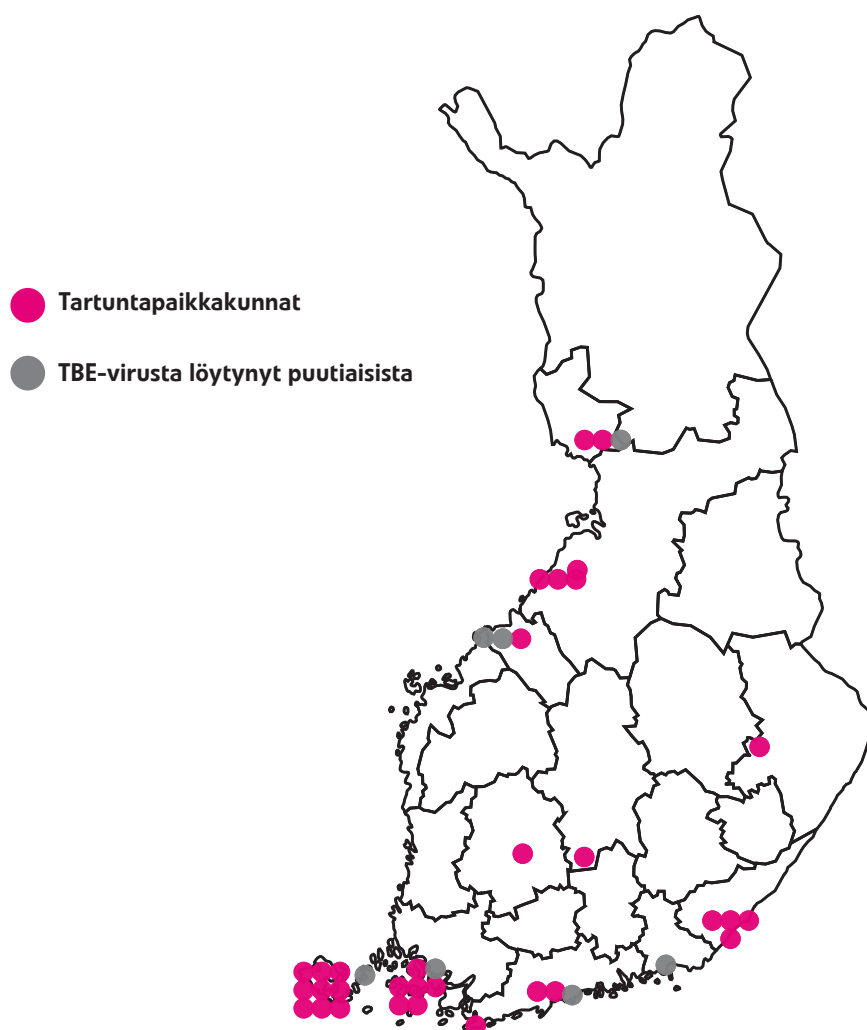
Manner-Suomen tapauksista osa oli peräisin aikaisemmin tunnetuilta riskialueilta: Parainen (6), Lappeenrannan seutu (4), Simo (2) ja Kokkolan/Luodon saaristo (1). Uutena todennäköisenä tartunta-alueena nousi esille Pyhäjoen Hanhikivi (3). Yksittäisiä tartuntoja oli kuitenkin myös muillakin paikkakunnilla esim. Outokumpu, Kuhmoinen, Espoo, Hanko, mutta näiden osalta ei ole näyttöä vielä pysyvistä tartuntariskistä.

Tämänvuotisten tapausten lisäksi aiemmin todettuja tartuntapaikkoja on ollut mm. Närpiössä, Maalahdessa ja Kotkan ja Sipoon saaristossa sekä Kuopion seudulla. TBE-virusta on löytynyt puutiaisista, paitsi Ahvenanmaalta, Turun saaristosta, ja Lappeenrannan seudulta jo vuosikymmeniä sitten, lisäksi myös viime vuosina seuraavilla riskialueilla tehdyissä keräyksissä: Helsingin Isosaari, Kokkolan saaristo, Simon Maksiemi ja Kotkan saaristo.

Puutiaisivotulehdusta tulisi epäillä potilaalla, joka sairastuu aivokalvon- tai aivotulehdukseen touko-lokakuussa, erityisesti tunnetuilla riskialueilla, vaikka hän ei olisi havainnut punkinpuremaa. Koska kuitenkin uusia TBE-alueita saattaa ilmaantua edelleenkin, on hyvä ottaa huomioon TBE-tartuntojen mahdollisuus myös nykyisten tunnettujen riskialueiden ulkopuolella.

PUUMALAVIRUS

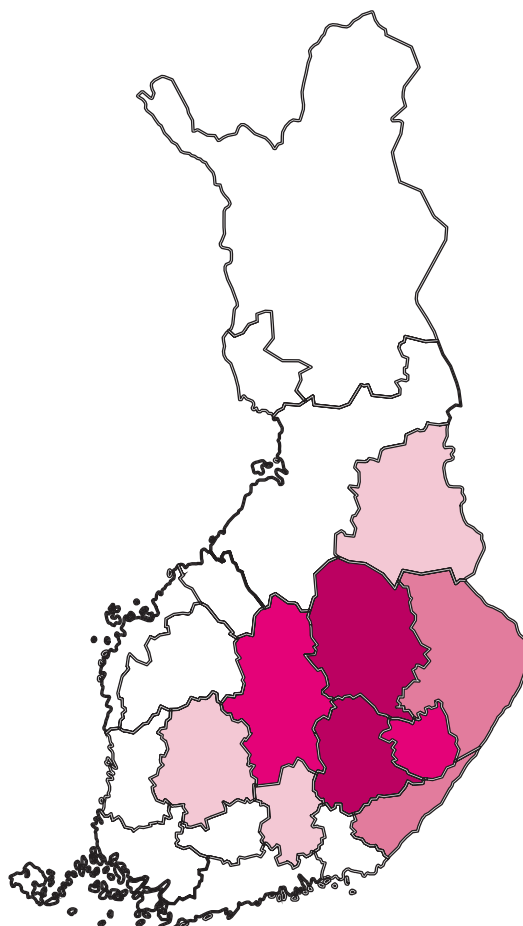
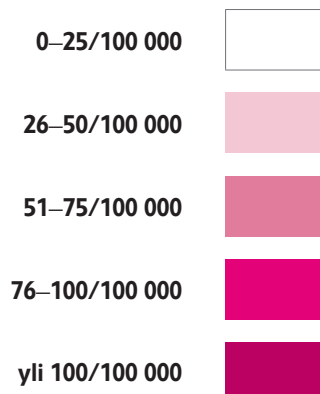
Puumalavirusta raportoitiin vuonna 2013 yhteensä 1685 (31/100 000), mikä on noin puolet enemmän vuoden 2012 tapauksiin (841) verrattuna. Määrä vaihtelee viruksen säilymön, metsämyyrien määrän mukaan yleensä kolmen vuoden sykleissä niin, että kahta runsaampaa talvea seuraa hiljaisempi vuosi. Edelliset voimakkaat myyräkuumehuiput olivat

Kuva 17. Puutiaisaiivotulehdus (TBE) -tapaukset tartuntapaikkakunnan mukaan vuonna 2013 ja TBE-viruslöydökset puutiaisista vuosina 1996–2013.

Puumalavirus

Tapauksia vuonna 2013/100 000 asukasta

Kuva 18. Puumalavirustapaukset sairaanhoitopiireittäin 2013, tapauksia/100 000 asukasta.

vuosina 2002, 2005 ja 2008, vuonna 2011 tapauksia oli hiukan runsaammin. Sairastuneista 58 % oli miehiä ja suurin osa työikäisiä. Alle 20-vuotiaita oli 77 (4,6 %). Ilmaantuvuus oli suurin Etelä-Savon sairaanhoitopiirissä (151/100 000 asukasta) ja Pohjois-Savon sairaanhoitopiirissä (133/100 000 asukasta).

POGOSTANTAUTI (SINDBIS-VIRUS)

Vasta-ainetutkimuksin varmistettuja tapauksia todettiin 99. Tämä oli selkeästi vähemmänkuin edellisenä vuonna (2012: 189). Korkeimmat ilmaantuvuudet olivat Keski-Pohjanmaan (9,3/100 000) ja Vaasan sairaanhoitopiireissä (5,9/100 000). Sairastuneista työikäisiä (20–64-vuotiaat) oli 82 (83 %) ja 60 (61 %) oli naisia. Tapauksista 89 (90 %) todettiin heinä–syyskuussa.

Sindbis-virus leviää pääasiallisesti loppukesän hyttyslajien välityksellä. Alkukesän lämpötila ja sademäärä ja lumen määrä edellisenä talvena ovat merkitseviä tekijöitä tapausten esiintymiselle. Säännöstelyjen vesistöjen määrä, muut paikalliset ekologiset ja sosioekonomiset tekijät sekä reservieläinpopulaatioiden (metsäkanalinnut) vaihtelu voivat myös vaikuttaa taudin sykliseen esiintymiseen Suomessa. Pogostautidille on tyypillistä tapausten kasautuminen heinäkuun lopusta syyskuuhun.

Sindbis-virusinfektion aiheuttama oireinen tauti on Suomessa yleisempi kuin muualla maailmassa. Virus aiheuttaa alle viikon itämisajan jälkeen kuumeisen taudin, johon liittyy yleensä ihottumaa sekä lihas- ja niveloireita. Niveloireet jatkuvat osalla potilaista jopa useita vuosia, ja niitä ei aina osata yhdistää pogostautiin. Geneettiset alttiustekijät todennäköisesti myötävaikuttavat sekä sairastumisriskiin että oirekuvaan.

Pogostantauti on vuodesta 1974 lähtien esiintynyt säännöllisesti 7 vuoden sykleissä lukuun ottamatta vuotta 2009. Suurimpia epidemiavuosia ovat olleet 1981, 1995 ja 2002, vuonna 2009 tapauksia todettiin kuitenkin vain 106 (2/100 000).

TULAREMIA (FRANCISELLA TULARENSIS)

Tularemiatapauksia ilmoitettiin vuonna 2013 ennätyskellisen vähän, vain 15 (ilmaantuvuus 0,28/100 000). Tapauksista 4 todettiin Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin alueella ja 4 Keski-Suomen sairaanhoitopiirissä, muut jakautuivat yksittäisinä eri sairaanhoitopiireihin. Tapauksista 12 (86 %) todettiin miehillä ja valtaosa (11) todettiin heinä–syyskuussa.

Tularemian vuosittainen ilmaantuvuus vaihtelee huomattavasti (0,3–18/100 000). Epidemiat, joita esiintyy muutaman vuoden välein loppukesäisin, ovat tyy-

pillisesti melko paikallisia. Bakteeri leviää etupäässä hyönteispistojen välityksellä, mikä selittää ajoittumisen loppukesälle. Toistaiseksi ei tiedetä, mitkä paikalliset ekologiset olosuhteet selittävät sairaanhoitopiiriin väliseen ilmaantuvuuseroon.

RABIES (VESIKAUHU)

Lääkärin ilmoitus tehdään tapauksista, joille riskin-arvioinnin perusteella on päädytty aloittamaan altistuksen jälkeen rabiesrokotushoito. Vuonna 2013 tehtiin 88 ilmoitusta, mikä on selvästi enemmän kuin vuonna 2012 (56). Lisäksi Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiristä ilmoitettiin 6 epäilyä, joissa altistus oli tapahtunut vuonna 2012. Näitä epäilyjä ei ole huomioitu seuraavissa luvuissa.

Ulkomaanmatkalla altistuneita oli 50, joista 19 oli tapahtunut Thaimaassa ja 10 Venäjällä. Myös Turkissa, Virossa, Kreikassa ja Intiassa altistuneita oli enemmän kuin yksi. Ulkomailla tapahtuneista altistuksista yli puolet liittyi koiranpuremiin. Suomessa tapahtuneita altistuksia ilmoitettiin 38, joista 18 (47 %) liittyi koiranpuremaan. Kaikissa Suomessa tapahtuneissa koiraltistuksissa koiraa oli tuotu Suomeen maasta, jossa rabiasta esiintyy. Lepakkokontakteihin liittyviä altistuksia ilmoitettiin 7 ja rabiessyöttirokotealtistuksia kolme.

MALARIA, DENGUE JA MATKAILUUN LIITTYVÄT MUUT INFEKTIOT

Malaria

Vuonna 2013 Suomessa todettiin malaria 40 henkilöllä. *Plasmodium falciparum* -tapauksia oli 27, lisäksi todettiin yksi *P. falciparum*-*P. ovale* -kaksoisinfektio, kuusi *P. vivax*- ja kuusi *P. ovale* -tapausta. Suurin osa tartunnoista, 36 tapausta (90 %), oli peräisin Afrikasta, 26 näistä Länsi-Afrikasta. Intian niemimaalta oli saatu kolme, Oseaniasta yksi tartunta. Sairastuneista kahdeksan (20 %) oli syntyperäisiä suomalaisia, jotka olivat olleet alle kuuden kuukauden matkalla malaria-alueella, neljä malaria-alueella asuvia suomalaisia; 21 sairastuneista (53 %) oli malaria-alueelta kotoisin olevia maahanmuuttajia, jotka olivat kyläilymatkalla entisellä kotiseudullaan, kuusi heti Suomeen tultuaan sairastuneita maahanmuuttajia, yksi Suomessa käymässä oleva vierailija. Verrattuna aikaisempiin vuosiin malarian tartuntamaat ja riskiryhmät ovat pysyneet jokseenkin ennallaan.

Taulukko 14. Suomessa vuonna 2013 todettujen malariatapausten alkuperämaat.

Maanosa	Maa	Lkm
Aasia	Intia	2
	Pakistan	1
	Yhteensä	3
Afrikka	Etelä-Sudan	2
	Etiopia	1
	Gambia	4
	Ghana	3
	Kamerun	4
	Kenia	4
	Mali	1
	Mauritania	1
	Nigeria	8
	Norsunluurannikko	1
	Sambia	1
	Sierra Leone	3
	Tansania	1
	Tšad	1
	Uganda	1
	Yhteensä	36
Oseania	Papua Uusi Guinea	1
	Yhteensä	1
Kaikki yhteensä		40

Dengue

Dengueinfektiot ovat viime vuosina lisääntyneet. Nii-
tä on ollut aikaisemmin vuosittain 35–50. Vuonna
2012 tapauksia ilmoitettiin 90. Vastaava luku vuonna
2013 oli 80, joista valtaosa (75/80) oli 15–59-vuoti-
aita. Lisäksi todettiin viisi tapausta 60–74-vuotiailla,
mutta ei yhtään alle 15-vuotiailla eikä yli 75-vuoti-
ailla. Suurin osa diagnosoitiin tammi-, helmi- ja
maaliskuussa. Tartuntamaista ei ole kattavasti tietoa
saatavissa.

Matkailuun liittyvät muut infektiot

Merkittävä osa tartunnoista liittyy matkailuun seu-
raavien tautien osalta: legionella, salmonella, kam-
pylobakteeri, shigella, EHEC, hepatiitti A, hepatiitti
B, tippuri, kuppa, hiv ja aids, karbapeneemeille resis-
tentit gramnegatiiviset sauvabakteerit ja MPR-taudit.
Tartuntamaa- ja tartuntatapatietoja on kommentoitu
raportissamme kunkin taudin kohdalla erikseen.

LASTEN VERI- JA LIKVORILÖYDÖKSET

Lasten veriviljelylöydökset

Veriviljelypositiivisia tapauksia ilmoitettiin alle 15-vuotiailla lapsilla 386 vuonna 2013, mikä on hie-
man vähemmän kuin viime vuosina (2000–2012 kes-
kimäärin 600, vaihteluväli 426–686).

Löydöksistä noin puolet (192/386) todettiin alle 1-vuotiailla. Imeväisillä *Staphylococcus epidermidis* ja muut koagulaasinegatiiviset stafylokokit aiheuttivat 37 % veriviljelypositiivisista infektiosta (taulukko 15). Nämä ihon normaaliflooraan kuuluvat bakteerit aiheuttavat tyypillisesti hoitoon liittyviä nk. myöhäi-
siä infektiota ('late-onset sepsis') tehohoidossa olevil-
le vastasyntyneille. *Streptococcus agalactiae* (B-ryhmän streptokokki, GBS), joka tyypillisesti tarttuu synny-
tyksen aikana äidin synnytyskanavasta ja aiheuttaa vastasyntyneelle infektion ensimmäisten elinpäivien aikana ('early-onset sepsis') aiheutti 16 % löydöksistä. Muita yleisiä aiheuttajia olivat *Escherichia coli* (19 % löydöksistä), *Staphylococcus aureus* (9 %) ja *Streptococcus pneumoniae* (4 %).

Ikäryhmässä 1–14 vuotta *S. aureus* (25 %) nou-
si vuonna 2013 yleisimmäksi veriviljelypositiivisen infektion aiheuttajaksi (taulukko 16). Aikaisemmin yleisimmän *S. pneumoniae* löydösmäärä (18 %) jäi vuoden 2012 mukaisesti alle puoleen edeltävien vuo-
sien tasosta. Lasten pneumokokkrokotus tuli osaksi kansallista rokotusohjelmaa 2010. Muita yleisiä löy-
döksiä tässä ikäryhmässä olivat koagulaasinegatiiviset stafylokokit (17 %), *Streptococcus viridans* -ryhmä (5 %) ja *E. coli* (5 %).

Lasten likvorilöydökset

Lasten keskushermostoinfektioihin liittyvien bak-
teeri- ja sienilöydösten lukumäärä pysyi aikaisem-
pien vuosien tasolla, samoin aiheuttajamikrobien jakauma. Vuonna 2013 tapauksia ilmoitettiin yh-
teensä 21 (2000–2012, keskimäärin 35, vaihteluvä-
li 18–56). Tapauksista 10 todettiin alle 1-vuotiailla. Yleisimmät löydökset alle 1-vuotiailla olivat menin-
gokokki, *S. epidermidis* ja *S. pneumoniae* (taulukko 17) ja 1–14-vuotiailla *S. pneumoniae* ja meningokok-
ki (taulukko 18).

Vastasyntyneiden GBS -tauti

Varhaisia GBS-tautitapauksia (veri- ja/tai likvor-
löydökset yhteensä alle 7 vrk ikäisillä) todettiin 1995–2013 keskimäärin 32 tapausta (20–57/vuosi; 0,3–1,0/1000 elävänä syntynyttä). Vuonna 2013 ta-
pauksia oli 20 (0,3/1000 elävänä syntynyttä). Myö-
häisiä, yli viikon iässä todettuja GBS-tautitapauk-
sia oli 1995–2013 keskimäärin 15 vuodessa (6–24; 0,1–0,4 tapausta/ 1000 elävänä syntynyttä). Vuonna 2013 todettiin 11 tapausta (0,2/1000 elävänä synty-
nyttä).

Taulukko 15. Veriviljelylöydökset imeväisillä (alle 1-vuotiaat) 2002–2013, lkm.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Staphylococcus epidermidis	76	61	110	98	100	92	87	64	71	76	50	47
Escherichia coli	40	39	37	41	44	42	38	38	45	48	25	36
Streptococcus agalactiae	46	37	45	73	55	51	49	51	54	42	36	31
Staphylococcus, muu koagulaasinegatiivinen	35	20	36	31	41	39	33	43	32	33	26	24
Staphylococcus aureus	24	21	32	32	37	25	23	22	24	21	31	18
Streptococcus pneumoniae	17	25	28	26	27	21	26	25	20	11	8	8
Streptococcus viridans -ryhmä	8	13	15	12	10	9	8	9	18	11	3	5
Klebsiella-lajit	7	8	9	9	8	6	8	9	3	7	6	4
Neisseria meningitidis	2	2	5	3	2	3	3	5	4	1	2	4
Enterobacter-lajit	6	6	5	3	13	8	6	3	3	10	5	3
Acinetobacter-lajit	4	3	1	1	3	2	1	1	3	2	1	2
Bacillus	0	1	2	2	1	4	4	2	1	1	1	1
Haemophilus influenzae	0	4	1	2	1	1	2	2	1	0	4	1
Listeria monocytogenes	0	0	0	0	2	1	0	1	2	0	1	1
Salmonella, muu kuin Typhi	1	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1
Serratia-lajit	5	2	4	0	2	3	4	1	2	4	0	1
Streptococcus pyogenes	1	1	3	0	0	3	2	4	2	0	6	1
Bacteroides fragilis -ryhmä	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0	0	0
Citrobacter-lajit	1	1	0	1	1	0	0	1	1	0	1	0
Clostridium perfringens	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Clostridium, muu tai tunnistamaton	0	1	1	0	2	0	1	1	1	0	2	0
Enterococcus faecalis	11	11	9	15	22	8	5	10	20	12	11	0
Enterococcus faecium	2	2	3	2	3	0	1	2	2	1	0	0
Enterococcus, muu tai tunnistamaton	0	0	1	0	0	0	0	2	0	0	1	0
Haemophilus, muu kuin influenzae	0	1	0	1	1	0	1	0	0	1	0	0
Morganella morganii	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Peptostreptococcus ja Peptococcus	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Prevotella-lajit	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Propionibacterium-lajit	1	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0
Proteus mirabilis	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Proteus vulgaris	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pseudomonas aeruginosa	1	1	4	0	0	0	2	0	2	1	0	0
Stenotrophomonas maltophilia	1	1	0	1	0	2	0	2	2	0	0	0
Streptococcus bovis -ryhmä	1	1	1	1	0	0	0	2	0	0	0	0
Streptococcus milleri -ryhmä	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Streptococcus, muut betahemolyttiset	1	1	2	0	1	0	0	3	2	0	1	0
Veillonella-lajit	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Muut bakteerit	12	9	8	4	5	10	7	5	4	10	6	3
Bakteerit yhteensä	305	272	363	359	384	333	313	309	321	294	227	191
Candida albicans	10	2	3	4	4	2	3	1	2	1	1	1
Muut hiivat	8	2	0	1	0	1	1	0	0	1	2	0
Muut sienet	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Sienet yhteensä	18	4	3	5	4	4	4	1	2	2	3	1

Taulukko 16. Veriviljelylöydökset lapsilla (1–14-vuotiaat) 2002–2013, lkm.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Staphylococcus aureus	58	47	58	41	37	43	40	36	43	42	47	48
Streptococcus pneumoniae	92	94	88	101	99	115	87	92	95	74	35	35
Staphylococcus epidermidis	40	30	25	41	40	33	22	31	37	29	17	25
Streptococcus viridans -ryhmä	13	13	18	24	24	23	21	25	36	20	14	16
Escherichia coli	13	13	15	10	16	12	14	12	15	11	14	9
Staphylococcus, muu koagulaasinegatiivinen	14	16	9	13	8	18	13	16	21	13	11	8
Streptococcus pyogenes	10	12	4	0	9	13	11	11	6	16	9	8
Bacillus	5	6	2	7	6	0	6	3	3	2	5	5
Pseudomonas aeruginosa	4	6	3	6	3	2	1	3	7	4	3	4
Salmonella, muu kuin Typhi	1	1	1	1	2	5	2	0	6	2	3	4
Acinetobacter-lajit	8	2	1	4	1	2	2	4	1	0	1	3
Haemophilus influenzae	1	6	0	1	1	2	3	3	2	5	0	3
Klebsiella-lajit	6	4	5	10	3	6	5	2	4	2	6	3
Neisseria meningitidis	8	6	2	7	5	3	4	0	6	2	2	3
Fusobacterium-lajit	3	0	1	2	3	5	5	1	1	1	1	1
Haemophilus, muu kuin influenzae	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Listeria monocytogenes	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Propionibacterium-lajit	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1
Salmonella Typhi	1	1	1	2	0	2	0	0	0	2	0	1
Serratia-lajit	1	0	0	1	2	1	0	0	1	0	0	1
Stenotrophomonas maltophilia	0	1	3	0	1	3	4	2	2	0	1	1
Bacteroides fragilis -ryhmä	1	0	2	3	0	0	0	1	0	2	0	0
Bacteroides, muu kuin fragilis-ryhmä	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Campylobacter-lajit	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Citrobacter-lajit	1	0	0	1	0	2	2	1	1	0	0	0
Clostridium perfringens	0	1	0	0	1	2	0	1	1	0	0	0

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Clostridium, muu tai tunnistamaton	2	1	0	3	2	4	1	1	2	1	2	0
Enterobacter-lajit	1	6	3	3	1	2	4	3	2	3	1	0
Enterococcus faecalis	4	2	2	4	2	6	6	4	6	3	5	0
Enterococcus faecium	4	1	2	2	3	4	2	7	7	0	1	0
Enterococcus, muu tai tunnistamaton	0	2	2	0	2	2	3	0	1	0	0	0
Mycobacterium, muu tai tunnistamaton	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Peptostreptococcus ja Peptococcus	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	0
Prevotella-lajit	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Proteus mirabilis	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Pseudomonas, muut kuin aeruginosa	1	1	0	1	0	1	0	3	0	0	0	0
Streptococcus agalactiae	0	2	1	0	0	2	1	0	0	0	0	0
Streptococcus bovis -ryhmä	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Streptococcus milleri -ryhmä	1	0	0	3	2	0	2	2	2	1	1	0
Streptococcus, muut betahemolyttiset	0	3	2	2	4	1	0	2	2	1	1	0
Veillonella-lajit	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0
Yersinia pseudotuberculosis	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Muut bakteerit	16	11	18	22	14	15	10	10	24	10	11	10
Bakteerit yhteensä	309	291	270	315	293	330	271	276	335	249	195	191
Candida albicans	2	1	0	1	1	0	2	0	2	0	1	2
Muut hiivat	0	0	1	0	2	3	1	0	0	2	0	1
Muut sienet	1	2	0	0	2	1	0	0	0	1	0	0
Sienet yhteensä	3	3	1	1	5	4	3	0	2	3	1	3

Taulukko 17. Aivo-selkäydinnesteviljelylöydökset imeväisillä (alle 1-vuotiaat) 2002–2013, lkm.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Neisseria meningitidis	1	2	4	0	1	2	1	2	1	0	3	3
Staphylococcus epidermidis	3	3	3	3	3	2	1	2	2	2	1	3
Streptococcus pneumoniae	3	6	8	3	1	4	3	2	3	2	1	2
Staphylococcus aureus	0	3	2	1	0	1	2	2	1	0	3	1
Acinetobacter-lajit	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Bacillus	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Bacteroides, muu kuin fragilis-ryhmä	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Citrobacter-lajit	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0
Enterobacter-lajit	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Enterococcus faecalis	0	1	1	0	2	1	0	0	0	0	0	0
Enterococcus faecium	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Escherichia coli	1	1	2	0	2	1	1	1	2	1	0	0
Haemophilus influenzae	0	1	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0
Klebsiella-lajit	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0
Mycobacterium, muu kuin avium	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Propionibacterium-lajit	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Serratia-lajit	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Staphylococcus, muu koagulaasinegatiivinen	4	1	2	1	0	0	4	1	0	0	2	0
Streptococcus agalactiae	5	1	10	7	7	6	3	6	8	2	3	0
Streptococcus pyogenes	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Streptococcus viridans -ryhmä	0	1	0	0	0	0	0	2	0	1	0	0
Muut bakteerit	2	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Bakteerit yhteensä	20	22	36	16	19	19	15	22	19	8	14	10
Candida albicans	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Sienet yhteensä	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0

Taulukko 18. Aivo-selkäydinnesteviljelylöydökset lapsilla (1–14-vuotiaat) 2002–2013, lkm

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
<i>Streptococcus pneumoniae</i>	2	10	2	1	5	5	2	4	2	3	0	4
<i>Neisseria meningitidis</i>	7	4	4	5	7	5	3	2	3	4	2	3
<i>Staphylococcus aureus</i>	1	2	2	0	0	2	3	3	2	2	2	1
<i>Staphylococcus</i> , muu koagulaasinegatiivinen	3	2	2	2	0	0	0	1	0	0	0	1
<i>Acinetobacter</i> -lajit	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Bacteroides fragilis</i> -ryhmä	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
<i>Citrobacter</i> -lajit	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Corynebacterium</i> -lajit	0	0	0	0	0	0	2	0	1	0	0	0
<i>Enterobacter</i> -lajit	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	1	0
<i>Enterococcus faecalis</i>	0	0	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0
<i>Enterococcus faecium</i>	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Escherichia coli</i>	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0
<i>Haemophilus influenzae</i>	0	4	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
<i>Mycobacterium</i> , muu kuin <i>avium</i>	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Peptostreptococcus</i> ja <i>Peptococcus</i>	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
<i>Propionibacterium</i> -lajit	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0
<i>Staphylococcus epidermidis</i>	7	1	4	2	0	1	5	2	1	2	1	0
<i>Stenotrophomonas maltophilia</i>	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Streptococcus agalactiae</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Streptococcus pyogenes</i>	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
<i>Streptococcus viridans</i> -ryhmä	0	1	1	0	2	0	0	0	0	0	0	0
<i>Streptococcus</i> , muut betahemolyttiset	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Muut bakteerit	5	0	0	5	1	0	6	3	1	4	2	2
Bakteerit yhteensä	30	26	19	18	18	13	21	17	11	17	10	11
<i>Candida albicans</i>	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Sienet yhteensä	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0

AIKUISTEN VERI- JA LIKVORILÖYDÖKSET

Aikuisten veriviljelylöydökset

Aikuisten veriviljelylöydösten kokonaismäärä oli 2013 11 658 (2012: 11 096). 65 vuotta täyttäneillä veriviljelylöydösten määrä on aiempaan tapaan edelleen kasvussa 7614 (2012: 7153). Grampositiiviset bakteerit olivat yleisempiä työikäisillä (15–64-vuotiailla) ja gramnegatiiviset 65 vuotta täyttäneillä. Anaerobibakteerien osuus kaikista aikuisten veriviljelypositiivisista löydöksistä oli noin 5 prosenttia ja sienten osuus 2 prosenttia.

Työikäisillä tavallisin bakteerilöydös oli *Escherichia coli* kattaen lähes neljänneksen kaikista tapauksista (taulukko 19). Seuraavaksi yleisimmät olivat *Staphylococcus aureus* (16 %), *Streptococcus pneumoniae* (9 %), koagulaasinegatiiviset stafylokokit (9 %) ja Klebsiella-lajit (5 %).

E. coli oli myös 65 vuotta täyttäneillä tavallisin veriviljelylöydös (kolmannes löydöksistä) (taulukko 20). Seuraavaksi yleisimmät bakteerit olivat *S. aureus* (12 %), koagulaasinegatiiviset stafylokokit (8 %) ja Klebsiella-lajit (7 %).

Aikuisten likvorilöydökset

Vuonna 2013 aikuisten likvorin mikrobilöydöksiä ilmoitettiin kaikkiaan 112 (2000–2012: keskimäärin 141, vaihteluväli 36–191). Tapauksista 39 % (44/112) todettiin yli 65-vuotiailla.

Työikäisillä koagulaasinegatiivinen stafylokokki ilmoitettiin 34 prosentissa tapauksista (taulukko 22). Varsinaisista taudinaiheuttajista yleisimmät olivat pneumokokki (19 %) ja *S. aureus* (16 %). 65 vuotta täyttäneillä 27 % viljelylöydöksistä oli koagulaasinegatiivisia stafylokokkeja (taulukko 23). *S. aureus* (23 %), pneumokokki (14 %) ja *Listeria monocytogenes* (9 %) olivat tavallisimmin ilmoitetut varsinaiset patogeenit.

A-ryhmän streptokokki

Vuonna 2013 invasiivisten A-ryhmän streptokokki (*Streptococcus pyogenes*)-infektioiden määrä laski hie-
man verrattuna edellisvuoteen (2013: 191 ja 2012: 216). A-ryhmän streptokokin vallitsevat emm-tyypit, emm1, emm28 ja emm89, ovat samat kuin aiempina-
kin vuosina (taulukko 21). Huomattavaa on makro-
lideille resistentin tyypin (emm33) ilmaantuminen
vuonna 2012 (5; 2 %) ja nousu vuoden 2013 aikana
(13; 7 %). Edellä mainittujen lisäksi emm12 osuus
on pysynyt tasaisen koholla (5 %). Aiemmin yleis-
tä tyyppiä emm84 ei vuonna 2013 todettu lainkaan.
Vaikka uusia tyyppijä ilmaantuu koko ajan, vuonna
2013 neljä yleisintä emm-tyyppiä kattoi 72 % kaikis-
ta emm-tyypeistä (taulukko 21).

Taulukko 19. Veriviljelylöydökset 15–64-vuotiailla 2002–2013, lkm.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
<i>Escherichia coli</i>	580	645	707	780	797	837	871	885	930	935	942	951
<i>Staphylococcus aureus</i>	462	448	488	459	565	549	529	540	585	645	622	653
<i>Streptococcus pneumoniae</i>	333	406	386	377	348	353	480	441	413	393	362	356
Klebsiella-lajit	134	121	159	184	145	159	198	187	207	164	216	220
<i>Staphylococcus epidermidis</i>	305	286	294	286	281	265	279	313	264	223	181	210
<i>Streptococcus</i> , muut betahemolyttiset	78	80	101	96	127	117	113	113	131	139	119	156
<i>Staphylococcus</i> , muu koagulaasinegatiivinen	138	114	126	113	120	141	151	137	139	143	104	153
<i>Streptococcus pyogenes</i>	93	78	100	76	105	134	157	118	113	102	126	110
<i>Streptococcus viridans</i> -ryhmä	105	126	141	141	130	118	140	144	150	139	88	106
<i>Bacteroides fragilis</i> -ryhmä	61	59	67	83	85	82	109	68	110	109	103	102
<i>Streptococcus milleri</i> -ryhmä	48	48	48	54	62	64	72	57	68	86	78	98
<i>Streptococcus agalactiae</i>	78	68	64	99	76	83	96	95	110	75	89	96
<i>Pseudomonas aeruginosa</i>	73	85	58	88	62	72	74	78	91	92	79	91
Enterobacter-lajit	53	60	62	49	77	70	69	82	99	86	96	90
<i>Bacillus</i>	18	22	15	18	22	24	25	21	32	34	27	42
<i>Fusobacterium</i> -lajit	15	21	32	31	19	31	31	27	37	31	48	41
Salmonella, muu kuin Typhi	12	22	35	29	50	58	48	26	42	33	35	37
Serratia-lajit	12	14	10	16	18	19	24	27	20	32	25	32
Citrobacter-lajit	14	10	21	15	28	19	23	29	31	28	25	23
<i>Peptostreptococcus</i> ja <i>Peptococcus</i>	22	23	15	21	18	11	12	27	15	30	18	22
<i>Proteus mirabilis</i>	15	11	15	12	18	14	14	18	26	17	24	22
<i>Haemophilus influenzae</i>	9	33	11	13	9	26	18	19	18	22	25	20
<i>Morganella morganii</i>	3	4	4	3	8	7	14	8	6	8	7	18
<i>Capnocytophaga canimorsus</i>	6	6	6	8	8	8	8	11	11	17	13	14
<i>Clostridium</i> , muu tai tunnistamaton	28	14	17	22	20	15	19	20	22	19	16	14
<i>Stenotrophomonas maltophilia</i>	14	6	12	12	7	5	15	12	12	9	7	14
<i>Acinetobacter</i> -lajit	13	10	16	16	10	21	13	18	14	21	14	11

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
<i>Listeria monocytogenes</i>	9	12	7	10	10	9	8	9	15	7	17	11
Prevotella-lajit	4	11	11	15	11	8	13	13	15	16	16	10
Propionibacterium-lajit	8	11	6	9	7	5	3	9	6	9	7	9
Pseudomonas, muut kuin aeruginosa	3	4	5	4	0	4	9	7	7	7	8	9
Veillonella-lajit	2	3	1	6	3	5	3	7	5	13	6	9
Campylobacter-lajit	7	10	13	5	3	8	7	11	10	4	6	8
Clostridium perfringens	6	9	6	16	11	12	10	16	16	8	11	8
Bacteroides, muu kuin fragilis-ryhmä	5	0	5	2	4	3	5	10	1	7	3	7
Mycobacterium avium	0	1	0	2	2	2	1	2	2	2	3	5
Neisseria meningitidis	20	18	18	16	20	21	9	13	14	17	12	5
Salmonella Typhi	1	3	4	3	3	4	1	3	9	3	1	5
Haemophilus, muu kuin influenzae	4	1	5	6	3	3	3	0	2	3	9	4
Streptococcus bovis -ryhmä	2	2	3	8	5	7	1	6	7	6	6	4
Mycobacterium, muu tai tunnistamaton	1	4	0	1	2	3	1	0	0	2	1	3
Proteus vulgaris	0	3	4	3	7	3	2	3	2	2	3	2
Hafnia alvei	1	5	4	3	0	1	3	6	2	2	2	1
Yersinia pseudotuberculosis	2	1	1	0	0	0	1	0	0	0	1	1
Enterococcus faecalis	99	84	80	100	83	105	83	107	86	97	78	0
Enterococcus faecium	53	51	45	66	69	81	91	89	91	108	64	0
Enterococcus, muu tai tunnistamaton	14	10	10	11	6	4	7	13	13	12	16	0
Yersinia enterocolitica	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0	0	0
Muut bakteerit	92	84	89	93	97	84	103	99	90	93	104	131
Bakteerit yhteensä	3055	3147	3327	3481	3561	3674	3966	3945	4090	4050	3863	3934
Candida albicans	29	43	45	42	54	55	55	55	57	74	56	64
Muut hiivat	23	35	24	22	22	25	42	28	37	30	31	42
Muut sienet	2	1	2	1	2	2	4	5	2	5	2	4
Sienet yhteensä	54	79	71	65	78	82	101	88	96	109	89	110

Taulukko 20. Veriviljelylöydökset 65 vuotta täyttäneillä 2002–2013, lkm.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Escherichia coli	1213	1314	1466	1624	1706	1760	1890	2056	2233	2481	2474	2881
Staphylococcus aureus	452	467	486	484	602	570	675	692	731	783	800	883
Klebsiella-lajit	230	253	341	339	326	338	420	462	468	473	537	559
Staphylococcus epidermidis	228	231	254	284	265	275	299	270	325	316	299	344
Streptococcus, muut betahemolyttiset	100	123	135	140	174	171	177	222	258	267	294	322
Streptococcus pneumoniae	200	241	239	229	270	294	326	294	303	296	343	319
Staphylococcus, muu koagulaasinegatiivinen	134	112	114	116	129	139	165	155	143	156	170	251
Pseudomonas aeruginosa	148	148	139	151	154	188	191	184	218	196	249	230
Bacteroides fragilis -ryhmä	96	118	120	135	119	135	146	164	178	203	183	203
Enterobacter-lajit	87	97	92	115	95	105	131	128	156	157	172	189
Streptococcus viridans -ryhmä	83	103	103	106	110	115	140	135	132	138	89	141
Streptococcus agalactiae	49	62	76	84	81	77	94	104	126	113	117	129
Proteus mirabilis	57	62	80	57	68	93	99	102	106	98	130	119
Citrobacter-lajit	40	44	43	42	42	35	65	59	76	59	95	100
Streptococcus milleri -ryhmä	28	43	45	50	67	54	53	62	59	58	65	92
Serratia-lajit	15	28	18	33	27	33	50	37	59	56	65	81
Streptococcus pyogenes	46	28	33	34	48	58	50	63	50	50	75	72
Listeria monocytogenes	11	19	18	20	26	26	26	20	44	31	36	45
Clostridium perfringens	26	27	32	29	36	39	34	49	40	51	56	35
Peptostreptococcus ja Peptococcus	14	20	13	17	22	25	14	29	36	26	24	32
Morganella morganii	13	10	14	21	14	26	11	18	29	30	16	30
Streptococcus bovis -ryhmä	7	9	20	12	17	17	15	25	12	12	17	26
Acinetobacter-lajit	17	8	13	10	18	11	12	16	16	17	19	21
Haemophilus influenzae	15	32	13	28	21	25	21	22	19	37	51	20
Fusobacterium-lajit	16	7	13	10	9	15	10	8	17	14	19	18
Bacillus	11	10	10	10	17	9	11	12	7	14	7	17
Clostridium, muu tai tunnistamaton	23	18	25	21	22	31	18	27	35	24	26	17

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Proteus vulgaris	7	8	7	9	9	9	4	4	8	8	12	14
Bacteroides, muu kuin fragilis-ryhmä	3	5	8	4	3	5	8	13	8	8	16	12
Capnocytophaga canimorsus	1	1	1	1	4	2	3	2	2	6	7	12
Pseudomonas, muut kuin aeruginosa	6	6	3	7	9	11	10	11	10	8	11	12
Stenotrophomonas maltophilia	3	6	10	6	10	8	3	6	7	4	8	12
Prevotella-lajit	11	4	11	10	10	8	11	15	13	14	7	11
Veillonella-lajit	0	1	1	7	2	6	9	5	4	6	5	10
Salmonella, muu kuin Typhi	7	5	6	14	11	8	19	6	8	7	13	9
Propionibacterium-lajit	15	4	8	13	9	4	5	9	10	13	6	7
Haemophilus, muu kuin influenzae	2	1	3	2	2	1	1	1	1	0	3	6
Hafnia alvei	1	1	4	4	3	6	8	7	7	1	8	6
Enterococcus, muu tai tunnistamaton	18	19	16	17	19	15	24	20	24	33	26	5
Campylobacter-lajit	3	1	5	3	5	3	5	6	3	1	4	4
Neisseria meningitidis	4	4	3	2	5	2	6	6	6	6	5	4
Mycobacterium, muu tai tunnistamaton	0	2	3	0	5	1	3	0	5	1	1	1
Enterococcus faecalis	149	146	192	183	202	220	217	222	229	275	216	0
Enterococcus faecium	48	76	97	74	108	132	126	175	180	198	135	0
Mycobacterium avium	1	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0
Salmonella Typhi	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Yersinia enterocolitica	1	3	1	1	1	1	0	1	1	0	3	0
Yersinia pseudotuberculosis	1	1	2	2	1	1	0	3	1	0	1	0
Muut bakteerit	68	87	96	96	96	82	124	123	121	143	140	176
Bakteerit yhteensä	3708	4016	4432	4658	4999	5189	5730	6050	6524	6888	7055	7477
Candida albicans	39	63	51	39	54	56	66	49	93	65	70	77
Muut hiivat	31	46	27	25	22	27	25	42	33	44	39	59
Muut sienet	0	3	0	3	0	0	2	0	0	4	0	1
Sienet yhteensä	70	112	78	67	76	83	93	91	126	113	109	137

Taulukko 21. A-streptokokki verilöydökset emm-tyypin mukaisesti 2006–2013, lkm ja %.

Tartunta-tauti-rekisteriin ilmoitetut tapaukset	Tutkitut kannat	emm1	emm28	emm84	emm89	emm33	Muut	Tyypitty-mättömät
2006	163	25 (15 %)	33 (20 %)	24 (15 %)	11 (7 %)	0 (0 %)	59 (36 %)	11 (7 %)
2007	205	58 (28 %)	26 (13 %)	32 (16 %)	12 (6 %)	0 (0 %)	72 (35 %)	5 (2 %)
2008	225	52 (23 %)	47 (21 %)	9 (4 %)	10 (4 %)	0 (0 %)	102 (45 %)	5 (2 %)
2009	191	25 (13 %)	56 (29 %)	4 (2 %)	29 (15 %)	0 (0 %)	74 (39 %)	3 (2 %)
2010	167	22 (13 %)	37 (22 %)	4 (2 %)	26 (16 %)	0 (0 %)	77 (46 %)	1 (<1 %)
2011	163	25 (15 %)	37 (23 %)	4 (2 %)	30 (18 %)	0 (0 %)	66 (40 %)	1 (<1 %)
2012	210	23 (11 %)	66 (31 %)	1 (<1 %)	58 (28 %)	5 (2 %)	52 (25 %)	5 (2 %)
2013	176	13 (7 %)	58 (33 %)	0 (0 %)	43 (24 %)	13 (7 %)	49 (28 %)	0 (0 %)

Taulukko 22. Aivo-selkäydinnesteviljelylöydökset 15–64-vuotiailla 2002–2013, lkm.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
<i>Streptococcus pneumoniae</i>	19	26	21	16	17	14	26	19	14	12	18	13
<i>Staphylococcus epidermidis</i>	27	21	24	34	32	17	27	18	11	10	21	12
<i>Staphylococcus aureus</i>	6	10	17	10	9	16	13	13	12	20	15	11
<i>Staphylococcus</i> , muu koagulaasinegatiivinen	12	6	16	14	12	7	14	10	8	6	7	11
<i>Propionibacterium</i> -lajit	6	6	11	5	5	5	4	4	7	4	5	7
<i>Enterobacter</i> -lajit	1	0	3	5	2	2	9	3	1	2	4	2
<i>Haemophilus influenzae</i>	2	0	1	0	0	0	3	1	0	2	1	2
<i>Listeria monocytogenes</i>	0	2	1	0	2	1	1	2	1	1	1	2
<i>Campylobacter</i> -lajit	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
<i>Corynebacterium</i> -lajit	0	1	1	2	1	1	0	1	0	0	1	1
<i>Escherichia coli</i>	3	0	0	7	4	3	3	4	1	1	2	1
<i>Klebsiella</i> -lajit	0	0	0	0	0	0	4	2	1	2	0	1
<i>Neisseria meningitidis</i>	19	15	11	15	20	16	4	9	6	7	6	1
<i>Pseudomonas aeruginosa</i>	5	4	2	4	6	3	4	5	3	1	4	1
<i>Streptococcus agalactiae</i>	1	0	2	0	1	5	2	0	2	0	1	1
<i>Acinetobacter</i> -lajit	2	1	1	3	3	5	2	3	0	2	2	0
<i>Bacillus</i>	5	0	0	3	6	4	3	0	0	0	2	0
<i>Capnocytophaga canimorsus</i>	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0
<i>Citrobacter</i> -lajit	0	1	1	2	0	1	0	0	1	0	1	0
<i>Enterococcus faecalis</i>	2	3	5	3	4	5	4	3	4	3	3	0
<i>Enterococcus faecium</i>	1	0	2	1	0	1	0	1	0	2	2	0
<i>Enterococcus</i> , muu tai tunnistamaton	1	0	0	0	1	1	1	0	0	1	0	0
<i>Haemophilus</i> , muu kuin <i>influenzae</i>	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2	0	0
<i>Morganella morganii</i>	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Mycobacterium</i> , muu kuin <i>avium</i>	2	1	0	0	0	1	2	0	0	0	2	0
<i>Peptostreptococcus</i> ja <i>Peptococcus</i>	0	2	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Prevotella-lajit	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Proteus mirabilis	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Pseudomonas, muut kuin aeruginosa	0	1	0	0	1	1	1	1	0	1	0	0
Salmonella, muu kuin Typhi	0	1	0	0	0	0	2	0	0	1	0	0
Serratia-lajit	0	2	1	1	0	3	0	0	0	1	0	0
Stenotrophomonas maltophilia	0	0	1	0	0	1	0	0	0	1	0	0
Streptococcus bovis -ryhmä	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Streptococcus milleri -ryhmä	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Streptococcus pyogenes	1	1	0	0	1	0	2	2	1	1	0	0
Streptococcus viridans -ryhmä	6	2	1	4	7	2	1	2	2	4	1	0
Streptococcus, muut betahemolyttiset	2	0	1	1	0	0	1	2	1	2	0	0
Muut bakteerit	6	3	3	5	10	7	5	7	2	6	3	0
Bakteerit yhteensä	131	109	126	136	144	123	139	114	79	96	103	67
Candida albicans	1	1	2	1	0	1	0	0	0	0	1	0
Muut hiivat	1	0	3	1	3	4	1	0	1	0	2	1
Muut sienet	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Sienet yhteensä	2	1	5	2	3	6	1	0	1	0	3	1

Taulukko 23. Aivo-selkäydinnesteviljelylöydökset 65 vuotta täyttäneillä 2002–2013, lkm.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Staphylococcus aureus	2	7	7	5	3	2	3	6	5	5	2	10
Staphylococcus epidermidis	7	5	6	10	9	12	10	6	2	4	7	7
Streptococcus pneumoniae	4	5	4	8	10	4	7	10	6	7	4	6
Staphylococcus, muu koagulaasinegatiivinen	5	4	5	5	3	2	3	3	3	1	3	5
Listeria monocytogenes	2	4	2	4	3	2	2	2	6	4	4	4
Propionibacterium-lajit	4	0	1	0	2	0	2	2	1	1	2	3
Pseudomonas aeruginosa	0	0	1	0	1	0	2	0	0	0	1	2
Citrobacter-lajit	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Enterobacter-lajit	2	0	1	0	0	1	0	0	1	1	1	1
Escherichia coli	1	2	2	1	1	0	1	1	1	2	1	1
Neisseria meningitidis	0	1	1	2	1	0	1	0	2	0	1	1
Streptococcus agalactiae	0	1	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1
Streptococcus, muut betahemolyttiset	0	2	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1
Acinetobacter-lajit	2	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Bacillus	3	0	0	0	0	0	1	0	0	2	1	0
Bacteroides fragilis -ryhmä	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Corynebacterium-lajit	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Enterococcus faecalis	2	3	0	2	2	3	0	1	0	0	1	0
Enterococcus faecium	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0
Enterococcus, muu tai tunnistamaton	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Haemophilus influenzae	0	0	0	1	2	2	1	1	0	1	0	0
Klebsiella-lajit	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0
Mycobacterium avium	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Mycobacterium, muu kuin avium	1	4	1	3	0	0	1	1	0	1	0	0
Peptostreptococcus ja Peptococcus	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Proteus mirabilis	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0
Proteus vulgaris	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Pseudomonas, muut kuin aeruginosa	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Serratia-lajit	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stenotrophomonas maltophilia	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Streptococcus bovis -ryhmä	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Streptococcus milleri -ryhmä	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Streptococcus pyogenes	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Streptococcus viridans -ryhmä	1	0	1	0	1	1	0	3	1	0	0	0
Muut bakteerit	3	2	1	2	3	2	1	1	5	3	0	1
Bakteerit yhteensä	42	44	36	46	42	32	37	45	36	33	30	44
Candida albicans	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	1	0
Muut hiivat	2	0	1	0	2	0	0	2	0	2	0	0
Sienet yhteensä	2	0	1	1	2	0	1	2	0	2	1	0

Taulukko 24. Veriviljelylöydökset kaikki ikäryhmät 2002–2013, lkm.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
<i>Escherichia coli</i>	1846	2011	2225	2455	2563	2651	2813	2991	3223	3475	3455	3877
<i>Staphylococcus aureus</i>	996	983	1064	1016	1241	1187	1267	1290	1383	1491	1500	1602
<i>Klebsiella</i> -lajit	377	386	514	542	482	509	631	660	682	646	765	786
<i>Streptococcus pneumoniae</i>	642	766	741	733	744	783	919	852	831	774	748	718
<i>Staphylococcus epidermidis</i>	649	608	683	709	686	665	687	678	697	644	547	626
<i>Streptococcus</i> , muut betahemolyttiset	179	207	240	238	306	289	290	340	393	407	415	478
<i>Staphylococcus</i> , muu koagulaasinegatiivinen	321	262	285	273	298	337	362	351	335	345	311	436
<i>Pseudomonas aeruginosa</i>	226	240	204	245	219	262	268	265	318	293	331	325
<i>Bacteroides fragilis</i> -ryhmä	158	177	189	221	204	218	256	233	289	314	286	305
<i>Enterobacter</i> -lajit	147	169	162	170	186	185	210	216	260	256	274	282
<i>Streptococcus viridans</i> -ryhmä	209	255	277	283	274	265	309	313	336	308	194	268
<i>Streptococcus agalactiae</i>	173	169	186	256	212	213	240	250	290	230	242	256
<i>Streptococcus pyogenes</i>	150	119	140	110	162	208	220	196	171	168	216	191
<i>Streptococcus milleri</i> -ryhmä	78	91	93	107	132	118	127	121	129	145	144	190
<i>Proteus mirabilis</i>	72	73	97	69	87	109	113	120	132	115	154	141
<i>Citrobacter</i> -lajit	56	55	64	59	71	56	90	90	109	87	121	123
<i>Serratia</i> -lajit	33	44	32	50	49	56	78	65	82	92	90	115
<i>Bacillus</i>	34	39	29	37	46	37	46	38	43	51	40	65
<i>Fusobacterium</i> -lajit	34	28	46	43	31	51	46	36	55	46	68	60
<i>Listeria monocytogenes</i>	20	32	25	30	38	36	34	30	61	38	54	58
<i>Peptostreptococcus</i> ja <i>Peptococcus</i>	36	43	28	38	40	36	26	56	52	58	43	54
<i>Salmonella</i> , muu kuin Typhi	21	28	42	44	63	71	69	33	56	43	51	51
<i>Morganella morganii</i>	16	14	18	24	22	33	25	26	35	38	23	48
<i>Haemophilus influenzae</i>	25	75	25	44	32	54	44	46	40	64	80	44
<i>Clostridium perfringens</i>	33	37	38	46	48	53	44	66	57	59	67	43
<i>Acinetobacter</i> -lajit	42	23	31	31	32	36	28	39	34	40	35	37
<i>Clostridium</i> , muu tai tunnistamaton	53	34	43	46	46	50	39	49	60	44	46	31

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Streptococcus bovis -ryhmä	10	12	24	21	23	24	16	33	19	18	23	30
Stenotrophomonas maltophilia	18	14	25	19	18	18	22	22	23	13	16	27
Capnocytophaga canimorsus	7	7	7	9	12	10	11	13	13	23	20	26
Prevotella-lajit	15	15	23	25	21	16	25	28	28	30	23	21
Pseudomonas, muut kuin aeruginosa	10	11	8	12	9	16	19	21	17	15	19	21
Bacteroides, muu kuin fragilis-ryhmä	8	5	13	6	7	8	13	23	9	15	19	19
Veillonella-lajit	2	4	2	13	7	11	12	12	10	19	11	19
Propionibacterium-lajit	24	16	14	22	16	10	8	18	16	23	15	17
Neisseria meningitidis	34	30	28	28	32	29	22	24	30	26	21	16
Proteus vulgaris	7	11	11	12	16	12	6	7	10	10	15	16
Campylobacter-lajit	10	11	18	8	8	11	12	17	13	5	10	12
Haemophilus, muu kuin influenzae	6	3	8	9	6	4	5	1	3	4	13	11
Hafnia alvei	2	6	8	7	3	7	11	13	9	3	10	7
Salmonella Typhi	2	5	5	6	3	6	1	3	9	5	1	6
Enterococcus, muu tai tunnistamaton	32	31	29	28	27	21	34	35	38	45	43	5
Mycobacterium avium	1	1	0	3	2	2	2	2	2	2	3	5
Mycobacterium, muu tai tunnistamaton	1	6	3	1	7	4	4	0	5	4	2	4
Yersinia pseudotuberculosis	3	3	3	2	1	1	1	3	1	0	2	1
Enterococcus faecalis	263	243	283	302	309	339	311	343	341	387	310	0
Enterococcus faecium	107	130	147	144	183	217	220	273	280	307	200	0
Yersinia enterocolitica	1	3	1	2	1	1	0	2	2	0	3	0
Muut bakteerit	188	191	211	215	212	191	244	237	239	256	261	320
Bakteerit yhteensä	7377	7726	8392	8813	9237	9526	10280	10580	11270	11481	11340	11793
Candida albicans	80	109	99	86	113	113	126	105	154	140	128	144
Muut hiivat	62	83	52	48	46	56	69	70	70	77	72	102
Muut sienet	3	6	2	4	4	4	6	5	2	10	2	5
Sienet yhteensä	145	198	153	138	163	173	201	180	226	227	202	251

Taulukko 25. Aivo-selkäydinnesteviljelylöydökset, kaikki ikäryhmät 2002–2013, lkm.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
<i>Streptococcus pneumoniae</i>	28	47	35	28	33	27	38	35	25	24	23	25
<i>Staphylococcus aureus</i>	9	22	28	16	12	21	21	24	20	27	22	23
<i>Staphylococcus epidermidis</i>	44	30	37	49	44	32	43	28	16	18	30	22
<i>Staphylococcus</i> , muu koagulaasinegatiivinen	24	13	25	22	15	9	21	15	11	7	12	17
<i>Propionibacterium</i> -lajit	10	7	13	6	7	5	6	6	8	6	7	10
<i>Neisseria meningitidis</i>	27	22	20	22	29	23	9	13	12	11	12	8
<i>Listeria monocytogenes</i>	2	6	3	4	5	3	3	4	7	5	5	6
<i>Enterobacter</i> -lajit	3	0	6	5	2	3	9	4	2	3	6	3
<i>Pseudomonas aeruginosa</i>	5	4	3	4	7	3	6	5	3	1	5	3
<i>Escherichia coli</i>	5	3	4	8	8	4	5	6	4	4	4	2
<i>Haemophilus influenzae</i>	2	5	1	2	2	2	4	3	0	4	1	2
<i>Streptococcus agalactiae</i>	6	2	12	7	8	11	5	7	11	2	4	2
<i>Campylobacter</i> -lajit	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
<i>Citrobacter</i> -lajit	1	1	1	2	0	2	0	0	2	1	1	1
<i>Corynebacterium</i> -lajit	0	2	1	2	1	1	2	1	2	0	1	1
<i>Klebsiella</i> -lajit	0	0	0	0	0	0	5	4	1	2	1	1
<i>Streptococcus</i> , muut betahemolyttiset	3	2	1	2	0	0	1	4	1	2	0	1
<i>Acinetobacter</i> -lajit	6	2	2	4	5	6	2	3	0	2	2	0
<i>Bacillus</i>	8	0	0	3	7	4	4	0	0	2	3	0
<i>Bacteroides fragilis</i> -ryhmä	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0
<i>Bacteroides</i> , muu kuin <i>fragilis</i> -ryhmä	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
<i>Capnocytophaga canimorsus</i>	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0
<i>Enterococcus faecalis</i>	4	7	7	6	8	9	4	4	5	3	4	0
<i>Enterococcus faecium</i>	2	1	3	1	1	1	0	2	0	2	3	0
<i>Enterococcus</i> , muu tai tunnistamaton	2	0	0	0	1	1	1	0	1	1	0	0
<i>Haemophilus</i> , muu kuin <i>influenzae</i>	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2	0	0
<i>Morganella morganii</i>	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
<i>Mycobacterium avium</i>	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Mycobacterium</i> , muu kuin <i>avium</i>	3	6	1	3	0	1	3	1	1	1	2	0
<i>Peptostreptococcus</i> ja <i>Peptococcus</i>	0	3	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0
<i>Prevotella</i> -lajit	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Proteus mirabilis</i>	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0	0
<i>Proteus vulgaris</i>	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Pseudomonas</i> , muut kuin <i>aeruginosa</i>	0	1	1	0	1	1	1	1	0	1	0	0
<i>Salmonella</i> , muu kuin <i>Typhi</i>	0	1	0	0	0	0	2	0	0	1	0	0
<i>Serratia</i> -lajit	0	2	3	1	0	3	0	0	0	1	0	0
<i>Stenotrophomonas maltophilia</i>	0	1	2	0	0	1	0	0	0	1	0	0
<i>Streptococcus bovis</i> -ryhmä	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0
<i>Streptococcus milleri</i> -ryhmä	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0
<i>Streptococcus pyogenes</i>	4	1	0	0	1	0	2	3	1	1	1	0
<i>Streptococcus viridans</i> -ryhmä	7	4	3	4	10	3	1	7	3	5	1	0
Muut bakteerit	16	6	5	12	14	9	12	12	8	13	5	4
Bakteerit yhteensä	223	201	217	216	223	187	212	198	145	154	157	132
<i>Candida albicans</i>	1	1	3	2	0	1	1	1	0	0	3	0
Muut hiivat	3	0	4	1	5	4	1	2	1	2	2	1
Muut sienet	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Sienet yhteensä	4	1	7	3	5	6	2	3	1	2	5	1

Kirjoittajat

Hengitystieinfektiot

Adenovirus

Niina Ikonen, Outi Lyytikäinen (THL)

Influenssa A ja B

Niina Ikonen, Outi Lyytikäinen, Hanna Nohynek (THL)

Parainfluenssa

Niina Ikonen, Outi Lyytikäinen (THL)

Rinovirus

Carita Savolainen-Kopra, Outi Lyytikäinen (THL)

RSV

Niina Ikonen, Outi Lyytikäinen (THL)

Hinkuyskä

Suvi Timonen, Qiushui He, Hanna Nohynek (THL)

Keuhkoklamydia

Mirja Puolakkainen (Helsingin yliopisto)

Legionella

Suvi Timonen, Jaana Kusnetsov, Silja Mentula, Sari Jaakola, Outi Lyytikäinen (THL)

Mykoplasma

Mirja Puolakkainen (Helsingin yliopisto)

Suolistoinfektiot

Elintarvikevälitteiset epidemiat

Ruska Rimhanen-Finne, Saara Salmenlinna, Susanna Lukinmaa-Åberg, Aino Kyyhkynen, Anja Siitonen (THL)

Clostridium difficile

Outi Lyytikäinen, Silja Mentula (THL)

EHEC

Ruska Rimhanen-Finne, Saara Salmenlinna, Aino Kyyhkynen, Anja Siitonen (THL)

Kampylobakteeri

Markku Kuusi, Susanna Lukinmaa-Åberg (THL)

Listeria

Ruska Rimhanen-Finne, Susanna Lukinmaa-Åberg (THL)

Salmonella

Ruska Rimhanen-Finne, Saara Salmenlinna, Anja Siitonen, Hanna Nohynek (THL)

Shigella

Markku Kuusi, Anja Siitonen (THL)

Yersinia

Elisa Huovinen, Anja Siitonen (THL)

Norovirus

Merja Roivainen, Markku Kuusi, Haider Al-Hello (THL),

Leena Maunula (Helsingin yliopisto)

Rotavirus

Suvi Timonen, Merja Roivainen, Haider Al-Hello, Tuija Leino (THL),

Leena Maunula (Helsingin yliopisto)

Hepatiitit

Hepatiitti A

Markku Kuusi, Mia Kontio, Tuija Leino (THL)

Hepatiitti B

Markku Kuusi, Henricki Brummer-Korvenkontio, Kirsi Liitsola, Tuija Leino (THL)

Hepatiitti C

Elisa Huovinen, Maarit Sillanpää, Henricki Brummer-Korvenkontio, Kirsi Liitsola (THL)

Sukupuolitaudit

Klamydia

Eija Hiltunen-Back (HUS)

Tippuri

Eija Hiltunen-Back (HUS), Jari Jalava (THL)

Kuppa

Eija Hiltunen-Back (HUS)

Hiv ja aids

Henricki Brummer-Korvenkontio, Kirsi Liitsola (THL)

Mikrobilääkeresistenssi

MRSA

Outi Lyytikäinen, Laura Lindholm, Jaana Vuopio (THL)

VRE

Outi Lyytikäinen, Laura Lindholm, Jaana Vuopio (THL)

ESBL

Outi Lyytikäinen, Jari Jalava, Monica Österblad (THL)

Tuberkuloosi

Tuberkuloosi

Hanna Soini, Outi Lyytikäinen (THL), Tuula Vasankari (Filha)

Muut infektiot

Invasiivinen pneumokokkitauti

Outi Lyytikäinen, Jari Jalava, Maija Toropainen, Lotta Siira, Arto Palmu, Pekka Nuorti (THL)

Haemophilus

Suvi Timonen, Maija Toropainen, Tuija Leino, (THL)

Meningokokki

Suvi Timonen, Maija Toropainen, Anni Vainio, Hanna Nohynek (THL)

MPR-taudit (tuhkarokko, sikotauti, vihurirokko)

Suvi Timonen, Mia Kontio, Tuija Leino (THL)

Vesirokkovirus

Suvi Timonen, Tuija Leino (THL)

Borrelia

Suvi Timonen, Outi Lyytikäinen (THL)

Puutiaisaivotulehdus (TBE)

*Suvi Timonen, Tuija Leino, Pirjo Turtiainen (THL),
Olli Vapalahti (Helsingin yliopisto)*

Puumalavirus

*Suvi Timonen (THL),
Olli Vapalahti (Helsingin yliopisto)*

Pogostantauti

*Suvi Timonen (THL),
Satu Kurkela (Helsingin yliopisto)*

Tularemia

Heidi Rossow (THL)

Rabies

Suvi Timonen, Ruska Rimhanen-Finne (THL)

Malaria

Heli Siikamäki (HUS)

Dengue ja matkailuun liittyvät muut infektiot

Eeva Pekkanen (THL)

Lasten veri- ja likvorilöydökset

Suvi Timonen, Outi Lyytikäinen, Arto Palmu (THL)

Aikuisten veri- ja likvorilöydökset

Suvi Timonen, Outi Lyytikäinen (THL)

A-ryhmän streptokokki

Laura Lindholm, Jaana Vuopio (THL)

